

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI

TÜRK HUKUKUNDA SPOR FEDERASYONLARININ HUKUKİ
STATÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Oğuz Han KURU

Danışman

Prof. Dr. Ramazan ÇAĞLAYAN

Ekim-2019

KIRIKKALE

KABUL-ONAY

Prof. Dr. Ramazan ÇAĞLAYAN danışmanlığında Oğuz Han KURU tarafından hazırlanan ‘‘Türk Hukukunda Spor Federasyonlarının Hukuki Statüsü’’ adlı bu çalışma jürimiz tarafından Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

17/10/2019

(İmza)

Prof. Dr. Ramazan ÇAĞLAYAN (Başkan)

.....

[İmza]

Prof. Dr. Osman İMAMOĞLU

.....

[İmza]

Dr. Öğr. Üyesi Adnan KÜÇÜK

.....

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

.../.../2019

Doç. Dr. Abdussamed YEŐİLDAĐ

Enstitü Müdürü

Yüksek Lisans Tezi / Doktora Tezi / Sanatta Yeterlilik Çalışması / Dönem Projesi olarak sunduğum Türk Hukukunda Spor Federasyonlarının Hukuki Statüsü, adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu beyan ederim.

17/10/2019

Oğuz Han KURU

ÖNSÖZ

Bu çalışmada ülkemizde ve dünyada sporun örgütsel yapısı içinde yer alan spor kulüpleri, spor federasyonları ve uluslararası spor konfederasyonlarının teşkilat yapıları, hukuki nitelikleri, görev ve yetkileri ile faaliyet alanları hakkında açıklamalarda bulunulmuş; ardından çalışma konumuz olan, ülkemizde faaliyet gösteren spor federasyonlarının hukuki statüsü incelenmiştir.

Uzun bir okuma ve hazırlık döneminden sonra 2019 yılının ekim ayında tamamlanmış olan bu araştırmanın her aşamasında desteğini, bilgisini, zamanını ve anlayışını benden esirgemeyen değerli hocam ve tez danışmanım Prof. Dr. Ramazan Çağlayan'a teşekkürlerimi sunuyorum. Yüksek lisans eğitimim boyunca benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen her zaman yanımda olan sevgili aileme teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Oğuz Han Kuru

ÖZET

Kuru, Oğuz Han, “Türk Hukukunda Spor Federasyonlarının Hukuki Statüsü”, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2019.

Türk Hukukunda spor federasyonlarının sahip olduğu tüzel kişiliğin niteliği hakkında yasal mevzuatta herhangi bir nitelendirilmeye yer verilmemiş olması; öğretilerde farklı görüşlerin ortaya çıkmasına, yargıda ise farklı tarihlerde birbiriyle çelişen kararlar verilmesine neden olmaktadır. Bu nedenlerden ötürü spor federasyonlarının tüzel kişi niteliğinin açık bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir.

Ülkemizde futbol dışında kalan diğer amatör spor dallarında faaliyet gösteren bağımsız spor federasyonları, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ile düzenlenmiştir. İlgili yasada bağımsız spor federasyonlarının Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kurulacağı ardından ilgili kararın Resmi Gazete’de yayımlanarak tüzel kişilik kazanacağı düzenlemesine yer verilmiş, ancak bu tüzel kişiliğin niteliği açık bir şekilde ortaya konulmamıştır.

Diğer taraftan, Türkiye Futbol Federasyonu ise 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile düzenlenmiştir. Bu yasada, futbol federasyonunun özerk, tüzel kişiliğe sahip ve özel hukuka tabi olduğu belirtilmiş, ancak yasa koyucu bağımsız spor federasyonlarında olduğu gibi, futbol federasyonunun sahip olduğu tüzel kişiliğin niteliğine ilişkin bir değerlendirmede bulunmamıştır.

İlgili yasa metinlerini incelediğimizde, hem bağımsız spor federasyonlarının hem de Türkiye Futbol Federasyonunun, kamu hukuku kapsamına giren bazı imtiyaz ve yetkilere sahip oldukları; ancak bunun yanında özel hukuk kapsamına giren bazı özelliklere de bünyelerinde yer verildiğini görmekteyiz.

Çalışmamız içerisinde spor federasyonlarının sahip oldukları tüzel kişiliğin hukuki niteliği; konuya ilişkin öğretide yer alan görüşler, yargı kararları ve ilgili yasada yer alan hükümleri, özel hukuk tüzel kişileri ve kamu tüzel kişilerinin özellikleri ile karşılaştırmak suretiyle belirlenmiştir.

Bağımsız spor federasyonlarının kamu tüzel kişiliğine sahip ve hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları arasında yer aldığını, diğer taraftan Türkiye Futbol Federasyonu'nun ise kendine özgü (sui generis) bir tüzel kişiliğe sahip olduğu kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Bağımsız spor federasyonları, Türkiye Futbol Federasyonu, Tüzel Kişilik, Statü

ABSTRACT

Kuru, Oğuz Han, “Legal Status of Sports Federations in Turkish Law”, LLM Dissertation, Kırıkkale, 2019.

The absence of any qualification in the legal legislation on the quality of the legal entity owned by sports federations in Turkish Law; it leads to the emergence of different views in the doctrine and conflicting decisions at different dates in the judiciary. For these reasons, the nature of the legal entity of sports federations needs to be clearly defined.

Independent sports federations operating in other amateur sports branches other than football in our country are regulated by the Law No. 3289 on Youth and Sports Services. The related law stipulates that independent sports federations will be established with the Presidential decree, and then the related decision will be published in the Official Gazette, but the nature of this legal entity is not clearly defined.

On the other hand, if Turkey Football Federation No. 5894 Turkey Football Federation is regulated by the Law on the Establishment and Duties. This law states that the football federation is autonomous, legal and subject to private law, but the legislator does not make an assessment of the nature of the legal entity owned by the football federation, as in the independent sports federations.

When we examine the relevant legal texts, both the independent sports federations of Turkey Football Federation, they have some privileges and powers within the scope of public law; however, we also see that some of the features that fall under the scope of private law are included.

In our study, the legal nature of the legal entity owned by sports federations; The opinions in the doctrine of the subject are determined by comparing the provisions of the judicial decisions and the provisions of the relevant law with the characteristics of private legal entities and public legal entities.

Individual sports federations had taken place between government institutions and services to the displaced direction with public entities, on the other hand, Turkey's Football Federation is unique (*sui generis*) We believe that it has a legal personality.

Keywords: Individual sports federations, Turkey Football Federation, Entity Status

KISALTMALAR

Any :	Anayasa
AYM. :	Anayasa Mahkemesi
AÜHF :	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Bkz :	Bakınız
C :	Cilt
CAS :	Court of Arbitration for Sport
E :	Esas
Ed :	Editör
FIFA :	Federation Internationale de Football Association
IOC:	International Olympic Committee
K :	Karar
KHK :	Kanun Hükmünde Kararname
Md :	Madde
S. :	Sayı
TBB :	Türkiye Barolar Birliği
TFF :	Türkiye Futbol Federasyonu
TİCİ :	Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı
TMOK:	Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi
TSK :	Türk Spor Kurumu

UEFA: Union of European Football Associations

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
KISALTMALAR	vi
İÇİNDEKİLER	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SPOR VE SPORUN ÜST KURULUŞLARI

I. SPOR VE SPOR HUKUKU.....	4
A. Spor Kavramı	4
B. Spor Hukuku	5
C. Türk Anayasalarında Sporla İlgili Düzenlemeler	6
D. Sporun Kamu Hizmeti Niteliği	7
II. SPOR KULÜPLERİ	9
A. Spor Kulübü Kavramı	9
B. Hukuki Düzenleme.....	13
C. Spor Kulübü Olarak Dernek.....	14
1. Hukuki Düzenleme.....	14
2. Spor Kulüplerinin Kuruluşu.....	15
a) Spor Kulüplerinin Tüzüğü.....	15
c) Spor Kulüplerinin Tescili	17
d) Tescile İlişkin Özel Durumlar	18
aa) Spor Kulüplerinin İsim Alması	18
bb) Spor Kulüplerinin Renkleri	18
e) Spor Kulüplerinin Organları.....	19
aa) Genel Kurul.....	19

bb) Yönetim Kurulu.....	21
cc) Denetim Kurulu	21
f) Spor Kulüplerinin Türleri	22
aa) Gençlik Kulüpleri, Spor Kulüpleri, Gençlik ve Spor Kulüpleri	22
bb) İhtisas Spor Kulüpleri.....	22
cc) Müessese - Kurum Kulüpleri.....	24
dd) Okul Kulüpleri.....	24
ee) Askeri Kulüpler.....	24
g) Amatör ve Profesyonel Spor Faaliyetleri Açısından Spor Kulüpleri.....	25
D. Spor Kulübü Olarak Şirket.....	27
E. Spor Kulübü Olarak Vakıf	32
III. FEDERASYON KAVRAMI.....	34
A. Hukuki Düzenleme.....	35
B. Spor Konfederasyonları.....	37
IV. TÜRKİYE MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTESİ	39
V. ULUSLARARASI SPOR KURULUŞLARI	41
A. UEFA	41
B. FİFA	43
C. Uluslararası Olimpiyat Komitesi.....	45

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE' DE SPOR FEDERASYONLARININ YAPISI VE HUKUKİ NİTELİĞİ

I. TÜZEL KİŞİLER	47
A. Kişi ve Tüzel Kişi Kavramları	47
1. Kişi Kavramı	47
2. Tüzel Kişi Kavramı	47
a) Gerçek Kişiler	47
b) Tüzel Kişiler.....	48
aa) Özel Hukuk Tüzel Kişileri	49
bb) Kamu Tüzel Kişileri	49

II. TÜRKİYE’DE SPOR FEDERASYONLARININ TÜZEL KİŞİLİĞİ.....	52
A. Bağımsız Spor Federasyonlarının Tüzel Kişiliği.....	52
B. Türkiye Futbol Federasyonunun Tüzel Kişiliği	62
III. TÜRKİYE’DE SPOR FEDERASYONLARININ YAPISI.....	75
A. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğüne Bağlı Spor Federasyonları	75
1. Federasyonların Kuruluşu	75
2. Federasyonların Teşkilatlanması.....	77
3. Federasyonların Görevleri.....	80
4. Hukuki Niteliği	81
B. Bağımsız Spor Federasyonları	82
1. Federasyonların Kuruluşu	82
2. Federasyonların Teşkilatlanması.....	83
a) Genel Kurul	83
b) Federasyon Başkanı	84
c) Genel Sekreter	85
3. Federasyonun Görevleri	86
C) Türkiye Futbol Federasyonu	87
1. Federasyonun Kuruluşu	87
2. Federasyonun Teşkilatlanması	88
a) Genel Kurul	89
b) Başkan	91
c) Yönetim Kurulu.....	93
d) İcra Kurulu	94
e) Denetleme Kurulu	95
f) Genel Sekreter	96
g) Hukuk Kurulları	96
3. Federasyonun Görevleri	97
SONUÇ.....	99
KAYNAKÇA	103

GİRİŞ

Spor kişinin, sağlıklı bir yaşam sürmesi için ihtiyacı olan fiziksel yapısının gelişmesine ve diğer insanlar ile yapılan sportif faaliyetler ile birlikte sosyalleşmesine, başka bir ifadeyle kişinin ruhsal yönden gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Günümüzde sporun ve sporunun gelişmesinde önemli bir yere sahip olan spor kulüpleri, sadece insanların bir araya gelerek vakit geçirdiği bir oyun ya da eğlenceden çok daha fazlasıdır. İnsanlar, spor kulüplerinde bir araya gelerek sosyalleşmekte, sağlıklı bir yaşam için aktivitede bulunmakta ve gerek yurt içi gerekse de yurt dışında kendi kültürlerinin tanıtımı noktasında benzersiz bir imkâna sahip olmaktadır.

Toplum içinde yaşayan insanların spora ilişkin faaliyet ve hizmet beklentilerinin karşılanması, sporun çekirdek örgütü konumunda bulunan spor kulüpleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Spor kulüpleri toplumda yaşayan insanların ulaşmak istedikleri bir amaç ve varmak istedikleri hedefler doğrultusunda bir araya geldiği yerlerdir.

Bu açıdan bakıldığında spor kulüplerinin toplum içinde yaşayan insanları belirli bir amaca ve hedefe ulaştırması açısından bir araya topladığı görülmektedir. Spor kulüpleri ayrıca insanların kültürel, sosyal ve ekonomik gereksinimlerine çözümler üretecek özelliklere sahiptir. Bu yönüyle spor kulüpleri, insanların sosyalleşmesi ve toplumsallaşması noktasında önemli bir yere sahip olan nitelikleri bünyesinde barındırmaktadır.

Sporun çekirdek örgütü konumunda yer alan spor kulüpleri, ülkemizde ve yurt dışında sporun ana teşkilatlanma birimi olarak yapılanmışlardır. Bu yönüyle spor kulübünün içinde bulunduğu ülkenin, spor tarihini anlamak için, o ülkede

bulunan spor kulüplerinin tarihlerinin incelenmesi yeterli olacaktır. Sonuç olarak bakıldığı zaman sporun, toplumun yapısı, kültürü, istek ve gereksinimleri gibi pek çok konuda âdeta bir ayna gibi sadece gerçekleri yansıttığı düşünülebilir.

Toplum için önemli bir yere sahip olan spor faaliyetlerinin ve spor kulüplerinin yaygın bir hale getirilmesi ve uluslararası alanda kazanılacak başarılar ise önemli ölçüde spor faaliyetlerine ilişkin örgütlenmeye bağlılık göstermektedir. Çünkü, spora ilişkin yapılan faaliyet ve hizmetlerin etkili ve verimli bir şekilde hedefine ulaşması, ancak bazı şartların gerçekleştirilmiş olmasına ve o ülkenin spor kültürüne uygunluk gösteren bir örgütlenme yapısı içerisinde ortaya çıkabilecektir.

Ülkemizde sporun örgütlenme sürecine bakıldığı zaman, ortaya çıkan idari yapılanmanın birçok kez değiştiği görülmüştür. Bu yönüyle spor alanında ilk ulusal örgütlenmenin ortaya çıktığı tarihten günümüze kadar, sporun yönetimine ilişkin farklı düşünceler sürekli bir şekilde varlığını korumuştur. Buna ilişkin idari anlamda ilk defa Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı ile örgütlü bir yapıya kavuşan Türk Sporunda da zaman içinde farklı yapısal değişimler yaşanmış olup, yaşanan bu süreçte federasyonlar varlıklarını korumaya devam etmişlerdir.

Spor kulüplerinin üst kuruluşu olarak örgütlenen spor federasyonları, faaliyet gösterdikleri spor dalında gerçekleştirilen organizasyonları, uluslararası kurallar kapsamında düzenleyen, geliştiren, öğreten, yöneten, ülkeye yayan ve yurt dışında ülkemizi temsil eden teknik kuruluşlardır. Bu yönüyle ülkemize ve insanlarımıza hizmet eden spor federasyonlarının, önemli bir kamu hizmetini yerine getirdikleri görülmektedir.

Ülkemizde faaliyet gösteren spor federasyonları; Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğüne doğrudan bağlı olarak faaliyet gösteren spor federasyonları, bağımsız spor federasyonları ve kuruluşu ayrı yasayla düzenlenmiş olan Türkiye Futbol Federasyonu olarak üç farklı yapıda karşımıza çıkmaktadır.

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğüne doğrudan bağlı olarak faaliyet gösteren spor federasyonları ve bağımsız spor federasyonları 3289 sayılı Kanun'a; Türkiye Futbol Federasyonu ise 5894 sayılı Kanun'a tabi olarak kuruluşları gerçekleşmiştir.

İlgili mevzuatlarda federasyonların özel hukuk hükümlerine tabi olarak faaliyetlerini sürdüreceklerini ve tüzel kişiliklere sahip olacakları yönünde düzenlemelere yer verilmiştir. Ancak, yasa koyucu tarafından ilgili mevzuatlarda bu federasyonların sahip olduğu tüzel kişiliğe yönelik, kamu tüzel kişisi ya da özel hukuk tüzel kişisi olduğu yönünde herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Yasa koyucu tarafından ilgili mevzuatlarda; spor federasyonlarının tüzel kişi niteliklerine ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemesi, öğretide konuya ilişkin görüş birliğine varılamamasına, yargıda ise ilgili mercilerin değişen zamanlarda birbiriyle çelişen kararlar almasına neden olmaktadır.

Çalışmamız içerisinde spor federasyonlarının sahip oldukları tüzel kişiliğin hukuki niteliği; konuya ilişkin öğretide yer alan görüşler, yargı kararları ve ilgili mevzuatlarda yer alan hükümleri, özel hukuk tüzel kişileri ve kamu tüzel kişilerinin özellikleri ile karşılaştırmak suretiyle belirlenecektir.

Bu kapsamda çalışmamızın birinci bölümünde, spor kavramı ve spor hukukuna ilişkin genel bilgilere yer verildikten sonra; sporun kamu hizmeti niteliği hakkında açıklamalarda bulunulacaktır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise, spor federasyonlarının hukuki niteliğine ilişkin açıklamalar yapılacak, ardından spor federasyonlarının yapıları, organları, yetkileri ve görevleri hakkında ilgili mevzuatlar çerçevesinde açıklamalarda bulunulacaktır. Son olarak ise yapılan tüm açıklamalar ışığında spor federasyonlarının tüzel kişi niteliği üzerinde durulduktan sonra mevzuat değişikliği önerisiyle çalışma sonlandırılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SPOR VE SPORUN ÜST KURULUŞLARI

I. SPOR VE SPOR HUKUKU

A. Spor Kavramı

Spor bir kişinin, önceden belirlenmiş olan kurallara uygun bir şekilde, maddi bir karşılık veyahut zevk için, araçlı ya da araçsız, bireysel veya takım olarak, kendisiyle, yarışma esasına dayanan mücadeleleri içermekte olup; kişinin bu mücadeleler sırasında aynı zamanda fiziksel ve zihinsel yeteneklerinden faydalandığı faaliyetleri kapsayan bir kavramdır¹.

Eskiden, spor daha çok insanların boş zamanlarını değerlendirmede veyahut ruhsal ve fiziksel gelişimine katkıda bulunmasında kullanılmışsa da, bugün yalnızca bu gayelere ulaşmak üzere yapılan bir etkinlik olmaktan uzaktadır². Günümüzde sporun bu işlevlerinin haricinde sosyal, siyasal, diplomatik ve ekonomik yönleriyle küçümsenmeyecek bir önemi bulunan, geçmişten günümüze gelerek kurumsallaşmasını³ tamamlayan bir alan haline gelmiştir. Diğer taraftan spor insan topluluklarını önceden belirlenmiş bir amaç etrafında biraraya getirme yeteneğine

---

¹ Şeref Ertaş – Hasan Petek, *Spor Hukuku*, Genişletilmiş 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 31.

² Erkan Küçükgüngör, “Türk sporunda GSGM Hukuk Kurulları Spor Hukuku Dersleri” Av. Kısmet Erkiner (Editör), *Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi*, Yayın No:2, İstanbul, 2007, s. 287.

³ Aytaç Özelçi, *Türkiye Futbol Federasyonu'nun Türk Hukukundaki Yeri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2010, s. 21.

sahip, ülkeler ve ulusların rekabetini insancıl ve barış odaklı bir noktaya çekebilecek yeterlilikte evrensel faaliyetler bütünüdür⁴.

B. Spor Hukuku

Sporun günümüzde yalnızca insanların boş zamanlarını değerlendirdiği ve bedensel ve ruhsal açıdan gelişiminin sağlanması aracı olmaktan çıktığı, sporun daha birçok farklı alan içinde önemli işlevlere sahip olduğu yukarıda belirtilmişti. Spor, geçmişten günümüze kadar göstermiş olduğu gelişim süreci kapsamında çok büyük izleyici sayısına ulaşmış ve bu durum spora ticari ve ekonomik özellikler kazandırmıştır⁵. Diğer taraftan insanların ilgisinin yoğun olması doğrultusunda ülkeler de spor ve spora ilişkin etkinliklere karşı ilgi duymaya başlamıştır. Bu durum ülkelerin anayasalarına da yansımış ve spora ilişkin yasal düzenlemelerin yapılması sonucunu doğurmuştur. Sporun sahip olmuş olduğu bu özellikleri; sporla ilişkili olan her öznenin hukuki durumunun, özneler arasındaki ilişkilerin, özneler arasında muhtemel olarak ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklara çözüme kavuşturacak düzenlemeleri zorunlu kılmış ve nihayetinde spor hukuku bu gelişim çizgisiyle beraber meydana gelmiştir⁶.

Spor hukukuna ilişkin öğretide içerisinde birçok farklı tanım bulunmakla birlikte⁷; spor hukuku, sporun öznelerinin hukuki durumlarını, bu özneler arası ilişkileri düzenleyen ve bu ilişkiler sonucu özneler arasında ortaya çıkabilecek muhtemel sorunlar için çözüm yolları öngören bir hukuk dalı olarak tanımlanabilir.

Öğretide spor hukukunun hangi hukuk dalı içinde yer alacağı konusu tartışmalıdır. Bununla birlikte öğretide spor hukukunun kamu hukuku ve özel hukuk ile yoğun bir ilişki içinde bulunduğu ve bunların herhangi birinden ayırmak suretiyle

---

⁴ Zübeyt Aydın, "Bağımsız Federasyonların Hukuki Yapısı (Yapılanması), Tacar Çağlar (Editör), Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı, *Ankara Barosu Yayını*, Ankara, 2013, s. 119.

⁵ Kadir Gürten, S. Ege Erenel, "Lex Spotiva: Spor Hukukunun Küreselliği", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 1, 2012, s. 296.

⁶ Selami Özsoy, "Spor Hukukunda Tahkim", *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, C. 3, S. 1, 2008, s. 15.

⁷ Ertaş, Petek, age., s. 39.

diğer hukuk dalı içine yerleştirilmesinin mümkün olmadığı, bu sebeple spor hukukunun karma olarak adlandırılan bir hukuk dalı olduğu kabul görmektedir⁸.

C. Türk Anayasalarında Sporla İlgili Düzenlemeler

Ülkemizde spora ilişkin ilk anayasal düzenleme 1961 Anayasası ile yapıldığı söylenebilir⁹. Şöyle ki; 1961 anayasasının “sağlık hakkı” başlıklı 49. maddesine göre; devlet ülkede yaşayan herkesin beden ve ruh sağlığı içerisinde yaşayabilmesini sağlamak yükümlülüğü altında olduğu düzenlemesine yer verilmiştir. Bu düzenleme ile devlet vatandaşlarının sağlığı konusunda sporun desteklenmesi görevini üstlendiği söylenebilir¹⁰.

Spora ilişki diğer bir anayasal düzenleme ise, günümüzde yürürlükte olan 1982 anayasasında yer almaktadır. Anayasanın “gençliğin korunması” başlıklı 58. Maddesine göre, devlet, ülkenin geleceği olan gençlerin Atatürk ilke ve inkılâpları ve devletin ülkesi milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmaya çalışan görüşlere karşı gençliğin yetiştirilmesi ve geliştirilmesi, bunun yanında alkol ve uyuşturucudan korumak için gerekli tedbirleri alacağına dair düzenlemedir. Bu açıdan bakıldığında; devletin, ülkenin geleceği olan gençlere vermiş olduğu önem ortaya çıkmaktadır.

1982 Anayasası içinde spora ilişkin farklı bir düzenleme ise “gençlik ve spor” başlıklı 59. Maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre; devlet, ülkede yaşayan her yaştan vatandaşın beden ve ruh sağlığını geliştirecek önlemlerin alınması ve sporun ülke geneline yayılmasını teşvik edeceği hükmü yer almaktadır. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise devletin başarılı sporcuları koruyacağı hükmü; son fıkrasında ise spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetim ve disipline ilişkin işlemlerine karşı ancak tahkim yoluna gidilebileceği, bunun dışında bu takım kurulunun vereceği kararların kesin olduğu ve bu kararlara karşı herhangi bir yargı merciine gidilemeyeceği hükmünü içermektedir. Yapılan bu düzenleme ile devlet

⁸ Ramazan Çağlayan, *Spor Hukuku*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2007, s. 19.

⁹ Suna Kili, Şeref Gözübüyük, *Türk Anayasa Metinleri (Sened-i İttifaktan Günümüze)*, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2000, s. 43.

¹⁰ Özelçi, age., 27.

vatandaşlarının sağlığı, spora özendirilmesi ve sporun ülke geneline yayılması gibi konularda kendine sorumluluk yüklediği görülmektedir.

Diğer taraftan yukarıda belirtmiş olduğumuz anayasanın ilgili hükümleri, Anayasanın “Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler” başlığı altında toplanmıştır. Bu ise anayasanın sporu sosyal haklar arasında gördüğünü, diğer yandan devlete ise vatandaşlarının spora özendirilmesi ve ülke geneline yayılması gibi bazı sorumluluklar yüklediği sonucu ortaya çıkmaktadır¹¹.

D. Sporun Kamu Hizmeti Niteliği

“*Kamu hizmeti*” kavramı idare hukuku açısından en önemli kavramlardan birisi olmasına karşın, bu kavramın içeriği ve tanımı konusunda öğreti içerisinde tam bir fikir birliğinin olduğu söylenemez¹². Bu kavram idare hukuku alanında birçok anlamda kullanılmaktadır¹³. Birincisi teşkilat anlamında yani organik¹⁴ anlamda kamu hizmeti olarak adlandırılmaktadır. İkincisi toplumda yaşayan insanların ortak bir gereksiniminin karşılanması şeklinde, kamu yararının gerçekleştirilmesine yönelik faaliyet anlamında kullanılmaktadır. Bu da “maddi anlamda kamu hizmeti” olarak adlandırılmaktadır.

Biz ise çalışmamız içerisinde, konumuz gereği kamu hizmetinin, “*maddi anlamda kamu hizmeti*” anlamına ilişkin açıklamalarda bulunacağız.

Anayasa Mahkemesi bir kararında kamu hizmetinin tanımına yer vermiştir. Bu karara göre, “...*kamu hizmeti, devlet ya da diğer kamu tüzel kişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında, ortak gereksinimleri karşılamak ve kamu yararını sağlamak için topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinlikler...*” şeklinde tanımlaması yapılmıştır¹⁵.

---

¹¹ Özelçi, age., s. 28.

¹² Metin Günday, *İdare Hukuku*, 10. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, 2015, s. 330.

¹³ Ramazan Çağlayan, *İdare Hukuku Dersleri*, Adalet Yayınevi, Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara, 2014, s. 237.

¹⁴ Günday, age., s. 330.

¹⁵ Anayasa Mahkemesinin, 09.12.1994 Tarih, 1994/43 Esas ve 1994/42-2 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi, (Erişim Tarihi: 05.04.2019)

Danıştay'ın bir kararında ise yapılan kamu hizmeti tanımı, Anayasa Mahkemesi'nin kararıyla paraleldir. Şöyle ki; "...*Kamu hizmeti, devlet ya da diğer kamu tüzel kişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında, genel ve ortak gereksinimleri karşılamak, kamu yararı ya da çıkarını sağlamak için yapılan ve topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinliklerdir...*" şeklinde tanımlanmıştır¹⁶.

Kamu hizmetinin tanımı GÜNDAY'a göre; toplumun genel, ortak ve süreklilik arz eden bir gereksiniminin, kamu tüzel kişileri tarafından veyahut kamu tüzel kişilerinin sıkı gözetim ve denetiminde bulunan özel hukuk kişileri tarafından karşılanmasıdır¹⁷.

Öğreti ve yargı kararlarında yer alan tanımlamalardan yola çıkarak; kamu hizmeti, devlet veyahut kamu tüzel kişileri veya onların gözetimi ve denetimi altında bulunan özel hukuk kişileri tarafından toplumun genel, ortak ve sürekli gereksinimlerinin karşılanması olarak tanımlayabiliriz¹⁸.

Yukarıda belirtilen açıklamalar doğrultusunda, bir hizmetin kamu hizmeti olarak nitelendirilebilmesi için; hizmetin toplumun geneline hitap etmesi, hizmet için bir bedelin talep edilmemesi¹⁹, hizmetin süreklilik arz etmesi²⁰, hizmetin ortak gereksinimleri karşılaması, hizmetin yasama organı tarafından, kamu yararına hizmet olarak kabul edilmesi²¹, ve hizmetin kamu tüzel kişileri tarafından veya kamu tüzel kişilerinin sıkı gözetimi ve denetiminde bulunan özel hukuk kişileri tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir²².

Diğer taraftan kamu hizmeti anlayışı günümüz koşullarında değişime uğradığı söylenebilir²³. Şöyle ki, geçmişte kamu hizmeti olarak kabul gören birçok hizmet,

¹⁶ Danıştay 13. Dairesinin, 26.09.2008 Tarih, 2008/5151 Esas ve 2008/6509 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:05.04.2019)

¹⁷ Günday, age., 285.

¹⁸ Çağlayan, İdare Hukuku, s. 239.

¹⁹ Çağlayan, İdare Hukuku, s. 246.

²⁰ Turgut Tan, *İdare Hukuku*, 2. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2013, s. 357.

²¹ Günday, age., s. 332.

²² Danıştay 13. Dairesinin 05.12.2016 Tarih ve 2016/4102 Esas ve 2016/4098 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:05.04.2019)

²³ Oğuz Sancakdar, *İdare Hukuku (Teorik Çalışma Kitabı)*, Seçkin Yayınevi, 3. Baskı, Ankara, 2013, s. 550.

günümüzde özel hukuk kişileri tarafından gerçekleştirilmesi gerektiği, devletin ise denetleyici olarak kalması gerektiği toplumun genel bir kanaati haline dönüşmüştür²⁴.

Yukarıda yer verilen ve anayasalarda yer alan hükümler incelendiği zaman, spor faaliyetlerinin ülkede yaşayan insanların ve özellikle gençlerin beden ve ruh sağlıklarının gelişiminde ve gençlerin kötü alışkanlıklardan korunması açısından, anayasayı yapanlar tarafından bir araç olarak algılandığı söylenebilir.

Diğer taraftan yasa koyucu 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu Ek madde 1’de; yapılacak gençlik ve spor organizasyonları kamu hizmeti olarak ifade etmiştir. Dolayısıyla yasa koyucunun gençlik ve spor faaliyetlerini bir kamu hizmeti olarak gördüğü sonucuna varılabilmektedir.

Devlet Denetleme Kurulu ise hazırlamış olduğu bir denetleme raporunda, Devlet tarafından gerçekleştirilmesi gereken sporun, kamu hizmeti olarak olduğu ifade edildikten sonra bu hizmetin özerklik vasıtasıyla devredildiği hususuna yer verilmiştir²⁵.

Yukarıda yapılan tüm açıklamalar neticesinde, sporun bir kamu hizmeti olarak kabul görmesi gerektiği kanaatindeyiz.

II. SPOR KULÜPLERİ

A. Spor Kulübü Kavramı

Günümüzde sporun ve sporcunun gelişmesinde önemli bir yere sahip olan spor kulüpleri, sadece insanların bir araya gelerek vakit geçirdiği bir oyun ya da eğlenceden çok daha fazlasıdır. İnsanlar, spor kulüplerinde bir araya gelerek

---

²⁴ Mustafa Avcı, “Spor Federasyonlarının Hukukî Niteliği, İdari Teşkilat İçindeki Konumu ve bağımsızlığı Sorunu”, *İÜHFİM*, C.70, S.2, İstanbul, 2012.

²⁵ Devlet Denetleme Kurulu’nun “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Faaliyetlerinin Denetimi ile Özerk Federasyon Uygulamalarının Değerlendirilmesi” konulu, 02/04/2009 tarih ve 2009/03 sayılı Denetleme Raporu Özeti, (<https://www.tccb.gov.tr/assets/dosya/ddk28.pdf>) (Erişim Tarihi:12.05.2017)

sosyalleşmekte, sağlıklı bir yaşam için aktivitede bulunmakta ve gerek yurt içi gerekse de yurt dışında kendi kültürlerinin tanıtımı noktasında benzersiz bir imkâna sahip olmaktadır. Spor aynı zamanda kişinin, sağlıklı bir yaşam sürmesi için ihtiyacı olan fiziksel yapısının gelişmesine ve diğer insanlar ile yapılan sportif faaliyetler ile birlikte sosyalleşmesine, başka bir ifadeyle ruhsal yönden de gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Toplum içinde yaşayan insanların spora ilişkin faaliyet ve hizmet beklentilerinin karşılanması, sporun çekirdek örgütü konumunda bulunan spor kulüpleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Spor kulüpleri toplumda yaşayan insanların ulaşmak istedikleri bir amaç ve varmak istedikleri hedefler doğrultusunda bir araya geldiği yerlerdir²⁶.

Bu açıdan bakıldığında spor kulüplerinin toplum içinde yaşayan insanları belirli bir amaca ve hedefe ulaştırması açısından bir araya topladığı görülmektedir. Spor kulüpleri ayrıca insanların kültürel, sosyal ve ekonomik gereksinimlerine çözümler üretecek özelliklere sahiptir. Bu yönüyle spor kulüpleri, insanların sosyalleşmesi ve toplumsallaşması noktasında önemli bir yere sahip olan nitelikleri bünyesinde barındırmaktadır²⁷.

Sporun çekirdek örgütü konumunda yer alan spor kulüpleri, ülkemizde ve yurt dışında sporun ana teşkilatlanma birimi olarak yapılanmışlardır. Bu yönüyle spor kulübünün içinde bulunduğu ülkenin, spor tarihini anlamak için, o ülkede bulunan spor kulüplerinin tarihlerinin incelenmesi yeterli olacaktır. Sonuç olarak bakıldığı zaman sporun, toplumun yapısı, kültürü, istek ve gereksinimleri gibi pek çok konuda âdeta bir ayna gibi sadece gerçekleri yansıttığı düşünülebilir²⁸.

Toplumda yaşayan insanların sportif hedefleri doğrultusunda spor faaliyetleri gerçekleştirmesini, dolayısıyla boş zamanlarını etkin ve verimli kullanılmasını sağlayan spor kulüplerinin sayıları ülkemizde ve dünyada her geçen yıl artarak

---

²⁶ Kurthan Fişek, *100 Soruda Türkiye Spor Tarihi*, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1985, s. 31.

²⁷ Fişek, age., s. 31.

²⁸ Fişek, age., s. 31.

devam etmektedir. Bu açıdan spor kulüplerinin varlığı, toplumsal yapı içerisinde bir zorunluluk olarak kabul görmektedir²⁹.

Kavram olarak “kulüp” sözcüğü, yasal mevzuat hükümleri kapsamında kurulan, bir tüzüğe ve yönetmeliğe sahip olan, toplumda yaşayan bireylerin konuşmak, görüşmek ve sportif faaliyetlerde bulunmak gibi amaçlar doğrultusunda bir araya geldikleri yerler olarak tanımlanabilmektedir³⁰.

Yukarıda yer verilen tanımdan yola çıkarak “spor kulübü”³¹ kavramı ise, yasal mevzuat kapsamında kurulan, üyelerinin sahip olduğu yetki ve sorumlulukları belirlenmiş olan, gerek profesyonel gerekse de amatör spor dallarıyla toplum içinde yaşayan insanlara hizmette bulunan, tüm yaşlardan insanların sportif faaliyetlerde bulunabileceği spor tesisi ve ekipmanlarını elinde bulunduran ve profesyonel sporcuların spor dünyasına kazandırılmasını hedef olarak belirleyen, özel hukuk kuruluşları şeklinde tanımlanabilmektedir³².

Spor kulüpleri³³, üyelerinin bir veya birden çok spor branşında etkinliklerde bulunması ve onların bu etkinlikleri yerine getirirken, aynı zamanda kulüp profesyonelleri tarafından desteklenmesi amacıyla kurulmuşlardır³⁴.

Sporun temel unsurunu oluşturan spor kulüpleri; gerek üstlendiği sorumluluk bakımından, gerekse de yerine getirmiş olduğu işlevler dolayısıyla, spor dünyasında

---

²⁹ Rıza Sümer, *Türkiye’de Spor Yönetiminin Tarihsel Gelişimi ve Sporda Demokrasi*, Şafak Matbaası, 3. Baskı, Ankara, 1990, s. 110.

³⁰ Şeref Ertaş – Hasan Petek, *Spor Hukuku*, Genişletilmiş 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 182.

³¹ 31.12.2018 Tarihi İtibariyle ülkemizde faaliyet gösteren 13399 spor kulübü bulunmaktadır. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (Erişim) <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>, 17.02.2019.

³² Durmuş Ali Genç, *Futbol Kulüplerinin Stratejik Yönetimi*, Bağırhan Yayinevi, Ankara, 1999, s. 27.

³³ CENGİZ ise spor kulüplerini, sportif faaliyetlerin sınırları belirli bir alanda gerçekleştirilmesi olarak tanımlamıştır. Recep Cengiz, “Spor Kulüpleri ve Örgüt Sağlığı”, Editör: Tacar Çağlar, *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. İsmail İnan Armağanı*, Ankara Barosu Yayınları, Ankara, 2013, s. 175 – 192

³⁴ Ertaş, Petek, age., s.182.

sporcuların eğitimi ve disipline edilmesi gibi görevleri yerine getiren bir okul özelliğiyle de ön plana çıkmaktadır³⁵.

Sporcuların ve teknik heyetin aynı amaç doğrultusunda toplandıkları yerler olan spor kulüpleri, yukarıda da belirtildiği üzere sporculara kulüp profesyonelleri tarafından çeşitli bilgi ve eğitimlerin verildiği özel hukuk kuruluşlarıdır³⁶.

Spor kulüplerinin kurulmasında ki öncelikli amaç; kulübü kuranların ve sonradan üye olanların isteklerini ve gereksinimlerinin karşılanabilmesi noktasında, üyeleri bir araya getirecek sosyal etkinlikler ve spor organizasyonlarının düzenlenmesi gayesiyle kurulmaktadır. Bu hedefe ulaşmak için ise bilgi, beceri ve tecrübeye sahip olan antrenör, teknik kadro ve diğer personel istihdam edilmektedir³⁷.

Yapısal açıdan derneklerin özel bir türü olan spor kulüpleri, spor hukuku içinde önemli bir yere sahiptir³⁸.

Ülkemizde profesyonel spor branşı olarak kabul edilen futbola ilişkin³⁹, futbol kulüpleri kurulmaktadır. Dernek şeklinde kurulan spor örgütleri olan futbol kulüplerinin kurulmasındaki amaç, üyelerinin bu sporu yapmalarını sağlamak ve desteklemek; bunun yanında kulüp üyesi olmayan profesyonel futbolcuların da istihdam edilerek, kulüp yararına faaliyetlerde bulunmalarının sağlanmasıdır. Bu kulüplerin gerçekleştirdikleri, spor etkinlikleri ülkemizde ve dünyada ilgiyle takip edilen ve ekonomik açıdan maliyeti bir hayli fazla olan çalışmaların yapıldığı organizasyonlardır⁴⁰.

---

³⁵ Sebahattin Devecioğlu, Bilal Çoban, Yunus Emre Karakaya, "Spor Kulüplerinin Yönetim Modellerinin Değerlendirilmesi", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 31, 2011, s. 63.

³⁶ Durmuş Ali Genç, *Spor Hukuku*, Alfa Yayınları, İstanbul, 1998, s. 46.

³⁷ Güner Ekenci, "İnsan ve Çevre İlişkilerinin Spor Kulübü Yönetimine Etkileri", *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C. 2, S. 4, 1997, s. 39.

³⁸ Ertaş, Petek, age., s. 182.

³⁹ Ramazan Çağlayan, *Spor Hukuku*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2007, s. 82.

⁴⁰ Genç, *Stratejik Yönetim*, s. VII.

B. Hukuki Düzenleme

5253 sayılı Dernekler Kanunu 14. maddesine göre; dernekler başvuruda bulunmaları durumunda, sportif faaliyetler gerçekleştirme amacı taşıyanlar “*spor kulübü*”, boş zamanlarını değerlendirme faaliyeti amacı taşıyanlar “*gençlik kulübü*” ve bu faaliyetlerden ikisini de bir arada gerçekleştirmeyi amaçlayanlar ise “*gençlik ve spor kulübü*” adlarını almaktadır.

Aynı maddenin devamında ise, spor kulüplerinin Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından tutulan kütüğe kaydının ve tescilinin yapılacağı hükmüne yer verilmiştir. Diğer taraftan tescil işlemi yapılmamış spor kulüpleri, ilgili federasyon tarafından yapılan ya da federasyonun denetimi altında gerçekleştirilen hiçbir müsabakada yer alamazlar⁴¹.

3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu 20. maddesine göre; spor kulüplerinin dernekler kanunu hükümlerince kurulabileceği düzenlemesine yer verilmiştir. Ayrıca, spor kulüpleri tescil işlemlerinin sona ermesi ile birlikte, Gençlik ve Spor Bakanlığına dâhil olacağı ve aynı yasanın 21. maddesinde ise spor kulüplerinin her bakımdan adı geçen bakanlık tarafından denetleneceği belirtilmiştir.

Aynı kanunun 24. maddesinde; spor kulüplerinin profesyonel takımlarını Türk Ticaret Kanunu hükümlerince kuracakları yahut daha önceden kurulmuş olan şirketlere devredebileceği veya profesyonel futbol takımlarını kiralayabileceği ifade edilmektedir. Ülkemizde yalnızca futbol sporu, profesyonel spor branşı olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla kulüpler yalnızca futbol şubelerini şirketlere devredebilir veyahut kiralayabilir.

6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun 3. maddesinin h benine göre; spor kulüpleri belirli kurallar kapsamında kuruluşu gerçekleştirilen, gerek amatör gerekse de profesyonel spor branşlarında faaliyet gösteren kuruluş olarak tanımlanmıştır.

---

⁴¹ Recep Gülşen, *Spor Hukuku*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 46.

Yukarıda belirtmiş olduğumuz mevzuatlarda, spor kulüpleri hakkında yer alan tüm düzenleme ve tanımlamalar sonucu, hukukumuzda spor kulübü olarak dernek ve şirket olmak üzere iki farklı tüzel kişiliğin mevcut olduğu söylenebilir⁴².

C. Spor Kulübü Olarak Dernek

Derneklerin özel bir türü olarak ifade edilen spor kulüpleri, spor hukuku alanında önemli bir yere sahiptir⁴³.

1. Hukuki Düzenleme

5253 sayılı Dernekler Kanunu 14. maddesine göre; dernekler başvuruda bulunmaları durumunda, sportif faaliyetler gerçekleştirme amacı taşıyanlar “spor kulübü”, boşta kalan zamanlarını değerlendirme faaliyeti amacı taşıyanlar “gençlik kulübü” ve bu faaliyetlerden ikisini de bir arada gerçekleştirmeyi amaçlayanlar ise “gençlik ve spor kulübü” adlarını almaktadır⁴⁴. Maddenin devamında ise, spor kulüplerinin Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından tutulan kütüğe kaydının ve tescilinin yapılacağı hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen tescil işlemi yapılmamış spor kulüpleri, ilgili federasyon tarafından yapılan ya da federasyonun denetimi altında gerçekleştirilen hiçbir müsabakada yer alamazlar⁴⁵.

3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu 20. maddesine göre; spor kulüplerinin dernekler kanunu hükümlerince kurulabileceği düzenlemesine yer verilmiştir. Ayrıca, spor kulüpleri tescil işlemlerinin sona ermesi ile birlikte, Gençlik ve Spor Bakanlığına dâhil olacağı ve aynı yasanın 21. maddesinde ise spor kulüplerinin her bakımdan adı geçen bakanlık tarafından denetleneceği belirtilmiştir.

Mevzuat içerisinde spor kulüplerine ilişkin Gençlik ve Spor Kulüpleri yönetmeliği bulunmaktadır. Bu yönetmelikte, spor kulüplerinin kuruluş şekli, yetkili organları, bu organların yetki ve görevleri, riayet etmek zorunda oldukları esaslar,

⁴² Çağlayan, Spor Hukuku, s. 64.

⁴³ Ertaş, Petek, age., s. 182.

⁴⁴ Ertaş, Petek, age., s. 183.

⁴⁵ Gülşen, age., s. 46.

kulüplerin üst kuruluşu olarak adlandırılan federasyonu oluşturmada yerine getirilecek kurallar bu yönetmelikte yer alan düzenlemeler kapsamında yapılacağı anlamına gelmektedir. Medeni Kanun ve Dernekler Kanunu hükümleri ile birlikte bu yönetmelikte yer alan düzenlemelere riayet edilerek spor kulüpleri kurulabilmektedir⁴⁶.

2. Spor Kulüplerinin Kuruluşu

Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğinin 5. maddesine göre, gençlik ve spor faaliyetlerine ilişkin dernekler, gerçek ya da tüzel en az yedi kişi tarafından kurulabilmektedir. Belirtilen derneklerde kurucuları arasında, özel kuruluş mensupları, kamu kurum ve kuruluşları ve yükseköğretim kurumları da yer alabilmektedir.

Kuruluşu tamamlanan dernekler, Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğinde yar alan düzenlemeler kapsamında kayıt ve tescil edilmektedir. Kayıt ve tescil işlemlerini tamamlayan ilgililer statülerine göre, spor kulübü, gençlik kulübü ve gençlik ve spor kulübü adlarından birisini almaktadır. Diğer taraftan, ilgili kayıt ve tescil işlemlerini yerine getirmeyen dernekler, ilgili spor federasyonları tarafından düzenlenen hiçbir müsabakada yer alamayacağı gibi, bu kulüpler adına lisans da verilmemektedir⁴⁷.

a) Spor Kulüplerinin Tüzüğü

Spor Kulübünün amacı, organları ve kulübün yapısının işleyişine ilişkin kuralları içeren yazılı belge tüzük olarak adlandırılmaktadır. Genel olarak dernek tüzüğünde nelere yer verilmesi gerektiği Medeni Kanununun 58. maddesi ve Dernekler Kanunu 4. maddesinde belirtilmiştir. Ayrıca, kanunun emredici hükümlerine aykırılık teşkil etmeyecek, farklı düzenlemelerde tüzükte yer alabilmektedir.

Spor Kulübünün tüzüklerinde; kulübün adının belirtilmesi, merkezinin nerede yer aldığı, kuruluş amacı ve bu amaca ulaşmak için nelerin çalışma konusu yapılacağı, çalışma şekilleri, kulübü kuranların kimlik bilgileri ile meslek ve sanatları

⁴⁶ Çağlayan, Spor Hukuku, s. 69.

⁴⁷ Ferhat Uslu, *Spor Hukuku Dersleri*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016, s. 91.

ikametgahları ve tabiiyetleri, kulübe üye olma, üyelikten çıkarılma ve üyelikten ayrılma şekil ve şartları, kulübün zorunlu organları arasında yer alan genel kurulun toplanma şekilleri ve hangi zaman aralıklarında toplanacağı, genel kurulun görev, yetki ve karar alma usulleri, yönetim kurulunun yetki, görev ve sorumlulukları ile kurulun nasıl seçileceği, denetim kurulunun yetki, görev ve sorumluluğu ile kurul üyelerinin nasıl seçileceği, üyelere talep edilecek aidat ücretlerinin miktarı, kulüp tüzüğünün hangi usuller ile değiştirilebileceği, kulübün iç denetiminin nasıl yapılacağı ve kulübün feshi durumunda kulüp mal varlığının hangi usuller ile tasfiye edileceği hususları yer almaktadır⁴⁸.

Yukarıda belirtmiş olduğumuz hususların kulüp tüzüğünde zorunlu olarak yer alması gerekmektedir. Aksi takdirde, kulübün kuruluş aşamasında yapılan inceleme sonucunda kulüp kuruluşu gerçekleşemeyecektir.

b) Kuruluş

Yukarıda belirtilen hususların yer aldığı kulüp tüzüğü ve ilgili diğer belgeler, kulübün yerleşim yerinde bulunan en yüksek mülki idare amirine verilmektedir. Teslim edilen evraklar ile kulüp, tüzel kişilik kazanmaktadır. İlgili amir, kendisine gelen evrakları dosya üzerinden altmış gün içinde inceleyerek kulüp hakkında bir karar alır. Bu karar üç farklı şekilde ortaya çıkabilir⁴⁹.

İlgili amir tarafından verilebilecek kararlardan ilki; yapılan inceleme sonucunda, teslim edilen belgeler arasında bir eksiklik veya yasaya aykırılık tespit edilmez ise, ilgili durumun bir yazı ile kulübe bildirilmesidir.

İlgili amir tarafından verilebilecek kararlardan ikincisi ise; kulübün kuruluşuna ilişkin mülki amirliğe teslim edilen, kulüp tüzüğü veya kuruluş bildirisinde yapılan inceleme sonucu, kulüp yönetimi tarafından sonradan tamamlanabilecek bir eksikliğin tespitidir. Bu durumda ilgili kulübe eksikliklerin giderilmesi için otuz günlük ek bir süre verilir. Bu süre içerisinde eksiklikleri tamamlamayan kulüp hakkında, mülki amirlik yetkili mahkemeye başvurarak, derneğin fesih edilmesi talebinde bulunur.

⁴⁸ Fehim Üçışık, *Spor Hukuku*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011, s. 112.

⁴⁹ Ertaş, Petek, age., s. 184.

İlgili amir tarafından verilebilecek kararlardan sonuncusu ise; yapılacak inceleme sonucu tüzük içerisinde kanunen yasaklanmış bir amacın tespit edilmesidir. Bu durumda, mülki amirlik tarafından yetkili olan mahkemeye başvurulur ve kulübün faaliyetlerinin durdurularak, hakkında fesih kararının verilmesi talebinde bulunulur.

Kulüp tüzüğü, kuruluş bildirisi ve ilgili evrakların, kulüp merkezinin bulunduğu mahallin en büyük mülki amirliğe teslim edilmesiyle kuruluşu gerçekleştirilen dernek (kulüp), dernekler kütüğüne kayıt edilerek tescili yapılmaktadır. Ancak spor dernekleri Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından tutulan kütüğe kayıt ve tescil edilmektedir⁵⁰.

c) Spor Kulüplerinin Tescili

5253 sayılı Dernekler Kanunu 14. ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu 20. uyarınca spor kulüpleri, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından tutulan kütüğe kayıt ve tescil edilir.

Futbol dışında kalan spor dallarında faaliyet gösteren spor kulüpleri, başka bir ifadeyle amatör spor kulüpleri, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğüne tescil işlemleri tamamlandıktan sonra resmi statülerine kavuşmakta olup, tescil işlemlerinin tamamlanmasıyla birlikte faaliyet göstermiş oldukları spor organizasyonları içinde yapılacak müsabakalarda yer alabilme hakkını kazanabilmektedirler⁵¹.

Ülkemizde yalnızca futbol sporu, profesyonel spor dalı olarak kabul edilmektedir. Bu yönüyle amatör spor kulüplerinin tescil işlemleri ile profesyonel spor kulüplerinin tescil işlemleri yönünden birbirinden ayrılmaktadır. Şöyle ki; amatör spor kulüplerinin tescil işlemleri Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılırken, profesyonel spor kulüplerinin, bir başka ifade ile futbol kulüplerinin tescil işlemleri Türkiye Futbol Federasyonu tarafından yapılmaktadır⁵².

---

⁵⁰ Gülşen, age., s. 46.

⁵¹ Uslu, age., s. 96.

⁵² Ahmet Faik İmamoğlu, Ercan Karaoğlu, Esin Esra Erturan, "Türkiye'de Spor Kulüplerinin Yapısal Nitelikleri ve Temel Problemleri", *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, XII, S. 13, 2007, s. 43.

Yukarıda yapmış olduğumuz açıklamalardan anlaşılacağı üzere, bir spor kulübünün kurularak tüzel kişiliğe sahip olabilmesi, tek başına spor organizasyonlarında yer alabilmesi noktasında yeterli olamamaktadır. Gerek amatör gerekse de profesyonel spor kulüpleri ancak ilgili tescil işlemlerinin tamamlanması sonucunda bu organizasyonlarda yer alabilmektedirler.

d) Tescile İlişkin Özel Durumlar

aa) Spor Kulüplerinin İsim Alması

Spor kulüplerinin hangi faaliyetleri gerçekleştirebilecekleri ile hangi isimler altında adlandırılabilmesine ilişkin düzenlemeler, Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğinin 24. maddesinde yer almaktadır. Bu maddeye göre kulüpler; Spor Kulüpleri, Gençlik Kulüpleri ve Gençlik ve Spor Kulüpleri olup, yönetmelikte ayrıca İhtisas Spor Kulüplerine de yer verilmiştir. Dernekler Kanunu kapsamında, kulüpler istedikleri isimleri almaktadır.

Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeli 28. Maddesi; kulüpler tarafından seçilen dernek adlarında; Mustafa Kemal, Atatürk, Türkiye, Türk, Cumhuriyet, Milli sözcükleri ve bu sözcüklerin baş ve sonlarına getirilen ekler ile oluşturulmuş sözcükler ancak, İçişleri Bakanlığının izni ile kullanılabilmesi hükmü yer almaktadır. Aynı yönetmeliğin 29. Maddesinde ise; kulüplerin, mevcut veyahut yargı kararı doğrultusunda kapatılmış veya federasyon veya konfederasyonun ismini kullanmalarının yasak olduğu düzenlemesi yer almaktadır.

bb) Spor Kulüplerinin Renkleri

Spor kulüpleri, Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğinin yirmi altıncı maddesine göre kulüp renkleri olarak dilediklerini seçebilirler. Diğer taraftan kulüpler milli takımların ayırıcı işareti olan ay yıldız ile il karma takımlarının ayırıcı niteliğe sahip armalarını kullanmaları yasaklanmıştır. Spor kulüpleri seçmiş oldukları renklere uygunluk gösteren ilgili spor kıyafetlerini kullanmaları zorunludur.

Uluslararası alanda faaliyet gösteren spor kuruluşlarının bu konuyla ilgili tüm hakları saklı bulunmaktadır⁵³.

e) Spor Kulüplerinin Organları

Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğinin altıncı maddesine göre, kulüp adını taşıyan derneklerde zorunlu olarak olması gereken üç organ bulunmaktadır. Bunlar; genel kurul, yönetim ve denetim kuruludur. Kanunda sayılan zorunlu organlar dışında, kulüpler tarafından başka organlarda oluşturulabilmektedir. Ancak oluşturulacak organlara hiçbir şekil ve şart altında, yasada belirtilen zorunlu organların görev ve yetkileri devredilemez.

aa) Genel Kurul

Spor kulüplerinde en üst ve yetkili organ olan genel kuruldur. Spor kulüplerinin kuruluş tüzüklerinde, genel kurulun kaç üyeden meydana geleceği ve bu üyelerin seçimine ilişkin yöntemler yer almaktadır. Genel kurul üyesi olunabilmesi için, mutlaka o spor kulübünün üyeleri arasına bulunulması gerekir. Aksi takdirde, genel kurul üyesi olmak mümkün değildir.

Spor Kulüplerinin kuruluş tüzüklerinde yer alan zamanlarda, kulüp yönetim kurulunun çağrısı üzerine genel kurul toplanmaktadır. Yapılacak olağan genel kurul toplantılarının en geç üç senede bir yapılması zorunluluğu bulunmaktadır⁵⁴.

Genel kurul, denetim kurulu veyahut yönetim kurulunun gerekli görmüş olduğu durumlarda veyahut ilgili spor kulübünün toplam üye sayısının en az beşte birinin yazılı olarak başvuruda bulunmasıyla, kulüp yönetim kurulu tarafından olağanüstü toplantıya çağırılmaktadır. Genel kurul, kulüp yönetim kurulu tarafından toplantıya çağırılmaz ise genel kurul üyelerinden birisinin başvuruda bulunmasıyla, sulh hukuk hakimi, üç üyeye genel kurulu toplantıya çağırma görevini vermektedir.

Spor kulübünün tüzüğünde yer alan esaslara göre; yönetim kurulu, yapılacak genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin listesini hazırlamaktadır. Ardından;

⁵³ Ertaş, Petek, age., s. 187.

⁵⁴ Çağlayan, Spor Hukuku, s. 75.

genel kurulun yapılacağı tarihten en az on beş gün kadar önce toplantının gündemi, yeri, tarihi ve saati, elektronik veya yazılı posta ile veyahut günlük olarak çıkan bir gazetede ilan edilmek üzere, üyeler toplantıya çağırılmaktadır. Ayrıca bu çağrı içinde, yeterli çoğunluğun sağlanamaması nedeniyle genel kurul toplantısının yapılamaması durumuna ilişkin, yapılacak ikinci toplantının hangi gün yapılacağı yer almaktadır. Ancak yapılacak ikinci toplantının tarihi, birinci toplantı tarihinden yedi günden az ve altmış günden fazla olamaz. Yapılacak olan olağan genel kurul toplantısı yeterli çoğunluğun sağlanamaması haricinde farklı bir nedenden ötürü ertelenirse, ilgili durum nedenleri de belirtilmek suretiyle ilk toplantı için yapılmış olan çağrı usulünce üyelere duyurulmaktadır. İkinci toplantının ise erteme tarihinden başlamak üzere en fazla altı ay içerisinde yapılması zorunluluğu bulunmaktadır. Genel kurul toplantısı ancak bir sefer geriye bırakılabilmektedir⁵⁵.

Yönetim kurulunun çağırısıyla gerçekleştirilen genel kurul toplantıları, kulüp tüzüğünde aksi belirtilmediği sürece, kulüp merkezinin bulunmuş olduğu il merkezi veyahut ilçede yapılmaktadır. Yapılacak genel kurul; katılma hakkına sahip olan toplam üye sayısının en az yarısından bir fazla üye sayısı ile toplanır. Tüzük değişikliği veya kulübün feshi durumlarında toplantı yeter sayısı, genel kurul toplantısına katılma hakkı olan toplam üye sayısının üçte ikisidir. Genel kurul toplantı yeter sayısına ulaşılamaması nedeniyle ertelenmesi halinde, yapılacak ikinci toplantıda çoğunluk aranmamaktadır. Fakat, bu toplantıya katılan üye sayısının toplamı, denetim ve yönetim kurulları asil üye tam sayısının iki katından daha az olamamaktadır⁵⁶.

Yapılacak genel kurul toplantılarında sadece gündemde bulunan maddeler görüşülmektedir. Bunun dışında ancak, toplantıda hazır olan üyelerin en az onda birinin yazılı talebiyle, görüşülmesi arzu edilen konuların gündeme alınması zorunluluğu bulunmaktadır.

Spor kulüplerinde en üst karar merci konumunda bulunan genel kurul; bu sıfatıyla spor kulübünde; tüzüğünün değiştirilmesi, federasyona katılması, kulübe

---

⁵⁵ Ertaş, Petek, age., s. 191.

⁵⁶ Uslu, age., s. 92.

bağlı bir şubenin açılması, üyelik başvurularının kabulü, uluslar arası alanda faaliyet göstermesi ve gerektiğinde kulübün feshedilmesi yönünde kararı alabilmektedir⁵⁷.

Diğer taraftan; spor kulüplerinde en üst derecede işlerin görüldüğü; genel kurul bu sıfatıyla, kulüp tüzüğü kapsamında yönetim kuruluna yol gösterici bir rol üstlenmektedir.

Genel kurul, spor kulüplerinde en üst derecede yetkili olan mercidir; bu sıfatıyla; yasada sayılan ve zorunlu organlar arasında yer alan yönetim ve denetim kurullarını seçmektedir. Bununla birlikte zorunlu organlar dışında oluşturulan organları denetleme yetkisi genel kurula aittir. Genel kurul ayrıca; yönetim ve denetim kurulları tarafından hazırlanan raporlar hakkında görüşülmesi, yönetim kurulu tarafından hazırlanan bütçenin onaylanması ve derneğe ait olan gayrimenkullerin gerektiğinde satışa çıkarılması kararlarını da alabilmektedir⁵⁸.

bb) Yönetim Kurulu

Spor kulübünün yönetim kurulu on üyeden az olmamak üzere kulübün tüzüğünden belirtilen sayıda üyeden oluşmaktadır. Bu üyelerin beşi asil, beşi ise yedek üyedir.

Kulübü temsil etmekle görevli olan yönetim kurulu; kulübün tüm mali işlerinden sorumludur. Ayrıca kulübe üyelik başvurusunda bulunanların üyeliğini onaylama yetkisi yönetim kuruluna aittir.

cc) Denetim Kurulu

Kulüplerde zorunlu organları arasında yer alan denetim kurulu altı üyeden az olmamak üzere kulüp tüzüğünde belirtilen sayıda üyeden oluşmaktadır. Bu üyeleri üçü asil, üçü ise yedek üyedir.

Kulüp tüzüğünde belirtilen usulde denetleme görevini yerine getiren denetim kurulu, bir yılı geçemeyecek aralıklarla denetimlerini gerçekleştirir. Denetleme

---

⁵⁷ Üçışık, age., s. 117.

⁵⁸ Uslu, age., s. 93.

sonucunda hazırlamış olduğu raporu hem yönetim kuruluna hem de genel kurula sunmaktadır.

Spor kulüplerin asıl olan iç denetim olmakla beraber, karar alınması halinde bağımsız denetim kuruluşlarına da denetim yaptırabilirler. Diğer taraftan, denetimin bağımsız denetim kuruluşları tarafından yapılması, denetim kurulunun yapacağı görevi engellememektedir⁵⁹.

f) Spor Kulüplerinin Türleri

aa) Gençlik Kulüpleri, Spor Kulüpleri, Gençlik ve Spor Kulüpleri

5253 sayılı Dernekler Kanunu 14. maddesine göre; dernekler başvuruda bulunmaları durumunda, sportif faaliyetler gerçekleştirme amacı taşıyanlar “spor kulübü”, boşta kalan zamanlarını değerlendirme faaliyeti amacı taşıyanlar “gençlik kulübü” ve bu faaliyetlerden ikisini de bir arada gerçekleştirmeyi amaçlayanlar ise “gençlik ve spor kulübü” adlarını alacağı düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda belirtmiş olduğumuz düzenlemenin birebir aynısına, Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeli 5. Maddesinde de yer verilmiştir. Bunun dışında yönetmeliğin 24. maddesinde; derneklerin tüzüğünde yer alan gayeler doğrultusunda spor kulübü, gençlik kulübü veyahut gençlik ve spor kulübü adlarından birisini alacağı, ayrıca bu kulüplerin Dernekler Kanunu kapsamında istedikleri adları alabileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

bb) İhtisas Spor Kulüpleri

5253 sayılı Dernekler Kanunu 14. Maddesine göre kurulmuş olan bir spor kulübü, Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği 31. maddeye göre en çok iki spor branşında faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere, bu yönetmelik gereğince tescil ve kayıt işlemleri uygun bulunan kulüpler, İhtisas Spor Kulübü⁶⁰ adını

⁵⁹ Ertaş, Petek, age. s. 193.

⁶⁰ 31.12.2018 Tarihi İtibariyle ülkemizde faaliyet gösteren 476 ihtisas spor kulübü bulunmaktadır. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (Erişim) <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>, 17.02.2019.

alabilmektedirler. Ayrıca bu kulübün tesciline ilişkin tüm işlemler, anılan yönetmeliğin tescil işlemlerine ilişkin hükümlerine tabi olarak gerçekleştirilmektedir.

İhtisas Spor Kulüplerinin kurulabilmesi, bazı şartların yerine getirilmesine bağlıdır⁶¹. Bu şartlardan ilki; ihtisas spor kulübü olacak kulüp, seçmiş olduğu spor branşının tüm kategorilerinde faaliyette bulunmasıdır. Diğer şart ise, ilgili kulüp faaliyette bulunacağı spor branşında, en az üçüncü kademe antrenör belgesi sahibi bulunan bir antrenörü bünyesinde istihdam etmesidir. Üçüncü şart ise, ilgili kulüp faaliyette bulunacağı spor branşının faaliyet masraflarını karşılayabilecek, ekonomik güce sahip olmasıdır. Bir spor kulübünün İhtisas Spor Kulübü olabilmesi için yerine getirmesi gerek son şart ise; faaliyette bulunacağı spor branşına ilişkin kulübün sahibi olduğu veyahut kiraladığı bir tesisin bulunması zorunluluğudur.

Yukarıda belirtmiş olduğumuz şartlara sahip olan bir spor kulübü, İhtisas Spor Kulübü statüsünü kazanmaktadır. Ayrıca kulüpler, faaliyette buldukları spor branşlarıyla ilgili şartlar uygunluk göstermekteyse, ihtisas spor kulüplerinin tescilleri spor kulübüne, spor kulüplerinin tescilleri ise ihtisas spor kulübüne dönüşebilmektedir.

Öte taraftan Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğinde, spor kulüpleri; spor kulübü, gençlik kulübü, gençlik ve spor kulübü ile ihtisas spor kulübü olarak ayrıca ve açıkça belirtilmiştir. Ancak, ilgili yönetmeliğin 27/d maddesine göre, kulübün, kamu kurum veyahut kuruluşları ile eğitim kurumları içinde kurulabileceğine değinmiş, ancak bu yapılar hakkında ayrıca ve açıkça bir tanımlamaya yönetmelik kapsamında yer verilmemiştir. Anılan hükümlerle yönetmeliğin zımnen de olsa bu kulüplerin kuruluşuna izin verdiği sonucuna varılabilmektedir.

Dolayısıyla ilgili yönetmelik içerisinde bu kulüpler hakkında ayrıca ve açıkça bir tanımlama yapılmamış olsa dahi; bu kulüpler en azından hangi bünye içerisinde kuruluşu gerçekleşecek ise, o şekilde yapılacak bir isimlendirme mümkün olabilmektedir. Nitekim 2005 yılında Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, il müdürlüklerine göndermiş olduğu 2005/66 sayılı genelgesinde bu duruma değinmiş

---

⁶¹ İmamoğlu, Karaoğlu, Erturan, agm., s. 44.

olup; spor kulüplerinin farklı şekillerde, kurulmuş oldukları yapıya göre adlandırılabilceği belirtilmiştir⁶².

cc) Müessese - Kurum Kulüpleri

Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğinde yer alan hükümlere göre tescil işlemleri yapılmış olan spor kulüplerinden, kurum veyahut kuruluşların yapısı içerisinde kurulmuş olan spor kulüpleri “*Müessese – Kurum Kulübü*”⁶³ olarak adlandırılmaktadır⁶⁴.

dd) Okul Kulüpleri

Ülkemizde eğitim ve öğretim faaliyetlerini yerine getirmekte olan kurumlar, kendi bünyeleri içerisinde bir spor kulübü kurabilmektedir. Bu kurulan kulüp ise “*Okul Kulübü*”⁶⁵ olarak nitelendirilmektedir⁶⁶.

ee) Askeri Kulüpler

Ülkemizde, askeri bünye içerisinde spor kulüpleri kurulabilmektedir. Kurulan bu kulüp, “*Askeri Kulüp*”⁶⁷ olarak adlandırılmaktadır⁶⁸.

---

⁶² İmamoğlu, Karaoğlu, Erturan, agm., s. 44.

⁶³ 31.12.2018 Tarihi İtibariyle ülkemizde faaliyet gösteren 1052 müessese - kurum spor kulübü bulunmaktadır. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (Erişim) <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>, 17.02.2019.

⁶⁴ İmamoğlu, Karaoğlu, Erturan, agm., s. 44.

⁶⁵ 31.12.2018 Tarihi İtibariyle ülkemizde faaliyet gösteren 896 okul kulübü bulunmaktadır. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (Erişim) <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>, 17.02.2019.

⁶⁶ İmamoğlu, Karaoğlu, Erturan, agm., s. 45.

⁶⁷ 31.12.2018 Tarihi İtibariyle ülkemizde faaliyet gösteren 5 askeri kulübü bulunmaktadır. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (Erişim) <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>, 17.02.2019.

⁶⁸ İmamoğlu, Karaoğlu, Erturan, agm., s. 45.

g) Amatör ve Profesyonel Spor Faaliyetleri Açısından Spor Kulüpleri

Herhangi bir maddi menfaat beklentisi olmadan; yalnızca spor ve beden eğitimi yapma gayesi ile sportif faaliyetler içerisinde yer alan bir kimse amatör olarak kabul edilmektedir. Amatörce sportif faaliyetler gerçekleştirmek amacıyla, bünyesi içerisinde yalnızca amatör sporcuları barındıran, başka bir ifadeyle sadece amatör sporculardan kurulu olan bir kulüp, amatör spor kulübü olarak nitelendirilmektedir⁶⁹.

Amatör sporculara ilişkin benzer bir tanımlaya, 628 sayılı FIFA Talimatının 2. Maddesinde de yer verilmiştir. Buna göre, bulunduğu ülkenin futbola ilişkin tüm faaliyetlerini düzenleyen ilgili futbol federasyonu tarafından gerçekleştirilmiş bir organizasyonda, organizasyona katılma aşamasında ortaya çıkan ekonomik giderlerin haricinde, bir ücret almayan oyuncu, amatör olarak kabul edilmektedir⁷⁰.

Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın 3. maddesinde, öncelikle profesyonel futbolcunun tanımlaması yapılmıştır. Buna göre, ülkemizde faaliyet gösteren bir spor kulübüyle yazılı olarak sözleşme yapmış ve kendisine gerçekleştireceği futbol faaliyetleri kapsamında yapmış olduğu maddi harcamaların üzerinde bir miktar ödeme yapılan futbolcu; bu tanımlamanın dışında kalan futbolcular ise aynı talimatın 4. maddesinde amatör futbolcu olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, amatör futbolcu statüsünde yer alan futbolcuların herhangi bir şekilde profesyonel olarak düzenlenen gerek resmi lig gerekse de kupa müsabakalarında oynayamayacağı düzenlemesine yer verilmiştir. Yapılan bu düzenlemeyle, amatör ile profesyonel futbolcu arasında yapılan ayrıma bir açıklık getirilmektedir.

Öte taraftan ülkemizde faaliyet gösteren amatör federasyonların sayısı ve profesyonel branşlar, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Bunun

---

⁶⁹ H. Murat Şahin, *Beden Eğitimi ve Sporda Temel Kavramlar Sözlüğü*, Gaziantepspor Kulübü Spor Eğitim Yayınları, Yayın No: 1, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2002, s. 22.

⁷⁰ Ertaş, Petek, age., s. 370.

dışında, ülkemizde yalnızca futbol sporu, profesyonel spor olarak kabul edilmektedir⁷¹.

Ülkemizde spor branşlarının amatör spor dalı ve profesyonel spor dalı olarak ayırma tabi tutulmasının nedeni, yalnızca gerçekleştirilen spor dalının hukuk alanında yer alan yasal mevzuat içerisinde profesyonel bir branş şeklinde bir tanımlamanın yer almamasından kaynaklanmaktadır⁷². Diğer bir ifadeyle ilgili durumun spor kulüpleri açısından bir takım yararları bulunmaktadır. Bunlar; spor kulüplerinin devlete ödeyecek olduğu vergi, sporcu yetiştirme tazminatı ve yapacakları sponsorluk anlaşmaları ve benzeri hususları kapsamaktadır⁷³.

Ayrıca yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda, amatör sporcu ile profesyonel sporcu arasındaki temel fark, sporcunun gerçekleştirmiş olduğu faaliyet sonucunda maddi gelir sağlaması ve geçimini bu faaliyet ile sağlama gayesinin bulunup bulunmadığı hususunda kendini göstermektedir. Bu sebepten ötürü, maddi bir beklenti içerisinde olmadan ve geçimini sağlama amacı taşımadan yapılan spor, amatör spor olarak nitelendirilmektedir⁷⁴.

Kısaca sağlıklı yaşam gayesiyle yapılan spor haricinde, yalnızca spor yapma gayesinde olan kişi sayısı çok azdır. Bu sebeple spor yapma gayesi yönünden profesyonellik ve amatörlük arasında pek bir fark bulunmamaktadır.

Bu nedenden ötürü, profesyonellik ve amatörlük arasında yapılan ayırım yalnızca mevzuat üzerinde kalmaktadır. Ortaya çıkan bu durum ise gizli profesyonellik olarak adlandırılmaktadır. Mevzuatta yer alan tanıma ilişkin farklar dışında gerek sporcunun davranış ve tutumları, suç ile cezalar, spor yargılaması bakımından, gerekse de kulüp ile sporcu arasında imzalanan anlaşmalar yönünden bakıldığında amatörlük ve profesyonellik arasında pek çok benzer yönün bulunduğu söylenebilmektedir.

---

⁷¹ Çağlayan, Spor Hukuku, s. 82.

⁷² Ahmet Faik İmamoğlu, Ercan Karaoğlu, Esin Esra Erturan, “Türkiye’de Spor Kulüplerinin Yapısal Nitelikleri ve Temel Problemleri”, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, XII, S. 13, 2007, s. 46.

⁷³ İmamoğlu, Karaoğlu, Erturan, agm., s. 46.

⁷⁴ İmamoğlu, Karaoğlu, Erturan, agm., s. 47.

KOÇAK ise yukarıda değinilen hususlara farklı bir bakış açısı getirtmektedir. Şöyle ki; KOÇAK sözde profesyonellik şeklinde bir tanımlamanın üzerinde durmaktadır⁷⁵. Yazar, bu şekilde bir tanımlamada bulunmasının nedeni ise; ülkemizde faaliyet gösteren profesyonel spor kulüplerinde, profesyonel futbolcu olarak görev yapan ve ilgili liglerde müsabakalara katılan futbolcuların özellikle alt liglerde profesyonel bir futbolcunun alacağı ücretten çok daha azına oynadığını belirtmektedir⁷⁶. Yazar, ayrıca bazı zamanlarda profesyonel sporcu olarak adlandırılan sporcuların, gerçekleştirmiş olduğu futbol faaliyetlerinin kaçınılmaz olan giderlerinin dahi altında bir meblağ kazandıklarını, bu sebeple bu futbolcuların profesyonelliğinin yalnızca sözde kaldığını ifade etmektedir⁷⁷.

D. Spor Kulübü Olarak Şirket

Aşağıda yer alan farklı mevzuatlarda, spor kulübünün şirket olarak kurulabilmesi ya da spor kulübünün profesyonel olarak faaliyet göstermiş olduğu spor dalı şubesinin sonradan şirketleşmesine imkân tanıyan düzenlemelere yer verilmiştir. Bunlar;

3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu içinde yer alan ve profesyonel spor başlığını taşıyan 24. maddesinde; spor kulüplerinin, profesyonel olarak faaliyet göstermiş olduğu spor branşı takımlarını, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olarak daha önceden kuruluşu gerçekleştirilmiş ya da kuracakları şirketlere devredebileceği veyahut bu takımları kiraya verebileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Bu açıdan bakıldığı zaman ülkemizde faaliyet gösteren spor kulüpleri, Türk Ticaret Kanunu kapsamında bir şirket kurabilir ya da farklı bir şirket tarafından satın alınma işlemine konu olabilmektedir⁷⁸. Bunun dışında bir takım spor kulüpleri, kıymetler borsası içinde sahibi olduğu hisse senetlerinin bir bölümünü halka arz etme

⁷⁵ Talat Emre Koçak, "Sözde Profesyonellik", *TFF Tam Saha Dergisi*, S. 28, İstanbul, 2007, s. 59.

⁷⁶ Koçak, agm., s. 59.

⁷⁷ Koçak, agm., s. 59.

⁷⁸ Recep Gülşen, *Spor Hukuku*, Adalet Yayınevi, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara, 2013, s. 47.

yoluna giderek⁷⁹, ekonomik yönden kulübe maddi gelir sağlayabilmektedir⁸⁰. Bununla birlikte profesyonel spor branşı yalnızca futbol sporu olduğundan; ilgili mevzuat gereğince spor kulübünün yalnızca futbol şubesi bir şirkete devredilebilir. Bunun dışında spor kulübü bünyesi içinde yer alan amatör şubeler için böyle bir devir ya da şirketleşme işlemi yapılamamaktadır.

Diğer taraftan, şirket olarak kurulmuş ya da daha sonrada şirketleşmiş spor kulüplerinin profesyonel spor dalında faaliyet gösteren takımlarının, bulunmuş oldukları futbol liginde müsabakalara katılmasına, Türkiye Futbol Federasyonu izin vermektedir⁸¹. Zira şirketlerin sportif faaliyetler içerisinde yer almasına engel teşkil eden her hangi bir yasal düzenleme bulunmamaktadır.

Spor kulüpleri hakkında dikkat çeken husus ise; bu kulüplerin amatör spor branşları faaliyetlerini sürdüren şubeleri olabilirken; aynı zamanda profesyonel spor branşları faaliyetlerini sürdüren takımlarının da olabileceği ve şirketleşmenin yalnızca profesyonel spor faaliyetlerini yerine getiren birime tanınacağı ifade edilmektedir⁸². Misal olarak günümüzde, Türkiye Futbol Süper Ligi içinde yer alan spor kulüplerinin birçoğu, amatör spor kulübü statüsü içinde yer almaktadır. Zira bu kulüpler, boks, masa tenisi, kürek, yüzme ve benzeri amatör spor dallarında faaliyet gösteren şubelere, bünyeleri içinde yer vermektedir. Ancak, bu spor kulüpleri ilgili mevzuat gereği, yalnızca profesyonel spor faaliyetlerini yerine getiren şubelerini şirketleştirebilir ya da daha önceden kurulmuş olan şirketlere devredebilirler⁸³.

Yukarıda yapılan açıklamalardan, spor kulüplerinin şirket şeklinde kurulması durumunda, o spor kulübünün futbol haricinde farklı bir spor faaliyeti içerisinde bulunamayacağı sonucuna varılabilmektedir.

---

⁷⁹ İngiltere’de bu yapıda bulunan birçok spor kulübü bulunmaktadır. Örnek olarak, Manchester United verilebilir. Bu kulüp halka açılan ve hisseleri borsada işlem gören ilk futbol kulüpleri arasında yer almaktadır. Y. Selim Sarıbrahimoğlu, Mehmet Ali Bakanay, Tarık Tekin, *Spor Hukuku*, Sarıbrahimoğlu Hukuk Bürosu Yayınları, Ankara, 2002, s. 21.

⁸⁰ Genç, Spor Hukuku, s. 47.

⁸¹ Çağlayan, age., s. 80.

⁸² Ertaş, Petek, age., s. 126.

⁸³ Ahmet Faik İmamoğlu, Ercan Karaoğlu, Esin Esra Erturan, “Türkiye’de Spor Kulüplerinin Yapısal Nitelikleri ve Temel Problemleri”, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, XII, S. 13, 2007, s. 41.

Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü içinde yar alan ve kulüplerin yapısı ve tescili başlığını taşıyan 76/5. maddesinde; spor kulüplerinin futbol faaliyeti gösteren birimleri ilgili yasa ve yönetmelik hükümleri kapsamında daha önceden kuruluşu gerçekleştirilmiş bir anonim şirkete devredilebileceği hükmü yer almaktadır.

Yapılan bu düzenleme ile spor kulüplerinin profesyonel takımlarının yalnızca, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş ya da kurulacak bir anonim şirkete devredileceği sonucuna varılabilmektedir⁸⁴.

Yukarıda yer alan ilgili mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; ülkemizde faaliyet gösteren spor kulüplerinin şirket şeklinde yapılması iki şekilde ortaya çıkabilmektedir. Birincisi, profesyonel olarak kabul edilen bir spor branşında faaliyetlerini gerçekleştiren bir spor kulübünün doğrudan doğruya şirket olarak kuruluşunun gerçekleştirilmesi; ikincisi ise, spor kulübünün profesyonel olarak faaliyet göstermiş olduğu spor dalı şubesinin, sonradan şirketleşmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Bununla birlikte, ilgili mevzuat hükümlerine göre, şirket şeklinde kurulmuş olan bir spor kulübü, yalnızca profesyonel spor dalına ilişkin faaliyetler içerisinde yer alabilecektir. Bunun dışında herhangi bir amatör spor faaliyeti içerisinde yer alamamaktadır.

Bu arada yukarıda belirtmiş olduğumuz ve profesyonel spor dalı olarak tabir ettiğimiz spor branşı, ülkemizde futbol sporudur. Anlaşılacağı üzere, futbol haricindeki bir spor dalında faaliyet gösteren veya profesyonel olarak kabul görmeyen bir spor branşında kurulmuş olan bir spor kulübü başka bir deyişle profesyonel olarak kabul görmeyen bir takımın şirketleşmesi mümkün değildir.

GÜLŞEN, ülkemizde bulunan spor kulüplerinin, yalnızca profesyonel spor dalında faaliyet gösteren spor şubelerinin değil, bu kulüplerin profesyonel spor dalı veyahut amatör spor dalı şeklinde bir ayrıma tabi tutulmaksızın bir bütün olarak şirketleşme yoluna gidilebilmesi gerektiğini savunmaktadır⁸⁵. Ayrıca, ilgili mevzuatta yapılacak düzenlemeler ile şirketleşmeye gidecek spor kulüplerine teşvik

⁸⁴ İmamoğlu, Karaoğlu, Erturan, agm., s. 40.

⁸⁵ Gülşen, age., s. 47.

olanakları sağlanarak, kurulacak şirketlerin amatör spor branşlarıyla daha yakından ilgilenmeleri bakımından, bir takım özel düzenlemelerin yapılması gerektiğini ifade etmektedir⁸⁶. Yazar böylelikle, spor kulüplerinin dernek statüsünden kaynaklanan; genel kurul yapılmadan önce başkanın istifa etmesi dolayısıyla kulübün başkansız kalması, kulübün daima spor kulübü başkanı ve yöneticilerinin ekonomik yardımına ihtiyaç duyması, yapılacak her olağanüstü genel kurul öncesi ortaya çıkan tartışmalar ve benzeri hususlarda uygulamada karşılaşılabilecek muhtemel sorunların son bulacağı hem de spor kulüplerinin mali yönden gelirlerini arttırmak için ilgili spor sezonunun geniş tutulması, sportif organizasyonların çoğaltılması ve kulüplerin yalnızca futbolcu değil, diğer tüm spor branşlarında sporcu ve takıma bünyesinde yer verilmesinin sağlanabileceğini belirtmektedir⁸⁷.

Dernek şeklinde örgütlenen spor kulüpleri faaliyet gösterdikleri alanda gerçekleştirecekleri tüm eylem ve işlemlerde Dernekler Kanunu ve Türk Medeni Kanunu hükümlerine tabi olup; ilgili işlemlerin tümü anılan kanun hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Buna karşılık; şirket olarak yapılan spor kulüpleri veyahut bu kulüplerin şirketleşmiş spor şubeleri, faaliyet gösterdikleri alanda gerçekleştirecekleri tüm eylem ve işlemlerde Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olup, ilgili işlemlerin tümü anılan kanun hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir⁸⁸.

Spor kulüpleri gerek dernek şeklinde, gerekse de şirket şeklinde yapılanmaları durumlarında, özel hukuk hükümlerine tabidirler. Ayrıca, farklı yapılanmalara sahip olsalar da bu kulüpler, nihayetinde özel hukuk tüzel kişileri olarak faaliyetlerini yerine getirmektedirler. Zira adı geçen kanunların tümü, özel hukuk alanında geçerliliği bulunan kanunlardır.

Bu sebeple spor kulüplerinin tüzel kişilik kazanımı, sahip olduğu haklar ve yükümlülükler veyahut tüzel kişiliklerinin sona ermesine ilişkin tüm yasal düzenlemeler Dernekler Kanunu ve Türk Medeni Kanunu içerisinde yer almaktadır. Ayrıca belirtmiş olduğumuz tüm hususlar şirket olarak kurulmuş spor kulübü ya da sonradan profesyonel şubesi şirketleşmiş olan spor kulüpleri için de aynı şekilde uygulanmaktadır.

---

⁸⁶ Gülşen, age., s. 47.

⁸⁷ Fehim Üçışık, *Spor Hukuku*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011, s. 112 – 113.

⁸⁸ İmamoğlu, Karaoğlu, Erturan, agm., s. 38.

Birbirinden farklı bir takım özelliklere sahip olan dernek ve şirketlerde en dikkat çeken ayırt edici özellik, kuruluş amaçları yönünden ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki; çalışmamız içerisinde daha önceden de değindiğimiz üzere dernekler, kâr amacı gütmeyen kuruluşlardır. Buna karşılık, şirketler doğası gereği kâr amacı güden ve elde edilen kârın pay edilmesi amacını taşıyan kuruluşlardır.

Spor kulüplerinin şirketleşmesinde hedeflenen amaç; mali yönden daha çok gelir elde edilmesi, aynı şekilde kulübün mali yönden büyütülmesi, daha fazla kâr elde edilme arzusu, şartların uygun hale gelmesi sonucu elde edilen kârın ortaklara pay edilmesi ve nihayetinde gerek ekonomik gerekse de hukuksal yönden şirket olmanın sağladığı kazanımlardan yararlanılma isteğidir⁸⁹.

Ülkemizde faaliyet gösteren birçok spor kulübü, dernek statüsünü korumaktadır. Buna karşılık spor kulüpleri, daha çok gelir elde edilerek kulübün mali yönden güçlendirilmesi amacıyla, profesyonel spor dalında faaliyetlerde bulunan şubelerini şirketleştirme yoluna gitmektedirler⁹⁰.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 124. maddesi, ülkemizde kuruluşu gerçekleştirilebilen şirket türlerine yer vermektedir. Buna göre şirketler; anonim, kolektif, kooperatif, limited ve komandit şirketler olarak kurulabilmektedir. Ancak, Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü 76/5. maddesinde, spor kulüplerinin profesyonel takımlarının anonim şirketlere devredilebileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Tüm bu açıklamalar çerçevesinde bir değerlendirme yapılırsa; spor kulübünün profesyonel futbol takımını devralan şirket, bundan böyle spor alanında faaliyet gösteren bir şirket haline dönüşecektir. Başka bir ifadeyle bu faaliyet onu bir kulüp durumuna getirmektedir.

Diğer taraftan spor faaliyetlerini gerçekleştiren anonim şirket, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi ticari bir ortaklık olduğundan ötürü, amacı sadece kâr elde

---

⁸⁹ Çağlayan, Spor Hukuku., s. 80.

⁹⁰ Gülşen, age., s. 47.

etmek olacaktır. Bu durumda spor, kâr elde etmenin bir aracı haline gelmektedir. Başlangıç noktasında ideal amaç olan spor, ticari bir faaliyet haline dönüşmektedir⁹¹.

E. Spor Kulübü Olarak Vakıf

Çalışmamız içerisinde daha önceden de değinildiği üzere, ülkemizde faaliyet gösteren spor kulüpleri yalnızca dernek olarak kuruluşu gerçekleştirilmektedir. Spor kulüplerinden, sportif etkinlikler gerçekleştirmek gayesi ile kurulanlara “spor kulübü”, boş zamanların değerlendirilmesi gayesi ile kurulanlara ise gençlik kulübü denilmektedir. Bu kulüplerin dışında her iki etkinliği de bir arada gerçekleştirmek gayesiyle kurulanlar ise gençlik ve spor kulübü olarak adlandırılmaktadır.

Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun 20. Maddesine göre ülkemizde faaliyet gösteren spor kulüpleri ancak, dernekler kanuna göre kurulabileceği hükmüne, bununla birlikte Dernekler Kanunu 14. maddesinde ise derneklerin başvuruda bulunması üzerine yukarıda belirttiğimiz adlar altında kurulabileceği hükmüne yer verilmiştir.

Belirtmiş olduğumuz kanun hükümleri gereğince, spor kulüpleri ancak dernek şeklinde kurulabilmektedir.

Belli bir amacı gerçekleştirmek gayesiyle oluşturulan vakıflar, aynı zamanda tüzel kişiliğe sahip birer mal toplulukları olarak kurulmaktadır⁹².

Vakıflar, bir malın veyahut mal topluluğunun daha önceden belirlenmiş bir gayeye tahsis edilmesi ile kurulmaktadır. Bu mal topluluklarının kurulmasındaki amaç, mallarını vakfeden kişinin vefatından sonra, kendisinin bağımsız bir varlık olarak hukuk düzeni içerisinde yaşamına devam edebilmesidir⁹³.

Yukarıda verilen tanımdan yola çıkarak, dernekler ile vakıflar arasında ki en önemli fark, derneklerin insan topluluğu olarak, vakıfların ise mal topluluğu şeklinde kurulmalarıdır.

⁹¹ Çağlayan, Spor Hukuku., s. 80.

⁹² Mustafa Dural, Tufan Ögüz, *Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2017, s. 333.

⁹³ Ertaş, Petek, age., 202.

Bununla birlikte derneklerde olduğu gibi vakıflara da üye olunabilmektedir⁹⁴.

Vakıflar, başlı başına bir varlığı olan bir malın ya da mal topluluğunun önceden belirlenmiş bir gaye doğrultusunda tahsis edilmesi olduğu halde; dernekler, önceden belirlenmiş amaçlar takip eden kişi topluluklarıdır⁹⁵.

ERTAŞ/PETEK, spor kulüplerinin sadece dernek şeklinde kurulabilmeleri dışında, bu kulüplerin vakıf olarak da kurulabilmeleri⁹⁶, bununla birlikte gerçekleştirilecek spor organizasyonlarında yer alabilmeleri gerektiğini ifade etmektedir⁹⁷.

Bir kişinin sportif etkinliklerde bulunulması, misal olarak voleybol oynanması gayesiyle malını ya da mal topluluğunu vakfetmesi mümkündür. Bu vakfa ise, dernekler tarafından kuruluşu gerçekleştirilen spor kulüplerinde olduğu gibi üye olunabilmektedir.

Spor kulüplerinin vakıf şeklinde kurulamamasının tek bir nedeni vardır. O da yasa koyucu tarafından spor kulüplerinin kuruluşunu düzenleyen yasa metninde, bu kulüplerin dernekler tarafından kurulabileceği düzenlemesinin yer almasıdır⁹⁸. Bu sebeple spor kulüpleri vakıf şeklinde kurulamamaktadır.

---

⁹⁴ Vakıflarda üye olunamayacağına dair Medeni Kanununun 101/3. Maddesi, Anayasa Mahkemesinin 17.04.2008 tarihli 2005/14 Esas ve 2008/92 Karar sayılı kararı R.G. 28.06.2008, S. 26920

⁹⁵ Kemal Oğuzman, Özer Seliçi, Saibe Oktay Özdemir, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2016, s. 367.

⁹⁶ Hollanda futbol takımlarından FC Den Haag kulübü, 1978 yılından beri vakıf olarak yönetilmektedir. Ertaş, Petek, age., 202.

⁹⁷ Ertaş, Petek, age., s. 202.

⁹⁸ Ertaş, Petek, age., s. 201.

III. FEDERASYON KAVRAMI

Fransızcadan dilimize geçmiş olan federasyon sözcüğü; Türk Dil Kurumu'na göre; aynı alanda faaliyet gösteren farklı kuruluşları bir araya getiren, bir nevi dayanışma birlikleri olarak tanımlanmıştır⁹⁹.

Spor federasyonları¹⁰⁰ ise yukarıda verilen tanımlamadan yola çıkarak; spor faaliyetleri içerisinde yer alan kulüp ve kuruluşların bir araya gelmek suretiyle oluşturdukları üst yapılanmalar olarak tanımlanabilir¹⁰¹.

Bu arada, ilgili spor dalında faaliyet gösteren spor federasyonları üyelerinin büyük bir çoğunluğu spor kulüplerinden oluşmaktadır. Ancak; spor faaliyetleri içerisinde yer alan kişi, dernek ve kuruluşlar da ilgili spor federasyonunda üye sıfatına sahip olabilmektedir¹⁰². Bu konuya ilişkin ülkemizde futbol spor dalında faaliyet gösteren Türkiye Futbol Federasyonu misal olarak verilebilir. Şöyle ki; Türkiye Futbol Federasyonu Genel Kurul üyeleri arasında; Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği Başkanı, Türkiye Faal Futbol Hakemleri ve Gözlemcileri Derneği Genel Başkanı ile en az yirmi beş defa (A) Milli olmuş ve Genel Kurul yapılmadan en az altı ay kadar önce faal sporculuğunu fiilen noktalamış olan kişiler bulunmaktadır¹⁰³.

Spor federasyonu kavramına ilişkin öğretilerde birçok tanım yapılmıştır. Bunlardan bazıları aşağıda yer almaktadır.

FİŞEK'e göre federasyon; birden fazla kulübün aynı hedefler doğrultusunda bir araya gelmek suretiyle oluşturdukları bir topluluktur¹⁰⁴.

ERTAŞ ve PETEK ise federasyonu; faaliyet göstermiş olduğu spor branşında, ilgili spor dalına ilişkin idari ve teknik yönlerden kararlar alabilme yetkisine sahip olan, spor branşlarının bağlı olduğu yapılar olarak ifade etmektedir¹⁰⁵.

⁹⁹ Türk Dil Kurumu, *Güncel Türkçe Sözlük*. (Erişim) <http://www.tdk.gov.tr>, 16.11.2018.

¹⁰⁰ İlk spor federasyonu 1863 senesinde İngiltere'de kurulan "Football Association". Gülşen, age., 27.

¹⁰¹ Gülşen, age., s. 27.

¹⁰² Ertaş, Petek, age., s. 226.

¹⁰³ Ertaş, Petek, age., s. 226.

¹⁰⁴ Kurthan Fişek, *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapısıyla İlişkileri Açısından Dünya'da ve Türkiye'de Spor Yönetimi*, Bağırhan Yayınevi, 2. Bası, Ankara, 1998, s. 351.

1969 yılında, 3530 sayılı yasanın değiştirilmesi amacıyla hazırlanan taslak metinde ise federasyon; faaliyet göstermiş olduğu spor branşlarındaki organizasyonları, uluslararası kurallar kapsamında düzenleyen, geliştiren, öğreten, yöneten, ülkeye yayan ve yurt dışında ülkemizi temsil eden teknik kuruluşlar olarak tanımlanmıştır¹⁰⁶.

Yukarıda yer alan tanımlamalar doğrultusunda federasyon için geniş bir tanımlamada bulunmak gerekirse; federasyonlar, spor faaliyetlerinde üst kuruluş olarak teşkilatlandırılmış kuruluşlar olup, faaliyet göstermiş olduğu spor branşına ilişkin gerek yurt içi gerekse de yurt dışında gerçekleştirilen tüm sportif faaliyetlerin ilgili kurallara uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi ve ilgili spor branşında faaliyetlerde bulunan hakem, sporcu ve antrenörlerin yetiştirilmesi için gerekli olan tüm önlemleri almak üzere oluştuurş yapılar olarak tanımlayabiliriz¹⁰⁷.

A. Hukuki Düzenleme

Aşağıda yer alan farklı mevzuatlarda, federasyon hakkında düzenlemelere yer verilmiştir. Bunlar;

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu 96. maddesinde üst kuruluşlar başlığı altında federasyonların kuruluşlarına ilişkin düzenlemelere yer verilmektedir. Bu madde federasyonların, aynı hedeflere ulaşmak üzere kurulmuş en az beş derneğin, hedeflerine ulaşmak üzere üye sıfatına sahip olarak bir araya gelmeleri sonucu kurulan yapılar olduğunu, ayrıca tüm federasyonların bir tüzüğü bulunduğunu belirtmiştir. Aynı maddenin devamında ise federasyonların tüzük, kuruluş bildirim ve bunların yanında gerekli olan tüm belgelerin hazırlanarak, yerleşim yerinin bulunduğu en üst mülki amire teslim edilmek suretiyle tüzel kişilik kazanabileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen yasa metni içerisinde tanımlanan federasyon kavramı ile spor federasyonu kavramı arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılığa ilişkin, mevzuatlar arasında federasyon kurulabilmesi için yeterli olan kulüp ya da

---

¹⁰⁵ Ertaş, Petek, age., 219.

¹⁰⁶ Sümer, age., s. 46.

¹⁰⁷ Çağlayan, Spor Hukuku, s. 80.

dernek sayılarının aynı olmaması misal olarak verilebilir. Şöyle ki; bir federasyonun Medeni Kanun hükümlerine göre kurulabilmesi için, aynı hedeflere ulaşmak üzere kurulmuş en az beş derneğin bir araya gelmesi gerekmektedir. Ancak, bu sayı Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği madde 21/2'ye göre spor alanında en az on beş kulübün bir araya gelmesi şartına bağlanmaktadır¹⁰⁸.

5253 sayılı Dernekler Kanunu 2/g maddesinde tanımlar başlığı altında federasyon kavramına ilişkin düzenlemeye yer verilmektedir. Bu madde içinde, federasyona ilişkin, ilk olarak üst kuruluş ifadesine yer verilmiş daha sonra ise, derneklerin bir araya gelerek oluşturduğu, tüzel kişiliğe sahip olan yapı olarak ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan kanun hükmünde; federasyonların derneklerin bir araya gelerek oluşturduğu yapı olduğu belirtilmiştir. Bu madde içerisinde geçen dernek kavramı ile spor kulübü kavramı aynı olarak nitelendirilebilir. Şöyle ki; öğreti içerisinde spor kulüplerinin, derneklerin özel bir türü olduğu ifade edilmektedir¹⁰⁹.

Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği üst kuruluş başlığı altında 21. maddesinde federasyonların kuruluşlarına ilişkin bir takım düzenlemelere yer verilmektedir. Buna göre; federasyonların, spor kulüplerinin güç ve kaynaklarını bir araya getirmek suretiyle, ortak bir şekilde yararlanabilecekleri tesis, saha, mekân ve sportif ekipmanlara sahip olabilmek için kurdukları bir üst yapı olduğu düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat içerisinde; federasyonların spor alanında faaliyet gösteren en az on beş kulübün bir araya gelmesi ile kurulabileceği; bu sayının on beşin altına düşmesi ve üç ay içerisinde yeniden bu sayıya ulaşamaması durumunda kendiliğinden sona ereceğine ilişkin düzenlemesine yer verilmiştir.

Spor federasyonları ülkemizde; Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesi içinde faaliyetlerini sürdüren spor federasyonları, bağımsız spor federasyonları ve

---

¹⁰⁸ Uslu, age., s. 95.

¹⁰⁹ Ertaş, Petek, age., 182.

kuruluşu ayrı yasayla düzenlenmiş olan futbol federasyonu şeklinde üçe ayrılmaktadır¹¹⁰.

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesi içinde yer alan spor federasyonları ile bağımsız spor federasyonları, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanuna tabidir. Diğer taraftan Türkiye Futbol Federasyonu ise, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanuna tabi bulunmaktadır.

Çalışmamızın ikinci bölümünde, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan spor federasyonları, bağımsız spor federasyonları ve Türkiye Futbol Federasyonu'nun kuruluşu, yapısı, görev ve yetkileri ile hukuki nitelikleri hakkında ayrıntılı olarak açıklamalar yapılacaktır.

B. Spor Konfederasyonları

Ülkemizde bulunan spor federasyonları; birbirleriyle yardımlaşmak, benzer spor dallarında ortak olarak yararlanabilecekleri araç ve gereçlerin satın alınması, spor tesisi ve sahalarının yapılması ve kullanılması, eğitim imkânlarının sağlanması ve ülkemiz sporunun geliştirilmesi amacıyla güç ve kaynaklarını birleştirmek suretiyle; üst kuruluşu konumunda yer alan konfederasyonu kurabilmektedir¹¹¹.

Spor federasyonlarının üst kuruluşları olarak teşkilatlandırılan konfederasyonlar, spor alanında kurulmuş en az on federasyonunun bir araya gelmesi ile kurulmaktadır¹¹².

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu 97. maddesinde, üst kuruluşlar başlığı altında konfederasyonların kuruluşlarına ilişkin düzenlemelere yer verilmektedir. Bu madde konfederasyonların, aynı hedeflere ulaşmak üzere kurulmuş en az üç federasyonun, gayelerine ulaşmak üzere, üye sıfatına sahip olarak bir araya gelmeleri sonucu kurulan yapılar olduğunu, ayrıca tüm konfederasyonların bir tüzüğü bulunduğunu belirtmiştir. Aynı maddenin devamında ise konfederasyonların tüzük, kuruluş bildiri ve bunların yanında gerekli olan tüm belgelerin hazırlanarak,

---

¹¹⁰ Üçışık, age., s. 37.

¹¹¹ Genç, Spor Hukuku, s. 47.

¹¹² Uslu, age., s. 95.

yerleşim yerinin bulunduğu en üst mülki amire teslim edilmek suretiyle tüzel kişilik kazanabileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen yasa metni içerisinde tanımlanan konfederasyon kavramı ile spor konfederasyonu kavramı arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılığa ilişkin, mevzuatlar arasında konfederasyon kurulabilmesi için yeterli olan federasyon sayılarının aynı olmaması örnek olarak verilebilir. Şöyle ki; bir konfederasyonun Medeni Kanun hükümlerine göre kurulabilmesi için, aynı hedeflere ulaşmak üzere kurulmuş en az üç federasyonun bir araya gelmesi gerekmektedir. Ancak, bu sayı Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği madde 21/3'e göre spor alanında en az on federasyonun bir araya gelmesi şartına bağlanmaktadır.

5253 sayılı Dernekler Kanunu 2/g maddesinde, tanımlar başlığı altında konfederasyon kavramına ilişkin düzenlemeye yer verilmektedir. Bu madde içinde, konfederasyona ilişkin, ilk olarak üst kuruluş ifadesine yer verilmiş daha sonra ise, federasyonların bir araya gelerek oluşturduğu, tüzel kişiliğe sahip olan yapı olarak ifade edilmiştir.

Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği 21. maddesinde, üst kuruluş başlığı altında konfederasyonların kuruluşlarına ilişkin bir takım düzenlemelere yer verilmektedir. Bu madde içinde; ilk olarak federasyonların, spor kulüplerinin güç ve kaynaklarını bir araya getirmek suretiyle, ortak bir şekilde yararlanabilecekleri tesis, saha, mekân ve sportif ekipmanlara sahip olabilmek için kurdukları bir üst yapı olduğu düzenlemesine yer verilmiş, ardından federasyonların bir araya gelerek konfederasyonları kurabileceği hükmüne yer verilmiştir. Aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise; konfederasyonların spor alanında faaliyet gösteren en az on federasyonun bir araya gelmesi ile kurulabileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

IV. TÜRKİYE MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTESİ

Ülkemizde Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin (TMOK) kuruluşu 20. yüzyıl başlarına kadar uzanmaktadır. İlk olarak 1908 senesinde Osmanlı İmparatorluğu döneminde, Osmanlı Olimpiyat Komitesi adı ile kuruluşu gerçekleştirilmiş olan bu yapı, 1911 senesinde de Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından tanınarak, komitenin üyeleri arasına katılmıştır. Ancak; Uluslararası Olimpiyat Komitesi aralarında Osmanlı İmparatorluğunun da yer aldığı bazı devletleri, I. Dünya Savaşının yapılmasına sebep oldukları gerekçesiyle, kendisi tarafından gerçekleştirilen organizasyondan ihraç etmiştir¹¹³. Nihayet, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu takiben 1924 yılında Türkiye Milli Olimpiyat Cemiyeti adı ile yeni bir yapılanma içine giren komite, 1924 senesinde Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından organize edilen Paris Oyunlarında yerini almıştır¹¹⁴.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, milli kelimesini kullanma hakkını 28.02.1964 tarih ve 6/2762 sayılı, yurt dışındaki kurullarla işbirliği yapmasını 02.05.1970 gün ve 7/191 sayılı, kamu yararına işleyen dernek statüsünü 16.07.1970 tarih ve 7/1070 sayılı ve Türkiye ibaresini kullanma hakkını 25.09.1973 tarih ve 7/7146 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları ile kazanmıştır.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, ülkemizde Medeni Kanun hükümlerine göre dernek statüsünde kurulmuş bir tüzel kişiliktir. Komitenin tüzüğünde¹¹⁵, tüm politik, dinsel ve ekonomik etkinin haricinde tam anlamıyla bağımsız ve özerk bir kuruluş olduğu düzenlemesi yer almaktadır¹¹⁶. Bunun dışında tüzükte, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanının Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin koruyucu fahri başkanı olduğu hususuna yer verilmiştir¹¹⁷.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Türkiye'de faaliyette bulunan diğer spor organizasyonları ile bazı bağları bulunmaktadır. Şöyle ki; Türkiye Milli Olimpiyat

¹¹³ Ahmet Bal, *Avrupa Birliği Sürecinde Spor Federasyonlarının Yapısal Bakımdan Değerlendirilmesi*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2013, s. 34.

¹¹⁴ Gülşen, age., s. 51.

¹¹⁵ Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Tüzüğü. (Erişim) http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Upload/Menu/526985_tmok_tuzuk_2017.pdf, 05.03.2019.

¹¹⁶ Rıfat Erten, "Türk Sporunun Yapısal Düzeni" *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. X, Ankara, 2006, s. 1.

¹¹⁷ Bal, age., s. 34.

Komitesinin görevleri arasında, Olimpiyat oyunlarına ülkemiz sporcularının katılımının sağlanması bakımından, ülkemizde faaliyet gösteren spor federasyonlarıyla ilişkileri içeren bazı hükümler yer almaktadır. Bunlar; uluslararası kuruluşlar tarafından tanınan ve ülkemizde faaliyet gösteren spor federasyonları ile Uluslararası Olimpiyat Komitesi ve diğer ülkelerin millî olimpiyat komiteleri arasında bağı kurar ve yapılacak işbirliğini sağlar¹¹⁸. Olimpiyat oyunlarında yer alacak sporcularımızın Olimpik liyakat ilkeleri kapsamında ve müsabakalarda yer alma yeteneklerini inceleyip uygun bulur. Olimpiyat oyunlarına ilişkin olarak ülkemizde faaliyet gösteren spor federasyonları arasında ortaya çıkabilecek muhtemel uyuşmazlıkları kesin olarak karara bağlar. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi bunun dışında ülkemizde faaliyet gösteren spor federasyonlarının Olimpiyat ve benzeri oyunlarda yer almalarını kolay hale getirmek için gerekli önlemler alarak, ikazlarda bulunur¹¹⁹.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin tüzüğünde, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü komitenin doğal üyesi olarak kabul edilmiştir. Bunun dışında, Olimpiyat oyunları kapsamına giren sporların ve uluslararası federasyonlara kayıtlı, ülkemizdeki spor federasyonlarının seçecekleri temsilciler de üye olarak kabul edilirler. Fakat, bunların yalnızca Konsey toplantılarında yer alma ve oy kullanma hakları bulunmaktadır¹²⁰. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Konseyi, olimpiyat ve benzeri oyunlarda yer alması uygun görülen spor branşlarının ve müsabakaların türlerinin seçilmesi, ilgili federasyonların öneri ve belgelemesi üzerine, olimpiyat oyunlarında yer alacak sporcuların Olimpik Liyakatlerini, Olimpik Şarta göre incelenmesi ve onaylanması, olimpiyat veya benzeri oyunlarda yer alacak kafielerin organize edilmesi gibi birçok önemli görevleri bulunmaktadır¹²¹.

---

¹¹⁸ Bal, age., s. 35.

¹¹⁹ Erten, agm., s. 3.

¹²⁰ Gülşen, age., 51.

¹²¹ Gökçe Giresunlu, *Şike Futbol*, Destek Yayınevi, İstanbul, 2011, s. 91 – 93.

V. ULUSLARARASI SPOR KURULUŞLARI

A. UEFA

İsviçre Hukukunun içinde yer alan ve İsviçre Medeni Kanunu'nun altmışınıc madde ve devamında yer alan hükümlere tabi olarak kurulan UEFA, 15.06.1954 yılında İsviçre' nin Basel şehrinde kurulmuştur. UEFA olarak adlandırılan ve spor alanında uluslararası yapının en önemli aktörleri arasında yer alan bu kuruluşun, birlik yapısının düzenlenmesinde geniş kapsamlı bir özerkliğe olanak tanıyan, İsviçre Medeni Kanunu'nun rolü yadsınamaz bir gerçektir. Bu bağlamda, gerek UEFA'nın düzenlemeleri ve statüleri gerekse de direktifleri bu geniş kapsamlı özerkliği ortaya koymaktadır. Bunun temelinde ise kesinlikle İsviçre Medeni Kanun karakteri bulunmaktadır¹²².

UEFA, 15.06.1954 yılında İsviçre' nin Basel kentinde, Fransa, Belçika ve İtalya futbol federasyonları arasında yapılan görüşmeler neticesinde kuruluşu gerçekleştirilmiş futbol alanında uluslararası bir üst kuruluşur¹²³. UEFA kurum merkezi kuruluşunun gerçekleşmiş olduğu 1954 senesinde, 1959 senesine kadar Fransa'nın Paris kentinde yer alırken, bu tarihten sonra İsviçre'nin Bern kentine taşınmıştır. Daha önce iki sefer kurum merkezinin bulunduğu ülke ve şehrini değiştiren UEFA, bu kez aynı ülke içinde sınırlarında kalarak, 1995 senesinde İsviçre'nin bir başka şehri olan Nyon şehrine, merkezini taşımış olup, bu şehir günümüzde UEFA kurum merkezi olma konumunu devam ettirmektedir¹²⁴.

Günümüze Avrupa kıtasının en büyük spor konfederasyonu olan UEFA 25 üye ile kuruluşunu gerçekleştirmiş olup, üye sayısı en son katılan Kosova ile birlikte 55 üyeye yükselmiştir. UEFA'nın üyeleri arasında Avrupa kıtasında bulunan tüm devletler ile Azerbaycan, Gürcistan, Kazakistan, Rusya, Ermenistan ve İsrail bulunmaktadır. Birliğin içerisinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yer almamakta olup, adanın güney kesiminde yönetimi elinde bulunduran taraf Kıbrıs'ı tek taraflı

---

¹²² Ertaş, Petek, age., s. 336.

¹²³ Genç, Spor Hukuku, s. 49.

¹²⁴ UEFA Tarihi, (Erişim). <https://www.uefa.com/insideuefa/about-uefa/history/>, 12.08.2019.

olarak UEFA'da temsil etmektedir. Ülkemiz ise bu birliğe 1962 yılında dahil olmuştur¹²⁵.

Fransa, Belçika ve İtalya futbol federasyonları arasında yapılan görüşmeler neticesinde İsviçre'de kuruluşu gerçekleştirilmiş olan UEFA, dernek statüsünde olup, aynı zamanda tüzel kişiliğe sahip olan bir kurumdur. UEFA İsviçre'de kurumuş bir yapı olmasından ötürü, bu tüzel kişilik İsviçre yasalarına tabidir. Bu yasalar arasında UEFA açısından en önemlisi hiç kuşkusuz, İsviçre Medeni Kanunu içerisinde yer alan derneklere ilişkin düzenlemelerdir. Bu düzenlemeler ilgili kanun içerisinde, altmışıncı maddeden başlayıp devam eden maddelerdir. İsviçre Medeni Kanunu içerisinde belirtmiş olduğumuz maddeler aynı zamanda bizim hukukumuz içinde yer alan Türk Medeni Kanunu'nun elli altı ve devamı maddelerini karşılar niteliktedir. İsviçre Medeni Kanunu içerisinde yer alan bu hükümlerde, derneklerin faaliyetlerini gereği gibi yeri getirebilmelerine ilişkin, yasal çerçeveyi aşmayacak şekilde diledikleri düzenlemeleri yapabilecekleri belirtilmiştir. Kanunda yer alan bu düzenlemeden ötürü, dernek statüsünde bulunan UEFA da, kuruluş gayesi kapsamında faaliyetlerini gerçekleştirebilmek için talimatlar, direktifler ve yönetmelikler yardımıyla tüm düzenlemeleri gerçekleştirebilme serbestisine sahiptir¹²⁶. Bu özgürlük içine, UEFA tarafından gerçekleştirilen organizasyonlarda, tatbik edilecek disipline ilişkin düzenlemelerin oluşturulması da girmektedir. Nasıl ki bir devlet kanunlarını, yönetmeliklerini, anayasasını ve tüzüklerini oluşturabiliyorsa, benzer şekilde UEFA da faaliyetlerini, yapısını ve organlarını düzene sokacak tüm işlemleri ve düzenlemeleri gerçekleştirme hakkı ve yetkisine sahiptir.

UEFA belirtmiş olduğumuz düzenlemeleri yaparken, onu bu konuda sınırlayan kaynaklar yalnızca, İsviçre Hukuku ile İsviçre Medeni Kanunu'nun derneklerle ilgili düzenlemeleri değildir. Aynı zamanda üyeleri arasında yer aldığı FİFA'nın düzenlemeleri de, UEFA'yı sınırlayan hukuk kaynakları arasında yer almaktadır¹²⁷.

---

¹²⁵ Talat Emre Koçak, *Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu*, Ankara, 2007, s. 43.

¹²⁶ Ertaş, Petek, age., s, 336.

¹²⁷ Ertaş, Petek, age., s, 336.

B. FİFA

Türkçe açılımı, Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği; Fransızca açılımı, Federation Internationale de Football Association olan FİFA; dünyada futbol sporu alanında en üst düzeyde yer alan yönetim organı konumundadır. FİFA; İspanya, Hollanda, İsviçre, Fransa, İsveç, Danimarka ve Belçika Futbol Federasyonlarının bir araya gelerek, 21.05.1904 tarihinde Fransa' nın Paris şehrinde kurulmuştur¹²⁸. Kuruluşunun ilk yıllarında Avrupa Kıtası içerisinde yer alan ülkelerin futbol federasyonlarının birliği şeklinde nitelendirilmiştir¹²⁹. Ancak, 1909 yılında birliğe Şili, Güney Afrika Cumhuriyeti, Amerika Birleşik Devletleri, Arjantin ve Kanada gibi ülkelerin futbol federasyonlarının katılımlarıyla beraber, artık bu nitelendirme geçerliliğini kaybetmiştir. Birliğe son katılan ülkelerin futbol federasyonlarıyla birlikte, bu yapı artık dünyada futbol sporunun en üst düzey yönetim organı haline dönüşmüştür¹³⁰.

Ülkemizde, futbol sporunda faaliyet gösteren federasyon olan Türkiye Futbol Federasyonu ise bu birliğe, FİFA'nın kuruluş tarihinden on dokuz sene sonra 21.05.1923 yılında katılmıştır. FİFA; Afrika Futbol Konfederasyonu (CAF), Kuzey, Orta Amerika ve Karayip Futbol Konfederasyonu (CONCACAF), Asya Futbol Konfederasyonu (AFC), Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA), Okyanusya Futbol Federasyonu (OFC) ve Güney Amerika Futbol Konfederasyonu (CONMEBOL) olmak üzere; kıtalara göre altı ayrı konfederasyondan oluşmaktadır¹³¹. Ayrıca birlik içinde üye sıfatıyla 211 Ulusal Futbol Federasyonu yer almaktadır. Konfederasyonların sahip olduğu yönetime ilişkin yetkileri, FİFA tüzüğü gereğince kısıtlanabilmektedir.

Genel merkezi İsviçre'nin Zürih şehrinde bulunmakta olan FİFA, aynı zamanda bu ülke mevzuatına göre dernek statüsünde kurulmuş, tüzel kişiliğe sahip olan bir kuruluştur. FİFA İsviçre'de kurumuş bir yapı olmasından ötürü, bu tüzel kişilik İsviçre yasalarına tabidir. Bu yasalar arasında FİFA açısından en önemlisi hiç kuşkusuz, İsviçre Medeni Kanunu içerisinde yer alan derneklere ilişkin

¹²⁸ FİFA Tarihi, (Erişim). <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/genel/126-mete-ikiz/247-futbolun-tairhsele-gelisimi.html>, 12.08.2019.

¹²⁹ Genç, Stratejik Yönetim, s. 96.

¹³⁰ Ertaş, Petek, age., s. 219.

¹³¹ Genç, Stratejik Yönetim, s. 96.

düzenlemelerdir. Bu düzenlemeler ilgili kanun içerisinde, altmışıncı maddeden başlayıp devam eden maddelerdir. İsviçre Medeni Kanunu içerisinde belirtmiş olduğumuz maddeler aynı zamanda bizim hukukumuz içinde yer alan Türk Medeni Kanunu'nun elli altı ve devamı maddelerini karşılar niteliktedir. İsviçre Medeni Kanunu içerisinde yer alan bu hükümlerde, derneklerin faaliyetlerini gereği gibi yeri getirebilmelerine ilişkin, yasal çerçeveyi aşmayacak şekilde diledikleri düzenlemeleri yapabilecekleri belirtilmiştir. Kanunda yer alan bu düzenlemeden ötürü, dernek statüsünde bulunan FİFA da, kuruluş gayesi kapsamında faaliyetlerini gerçekleştirebilmek için talimatlar, direktifler ve yönetmelikler yardımıyla tüm düzenlemeleri gerçekleştirebilme serbestisine sahiptir. Bu özgürlük içine, FİFA tarafından gerçekleştirilen organizasyonlarda, tatbik edilecek disipline ilişkin düzenlemelerin oluşturulması da girmektedir. Nasıl ki bir devlet kanunlarını, yönetmeliklerini, anayasasını ve tüzüklerini oluşturabiliyorsa, benzer şekilde FİFA da faaliyetlerini, yapısını ve organlarını düzene sokacak tüm işlemleri ve düzenlemeleri gerçekleştirme hakkı ve yetkisine sahiptir. FİFA belirtmiş olduğumuz düzenlemeleri yaparken, onu bu konuda sınırlayan hukuk kaynakları İsviçre Hukuku ile İsviçre Medeni Kanunu'nun derneklerle ilgili düzenlemeleridir.

FİFA'nın üyeleri arasında yer alan ulusal spor federasyonlarının temsilcilerinden oluşmakta olan FİFA Kongresi; FİFA'nın en üst organı konumunda bulunmaktadır. FİFA Başkanı, yönetim kurulu üyeleri ve genel sekreteri bu kongrede seçilmektedir. Olağan şartlar altında yıl içinde bir defa toplanan FİFA Kongresi; olağan üstü olarak toplanmayı gerektirecek bir durumun ortaya çıkması durumunda toplantı kararı alabilmektedir. Kongrenin gerçekleştirmiş olduğu görevler arasında en önemlisi, FİFA tüzüğüne ilişkin değişiklik yapabilme yetkisidir. Ayrıca, bu yetkiyi kullanma yetkisi yalnızca Kongre aittir. FİFA'nın karar alma organı ise yönetim kurulu olup; ayrıca FİFA teşkilat yapısı içerisinde hakemler komitesi, disiplin kurulu ve finans komitesi gibi çeşitli kurullar bulunmaktadır.

C. Uluslararası Olimpiyat Komitesi

Fransız Pierre Fredi Barone de Coubertin, spor alanında uluslararası nitelik taşıyan birlikteliklerin, devletler arasındaki uyuma katkıda bulunacağını; bu birlikteliğin ise, antik çağlarda gerçekleştirilen olimpiyat oyunlarının, günümüz şartlarına uyarlanarak yeniden hayata geçirilmesi sonucu mümkün olacağını düşünmüştür. Pierre Fredi Barone de Coubertin'in, bu düşünceyle başlatmış olduğu girişimler sonucunda; Fransa'nın Paris şehrinde yer alan Sorbonne Üniversitesinde, 1894 Haziran ayında Uluslararası Atletik Kongresi yapılmıştır¹³². Yapılan kongreye, on üç ülkeden temsilciler katılmış olup; kongre sonunda, her seferinde farklı ülkede yapılmak üzere, dörder yıl arayla gerçekleştirilecek olimpiyat oyunlarının düzenlenmesine karar verilmiştir. Bu kararla birlikte 23.06.1894 tarihinde, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) kurulmuştur¹³³.

Dünyada, sporun uluslararası örgütsel yapısı bakımından, en üst yapısı konumunda yer alan Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin merkezi, İsviçre'nin Lozan şehrinde bulunmaktadır¹³⁴. Bu yapı İsviçre Hukukuna tabi olarak dernek statüsünde kurulmuş olup, tüzel kişiliğe sahip ve özel hukuk hükümlerine tabidir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi aynı zamanda, olimpiik şartlara göre, hükümetler dışı uluslararası bir örgüt niteliğine sahip ve kâr amacı taşımayan bir dernektir¹³⁵.

Genel Kurulda her bir üye devletten bir üye yer almaktadır. Uluslararası Olimpiyat Komitesi üyeleri, vatandaşı oldukları ülkedeki Olimpiik hareketin ihtiyaçları, promosyonu ve durumlarına ilişkin Uluslararası Olimpiyat Komitesi başkanına gereken bilgilendirmeyi yapmakla yükümlüdür. Yürütme kurulu üyelerinin görev süresi dört yıl olup, dördü as başkan olmak üzere toplam on dört üyeden oluşur¹³⁶. Yürütme kurulu üyelerinin tümü genel kurul tarafından gizli oyla seçilmektedir. Başkanın ise görev süresi sekiz yıldır. Ancak başkan, görev süresinde

¹³² Kısmet Erkiner, "Uluslararası Olimpiyat Komitesi ve Milli Olimpiyat Komitelerinin Spor Hukukunun Gelişmesindeki Rolü", *Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar Sempozyumu*, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, Spor Hukuku Komisyonu, 15.11.2008, Olimpiyatevi, İstanbul, 2009, s. 9.

¹³³ Gülşen, age., 49.

¹³⁴ Erkan Küçükgüngör, "Sporun Uluslararası Yapılanması", Editör: Tacar Çağlar, *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atıla Elmas Armağanı*, Ankara Barosu Yayınları, Ankara, 2012, s. 574.

¹³⁵ Gülşen, age., 50.

¹³⁶ Küçükgüngör, agm., s. 577.

dört yılı tamamladıktan sonra, kalan sürede görevine devam edebilmesi için genel kurulun onayı gerekmektedir¹³⁷.

Spor dünyasında uluslararası örgütlenmeler alanında en üst konumda yer alan Uluslar arası Olimpiyat Komitesi; bir spor branşının, ulusal ve uluslararası alanda tüm dünyada kabul edilen evrensel kurallarını ve temel ilkelerini belirlemede, bununla birlikte olimpik bir spor branşı olarak tanınmasında tek yetkilidir. Bunun dışında, Uluslar arası Olimpiyat Komitesi tarafından alınan kararlara, gerek ulusal gerekse de uluslararası spor federasyonları uymakla yükümlüdür¹³⁸.

Uluslararası Olimpiyat Komitesinin, Olimpik şartlara göre misyonu, ülkesinde, Olimpik Hareketi, Olimpik şarta uygun şekilde korumak ve geliştirmektir. Bir takım devletlerde ulusal olimpiyat komiteleri, aynı zamanda bütün federasyonların da kendisine bağlı olduğu spor örgütlenme piramidinin en üst noktasında yer almaktadır. Örneğin, Belçika'da Comité Olympique et Interfe'de'ral Belge; Fransa'da Comité Olympique et Sportif Français; İtalya'da Comitato Olimpico Nazionale Italiano böyledir¹³⁹.

---

¹³⁷ Küçükgüngör, age., s. 577.

¹³⁸ Talat Emre Koçak, *Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007, s. 21.

¹³⁹ Gülşen, age., s. 50.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE' DE SPOR FEDERASYONLARININ YAPISI VE HUKUKİ NİTELİĞİ

I. TÜZEL KİŞİLER

A. Kişi ve Tüzel Kişi Kavramları

1. Kişi Kavramı

Hukuki anlamda kişi, haklardan yararlanabilen ve borç yükümlülüğü altına girebilen varlıklardır¹⁴⁰. Bir başka ifade ile kişi, hak ehliyetine sahip olabilen hukuk öznesi olarak tanımlanmıştır¹⁴¹.

2. Tüzel Kişi Kavramı

Hukuki açıdan bakıldığında, kişilerin gerçek ve tüzel kişiler olmak üzere ikiye ayrıldığı görülmektedir¹⁴².

a) Gerçek Kişiler

Gerçek kişiler insan olarak adlandırılan biyolojik varlıklardır¹⁴³. Dünya üzerinde yer alan tüm gelişmiş hukuk sistemleri din, dil, renk, ırk, cinsiyet vb. ayırımı tabi tutulmadan tüm insanların kişi olarak kabul görmesi düşüncesini

¹⁴⁰ Aydın Zevkliler, M. Beşir Acabey, K. Emre Gökyayla, *Medeni Hukuku*, Savaş Yayınları, Ankara, 1995, s. 199.

¹⁴¹ Mustafa Dural, Tufan Ögüz, *Türk Özel Hukuku Kişiler Hukuku*, C. II, 11. Bası, İstanbul, 2011, s. 5 vd.

¹⁴² Özelçi, age., s. 82.

¹⁴³ Ömer Anayurt, *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, 18. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018, s. 98.

benimsemişlerdir. İnsanların sahip oldukları hak ehliyeti, sağ olarak dünyaya gelmek şartıyla ana rahminde başlamakta ve doğumun gerçekleşmesiyle kişilik sahibi olmaktadır¹⁴⁴. Bunun yanında insan dışındaki canlı ve bitki türleri kişi değildirler¹⁴⁵.

b) Tüzel Kişiler

Ortak bir amacın kesintisiz olarak süreklilik arz eden bir şekilde gerçekleştirilmesi gayesiyle örgütlenmesini tamamlamış olan kişi veya mal topluluklarına tüzel kişi denilmektedir¹⁴⁶.

Başka bir tanımla tüzel kişiler; birden fazla gerçek kişi tarafından oluşturulan ancak kendisini meydana getiren gerçek kişilerden farklı, onlardan bağımsız ayrı bir varlığa sahip olan topluluklardır¹⁴⁷.

Öğretide tüzel kişilik kavramı ile yapılan tanımlamalarda genel olarak; belirlenmiş bir amaç veya ülkü etrafında toplanılan, insana özgü haklar dışında kalan haklardan yararlanabilme ve borç altına girebilmesi ve kendini oluşturan varlıklardan ayrı, bağımsız bir varlığa sahip olabilme özelliklerine yer verilmiştir. Bu özellikler bir arada düşünüldüğünde tüzel kişilik; gerçek kişiler tarafından, belirlenmiş bir amacı gerçekleştirmek gayesiyle kurulan, hak ve borç sahibi olabilen, aynı zamanda kendisini kuranlardan ayrı ve bağımsız bir kişiliğe sahip kişi veya mal toplulukları şeklinde tanımlanabilir.

Yukarıda verilen tanımlamalar neticesinde bir değerlendirmede bulunacak olursak; tüzel kişilerin genel olarak vakıfları ayrı olarak düşündüğümüzde insan topluluğu olarak oluştuğu ve kendisini kuran gerçek kişilerden ayrı bağımsız bir varlığa ve buna paralel olarak kendisini kuranların iradesinden farklı bağımsız bir iradeye sahip olduğu söylenebilir¹⁴⁸. Tüzel kişiler kendisini borç altına sokan ya da hak doğuran iş ve işlemleri yetkili organları eliyle gerçekleştirirler. Ancak,

---

¹⁴⁴ Ramazan Çağlayan, “Hukukumuzda Kamu Tüzel Kişiliği Kavramı ve Kıstasları”, *Uyşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 7, 2016, s. 376.

¹⁴⁵ Çağlayan, Kamu Tüzel Kişiliği, s. 376.

¹⁴⁶ Kemal Oğuzman, Özer Selçi, *Kişiler Hukuku Dersleri*, 4. Bası, İstanbul, 1988, s. 105.

¹⁴⁷ Turgut Akıntürk, *Medeni Hukuk*, Savaş Yayınları, Ankara, 1998, s. 172.

¹⁴⁸ Kemal Gözler, *İdare Hukuku*, Ekin Kitapevi, Cilt: 1, 2. Baskı, Bursa, 2009, s. 160.

gerçekleştirilen iş ve işlemler sonucunda ortaya çıkan hak ya da borçlar için muhatap olan kendisini kuranlar değil, ayrı ve bağımsız olan tüzel kişiliktir¹⁴⁹.

aa) Özel Hukuk Tüzel Kişileri

Özel hukuk alanı içinde yapılan bir hukuki işlem sonucunda kuruluşu gerçekleştirilen ve özel hukuk kuralları kapsamı içinde çalışmalarını yerine getiren kişi ya da mal topluluklarıdır¹⁵⁰. Özel hukuk tüzel kişiliğine sahip kuruluşlar yasalar ile düzenlenmiş olup, bu kuruluşların kamu otoritesini temsil etmek gibi bir özelliği bulunmamaktadır.

Özel hukuk tüzel kişileri; gerçek kişilerin hür iradeleri ile kurulmakta olup¹⁵¹, aynı şekilde sona ermektedir. Bu kuruluşlar kamu gücü olarak adlandırılan üstün yetkiler yerine eşitlik ilkesine tabi olup; genel olarak ekonomik kazanç sağlama, hayır işlerinde bulunma ve kişisel menfaatlerin gerçekleştirilmesi amacıyla kurulmaktadır¹⁵².

bb) Kamu Tüzel Kişileri

Kuruluşu kamu hukuku içinde yer alan kurallar çerçevesinde gerçekleştirilen ve bu kurallar kapsamı içinde çalışmalarını yerine getiren tüzel kişilerdir¹⁵³.

Kamu tüzel kişileri; yasalar veya Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulmakta olup, aynı şekilde sona ermektedir. Bu kuruluşlar kamu gücü olarak adlandırılan üstün yetkilere sahip olup; kamu yararını gerçekleştirilmesi gayesiyle kurulmaktadır¹⁵⁴.

Çalışmamızın bu kısmında; ilerleyen konularda bize yardımcı olacağını düşündüğümüz, özel hukuk tüzel kişileri ile kamu tüzel kişi özelliklerinin karşılaştırılması yapılacaktır.

---

¹⁴⁹ Gözler, age., s. 160.

¹⁵⁰ Çağlayan, Kamu Tüzel Kişiliği, s. 376.

¹⁵¹ Çağlayan, Kamu Tüzel Kişiliği, s. 376.

¹⁵² Çağlayan, Kamu Tüzel Kişiliği, s. 376.

¹⁵³ Bilge Öztan, *Tüzel Kişiler*, Turhan Kitabevi, 2. Baskı, Ankara, 1998, s. 11.

¹⁵⁴ Gözler, age., s. 161.

Öğretide teşri kriter olarak geçen kritere göre¹⁵⁵; ülkemizde faaliyet gösteren bir kuruluş hakkında, kendisini oluşturan kanun ya da cumhurbaşkanlığı kararnamesinde ayrıca ve açıkça onun bir özel hukuk tüzel kişisi ya da kamu tüzel kişisi olduğuna dair niteliği belirtilmiş ise; o kuruluşun tüzel kişiliğın niteliğine ilişkin bir soru işareti bulunmamaktadır. Aksi durumda tüzel kişiliğın belirlenmesi noktasında başvurulacak kriterlere öğretime yer verilmiştir¹⁵⁶.

Özel hukuk tüzel kişileri kendilerini kuranların serbest iradeleri sonucu kuruluşları gerçekleştirirken; kamu tüzel kişileri kanunla ya da cumhurbaşkanı kararnamesiyle kuruluşları gerçekleştirir¹⁵⁷.

Özel hukuk tüzel kişileri kendilerini kuranların serbest iradeleri sonucunda sona ererken; kamu tüzel kişileri kuruluş aşamasında gerçekleştirilen işlemlerin tersi yönde yapılan işlemler sonucunda sona ermektedir¹⁵⁸.

Özel hukuk tüzel kişileri bireysel menfaat ile maddi gelir sağlamak gayesiyle kuruluşları gerçekleştirilir ve kamu tüzel kişilerinin sahip olduğu üstün yetki ve imtiyazlara sahip değildirler¹⁵⁹. Kamu tüzel kişileri ise bireysel menfaat için değil kamu yararı gerçekleştirmek üzere kurulurlar. Bu sebepten ötürüdür ki, kendilerine üstün yetki ve imtiyazlar tanınmıştır. Kamu tüzel kişileri kendilerine tanınan bu imtiyazlar sayesinde yapacakları tek taraflı işlemler ile kişilerin hukuki statülerinde değişimler yaratma yetkinliğine sahiptirler¹⁶⁰.

Özel hukuk tüzel kişilerinin çalışma alanları ve yerine getirmiş olduğu faaliyetler ilgili organlar tarafından belirlenirken; kamu tüzel kişilerinde ise böyle bir serbestlik söz konusu değildir. Kamu tüzel kişilerinin çalışma alanları ve göstermiş

---

¹⁵⁵ Zehreddin Aslan, Halil Altındağ, “Bağımsız Spor Federasyonlarının Kamu Tüzel Kişiliği Sorunu”, *İstanbul Spor Hukuku Dergisi*, C. I, S. I, 2019, 185.

¹⁵⁶ Aslan, Altındağ, agm., s. 185.

¹⁵⁷ Avcı, agm., s. 6.

¹⁵⁸ İl Han Özay, *Günışığında Yönetim*, Alfa Yayıncılık, İstanbul, 2002, s. 131-132.

¹⁵⁹ Ramazan Çağlayan, *İdare Hukuku Dersleri*, Genişletilmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s. 41.

¹⁶⁰ Çağlayan, İdare Hukuku, s. 41.

olduğu faaliyetleri tümü kendisine ilişkin hazırlanan mevzuat içerisinde ayrıntılı bir şekilde bahsedilmiştir¹⁶¹.

Devletin özel hukuk tüzel kişilerine ilişkin denetimi kolluk yetkisinin kullanılmasıyla gerçekleşirken; kamu tüzel kişileri idari vesayet denetimine tabidirler¹⁶².

Kamu tüzel kişilerin sahibi olduğu tüm menkul ve gayrimenkul mallar kamu malı statüsünde yer almakta, bünyesinde çalışan personeli ise kamu görevlisi statüsünde görev yapmaktadır. Özel hukuk tüzel kişilerinin gerek malları gerekse de çalışan personeli bakımından böyle bir şey söz konusu değildir¹⁶³.

Genel olarak özel hukuk tüzel kişilerinin çalışmaları sırasında gerçekleştirmiş olduğu iş ve işlemleri özel hukuka tabidir. Buna karşılık kamu tüzel kişilerinin gerçekleştirmiş oldukları iş ve işlemleri kamu hukukuna tabidir¹⁶⁴.

Yukarıda belirtmiş olduğumuz özellik, bir kuruluşun tüzel kişiliğini belirleme noktasında kesinlik arz etmez. Misal olarak bağımsız spor federasyonları Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle kurulduğu halde, özel hukuk hükümlerine tabidir. Buna ilişkin Anayasa Mahkemesi bir kararında¹⁶⁵; “*özel hukuk kurallarına bağlı olsalar da kamu tüzel kişilerinin asıl hukuksal rejimi kamusal mevzuat kuralları ile idare hukuku kurallarıdır*”. Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu karardan da anlaşılacağı üzere tüzel kişiliğe sahip bir kuruluş özel hukuk hükümlerine tabi olsa dahi, bununla birlikte tüzel kişilik kamu tüzel kişisi olarak vasıflandırılabilceği sonucuna varılabilir.

Bir kuruluşun tüzel kişi niteliğinin belirlenmesinde her ne kadar yukarıda belirtilen kriterler sayılmış olsa da, konuya ilişkin öğretilerde ve farklı tarihlerde farklı mahkemeler tarafından birbiriyle çelişen kararların verildiği görülmektedir. Sonuç

---

¹⁶¹ Avcı, agm., s. 6.

¹⁶² Avcı, agm., s. 6.

¹⁶³ Turan Yıldırım, Nur Karan, *İdare Hukuku I*, 12 Levha Yayınları, İstanbul, 2009, s. 11.

¹⁶⁴ Gözler, age., s. 161.

¹⁶⁵ Anayasa Mahkemesinin 22.12.1994 Tarih, 1994/70 Esas ve 1994/65 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi: 05.04.2019)

olarak tüzel kişiliğin niteliğinin belirlenmesinde sayılan kriterler her zaman yeterli olmadığı kanaatindeyiz.

II. TÜRKİYE’DE SPOR FEDERASYONLARININ TÜZEL KİŞİLİĞİ

A. Bağımsız Spor Federasyonlarının Tüzel Kişiliği

Yasa koyucu tarafından bağımsız spor federasyonları 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunuyla düzenlenmiştir. Bu kanunun ek 9/1. maddesine göre; bağımsız spor federasyonları, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle kurulmakta olup, ilgili kararnamenin Resmi Gazete’de yayımlanması ile birlikte tüzel kişilik kazanmakta ve özel hukuk hükümlerine tabi olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Yukarıda belirtildiği üzere, bağımsız spor federasyonları, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesi içinde yer alan spor federasyonlarından farklı olarak, ayrı bir tüzel kişiliğe sahiptir. Bağımsız spor federasyonları bu tüzel kişilik sayesinde, yerine getireceği görevlere ilişkin alacak olduğu tüm kararları, sadece kendi organları vasıtasıyla almaktadır. Ayrıca, hukuki alanda etki ve sonuç doğuran tüm işlem ve eylemleri yine bu tüzel kişilik sayesinde gerçekleştirmektedir¹⁶⁶.

Diğer taraftan, ilgili yasa metninde bağımsız spor federasyonlarının özel hukuka tabi olduğu düzenlemesine yer verilmiş ancak, bu tüzel kişiliğin hukuki niteliğine ilişkin, başka bir ifadeyle bağımsız spor federasyonlarının kamu tüzel kişisi veyahut özel hukuk tüzel kişisi olduğuna yönelik herhangi bir açıklamaya ayrıca ve açıkça yer verilmemiştir¹⁶⁷.

Bu arada, çalışmamız içerisinde daha önceden de belirtildiği üzere, bir tüzel kişilik hakkında yapılan tanımlamada, ona ilişkin özel hukuk hükümlerine tabi olduğu yönünde bir atıfta bulunmak, o tüzel kişinin mutlaka özel hukuk tüzel kişisi

---

¹⁶⁶ Serkan Asker, *1982 Anayasası’nın 59. Maddesi Bağlamında Spor Tahkim Kurulu Kararlarının Denetimi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017, s. 72.

¹⁶⁷ Avcı, agm., s. 4.

olduğu anlamına gelmemektedir¹⁶⁸. Öğretide, “*özel hukuka tabi olma*” kavramı; tüzel kişiliğe sahip bir kuruluşun faaliyetlerini yerine getirirken, başka özel hukuk kişileri ile rekabet prensipleri kapsamı içinde ilişki tesis etme yeteneği şeklinde açıklanabilir¹⁶⁹.

Konuya ilişkin, Anayasa Mahkemesi tarafından alınan bir kararda ise; spor federasyonlarının kamu tüzel kişiliğine sahip olduğu, yasa koyucu tarafından bu tüzel kişiliklerin özel hukuk hükümlerine tabi tutulmasının, bu durumu değiştirmeyeceğini ifade etmektedir¹⁷⁰. Bu karara göre, “...*Kamu tüzel kişilerinin, nitelik vs özellikleriyle bağdaştığı ve statülerinin elverdiği ölçüde, özel hukuk tüzel kişileri gibi genel hükümlere göre bazı yetkileri kullanmaları mümkün olmakla beraber, açık bir hüküm bulunmadıkça, bu hal; onların hukuk rejimi olan idare hukuku ve kamu kanunlarına bağlılık ilkesini ortadan kaldırmaz...*” şeklinde açıklama yapılmıştır.

3289 sayılı yasada, bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişi niteliğine ilişkin herhangi bir açık hükmün yer almaması, öğretide de farklı yaklaşımların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Aynı zamanda, yaşanan belirsizlik farklı yargı organları tarafından değişik zamanlarda birbiriyle çelişen kararların verilmesi sonucunu doğurmuştur.

3289 sayılı Kanunu incelediğimizde, bağımsız spor federasyonlarının, kamu hukuku kapsamına giren bazı imtiyaz ve yetkilere sahip olduğunu; ancak bunun yanında özel hukuk kapsamına giren bazı özelliklere de bünyesinde yer verdiğini görmekteyiz. Yasa koyucu bir taraftan bağımsız spor federasyonlarının, tüzel kişiliğini belirlememiz noktasında, bağımsız spor federasyonlarına özel hukuk tüzel kişileri olarak niteleyebileceğimiz düzenlemelere yer verirken; diğer taraftan da bu federasyonu bazı kamusal özelliklere sahip kılarak, bağımsız spor federasyonlarını kamu tüzel kişisi olarak nitelememize neden olmaktadır¹⁷¹.

---

¹⁶⁸ Taner Ayanoğlu, “Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu’nun İşlevi ve Hukuki Niteliği”, *TBB Dergisi*, Sayı: 74, 2008, s. 51.

¹⁶⁹ Turan Yıldırım, Nur Karan, *İdare Hukuku I*, 12 Levha Yayınları, İstanbul, 2009, s. 14.

¹⁷⁰ Anayasa Mahkemesinin, 28.11.1985 Tarih, 1985/7 Esas ve 1985/22 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi: 05.04.2019)

¹⁷¹ Kevser Begüm İsbir, *Kamu Tüzel Kişiliği*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017, s. 654.

Bu sebeple bağımsız spor federasyonlarının hukuki niteliğini belirleyebilmek için ilgili yasada yer alan hükümleri, özel hukuk tüzel kişileri ve kamu tüzel kişilerinin özellikleri ile karşılaştırmak suretiyle, bağımsız spor federasyonlarının hukuki niteliği belirlemeye çalışacağız.

Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ek dokuzuncu maddesinin birinci fıkrasında, bağımsız spor federasyonlarının kuruluşuna ilişkin bir takım bilgilere yer verilmiştir. Bu maddeye göre federasyonlar Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle kurulmakta olup, ilgili kararın Resmi Gazete’de yayımlanmasıyla tüzel kişilik kazanacağı hükmüne yer verilmiştir. Daha önceden çalışmamız içerisinde, 1982 Anayasası’nın 123. maddesine atıfta bulunarak, bir kamu tüzel kişiliğinin ancak kanun ya da cumhurbaşkanlığı kararnamesi sonucunda kurulabileceğinden bahsetmiştik. Özel hukuk tüzel kişileri ise kendisini kuranların serbest iradeleri sonucu kuruluşları gerçekleşmektedir¹⁷². Bu yönüyle bağımsız spor federasyonları da Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi sonucu kurulduğundan, bu madde bizi federasyonların bir kamu tüzel kişisi olduğu sonucuna götürebilir.

Yukarıda belirtmiş olduğumuz maddenin devamında ise; federasyonun, sahibi olduğu malların niteliğine değinilerek, bu malların kamu malı statüsünde olduğu ve bunların haczedilemeyeceği hükmüne yer verilmiştir. Bu düzenleme de bizi bağımsız spor federasyonlarının bir kamu tüzel kişiliği olduğuna götürebilir, çünkü sadece kamu tüzel kişiliğine sahip olan kuruluşların malları kamu malı statüsünde yer alabilir¹⁷³, bunun dışında özel hukuk tüzel kişileri için böyle bir şey söz konusu değildir¹⁷⁴.

İlgili kanunun ek dokuzuncu maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde, federasyon bünyesinde görev yapan personelin, görevine ilişkin ortaya çıkan suçlar yönünden kamu görevlisi sayılacağı belirtilmiştir. Bu ise bizde, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun’un ikinci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen “*diğer kamu tüzel kişileri*” kapsamında,

¹⁷² Çağlayan, Kamu Tüzel Kişiliği, s. 376.

¹⁷³ Yıldırım, Karan, age., s. 11.

¹⁷⁴ Metin Günday, *İdare Hukuku*, 10. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, 2011, s. 160 – 161.

bağımsız spor federasyonlarının da yer aldığı izlenimini yaratmaktadır¹⁷⁵. Dolayısıyla bu düzenleme de bize, bağımsız spor federasyonlarının bir kamu tüzel kişiliği olduğunu düşündürebilir¹⁷⁶.

3289 sayılı Kanunun ek dokuzuncu maddesinde, bağımsız spor federasyonlarının tüm gelirlerinin her tür harç ve vergiden muaf tutulması hükmü yer almaktadır. Tüzel bir kişiye vergi muafiyetinin tanınması, o tüzel kişinin kamu gücü ayrıcalıkları ile donatıldığı anlamına gelmekte olup, yalnızca kamu tüzel kişileri kamu gücü ayrıcalıklarıyla donatılabilir¹⁷⁷. Özel hukuk tüzel kişileri için bu nitelikte bir vergi muafiyeti söz konusu değildir. Dolayısıyla bu nitelikte bir kamu gücü ayrıcalığına sahip olan bağımsız spor federasyonunun bir kamu tüzel kişisi olduğu söylenebilir.

3289 sayılı Kanunun ek dokuzuncu maddesinin ikinci fıkrasına göre; bağımsız spor federasyonlarının merkez teşkilat yapısı içerisinde yer alan denetim kuruluna ilişkindir. Denetim kurulu toplam beş üyeden oluşmaktadır. Kurul üyelerinin ikisi genel kurul tarafından seçimle, geriye kalan üç üye ise Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından belirlenmektedir. Yani federasyonu denetleyen bir kurulda görev yapan üyelerin çoğunluğu, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından göreve getirilmektedir. Bu ise Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünün federasyonları denetlediği sonucunu, başka bir deyişle federasyonlar üzerinde idari vesayet denetimi yetkisini kullandığını göstermektedir¹⁷⁸.

Diğer taraftan yukarıda belirtmiş olduğumuz idari vesayet denetimi, yalnızca kamu tüzel kişilerine karşı uygulanabilen bir denetim yoludur¹⁷⁹. Bu denetim yolu, özel hukuk tüzel kişileri için söz konusu değildir.

3289 sayılı Kanunun ek dokuzuncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre, bağımsız spor federasyonu merkez teşkilatı içerisinde yer alan genel kurulun

¹⁷⁵ Mustafa Avcı, “Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Üzerine Bir İnceleme”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: XI, Sayı:3-4, Ayrı Basım, Aralık, Erzincan, 2007, s. 290.

¹⁷⁶ Mustafa Avcı, “Spor Federasyonlarının Hukuki Niteliği, İdari Teşkilat İçindeki Konumu ve Bağımsızlığı Sorunu”, *İÜHFM*, C.70, S.2, İstanbul, 2012, s.9.

¹⁷⁷ Ramazan Çağlayan, *İdare Hukuku Dersleri*, Genişletilmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s. 42.

¹⁷⁸ Avcı, agm., s. 9.

¹⁷⁹ Avcı, agm., s. 11.

gerçekleştirmiş olduğu toplantılara, Gençlik ve Spor Bakanlığının yapılan gözlemci göndereceği, gözlemcinin ise genel kurulun federasyon statüsüne göre yapılıp yapılmadı hakkında bir rapor hazırlayarak bunu ilgili bakanlığa sunmasıdır. Ayrıca, gözlemci tarafından hazırlanan raporda bir uygunsuzluğun yer alması durumunda, ilgili bakanlık tarafın yargıya başvurulmak suretiyle yapılan genel kurulun iptali yoluna gidilebileceği hükmü yer almaktadır. Yasa koyucunun bu düzenlemesi sonucu genel kurul toplantılarına gözlemci görevlendirmesi, gözlemcinin ise denetlemede bulunması son olarak rapor doğrultusunda gerekli görüldüğünde ilgili bakanlığın yargı yoluna başvurabilmesi, bakanlığın bağımsız spor federasyonları üzerinde idari vesayet yetkisi kullandığı anlamına geldiği sonucuna varılabilir.

Aynı maddenin devamında ise; Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu tarafından hazırlanan rapor gereğince federasyon başkanı ve yönetim kurulunun federasyon faaliyetlerini yerine getirilmesinde yeterli olarak görülmediği ya da gerçekleştirilen denetleme neticesinde görevleri başında kalmalarının sakınca yaratacağı düşünölen durumlarda; ilgili federasyon başkanı ve yönetim kurulu üyeleri hakkında Gençlik ve Spor Bakanlığının talebi doğrultusunda genel kurulun olağanüstü toplanabileceği düzenlemesi yer almaktadır. Bu maddeye göre bakanlık federasyon çalışanları üzerinde de idari vesayet yetkisini kullandığı görölmektedir.

3289 sayılı kanunun onuncu maddesinde ise, federasyonlar tarafından hazırlanmış olan ilgili program ve planların merkez danışma kurulu tarafından incelenmesi hükmüne yer verilmiştir. Merkez Danışma Kurulu, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü teşkilatı içerisinde görev yapan bir kuruldur. Bu madde de yer alan hüküm ise, bize dolaylı yoldan federasyonların Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünün idari vesayet denetimi altında olduğunu göstermektedir.

Aynı maddenin devamında ise; Merkez Danışma Kurulunun kararlarının kesin olduğu ancak gerek görüldüğü takdire ilgili kararların Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından değiştirilebileceği ya da tamamen geçersiz hale getirilebileceği hükmünü içermektedir. Bu düzenleme de yukarıda belirtmiş odlumuz gibi idarenin vesayet yetkisini gösteren düzenlemeler arasında yer almaktadır.

3289 sayılı Kanunun ek dokuzuncu maddesinin on altıncı fıkrasında ise, spor federasyonlarının görevlerine yerine getirirken gerçekleştirmiş oldukları tüm faaliyetlerinin denetlenmesi, federasyon denetim ve genel kurulları ile Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından vazifelendirilecek denetim personellerince yapılacağı hükmü yer almaktadır. Bu hüküm de tartışmaya mahal vermeyecek şekilde bakanlığın spor federasyonları üzerindeki idari vesayet denetimine örnek olarak verilebilmektedir.

Bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişi niteliğinin türüne ilişkin AVCI, bu federasyonların bir kamu tüzel kişisi olduğunu belirtmektedir. Bu sonuca ise, federasyonların Gençlik ve Spor Bakanlığının idari vesayet denetimi altında olmasına bağlamaktadır. Yalnızca kamu tüzel kişilerinin idari vesayet denetimi altında olabileceği, bunun dışında özel hukuk tüzel kişilerinde böyle bir denetimin olmadığını, bu nedenle spor federasyonlarının ancak bir kamu tüzel kişisi olabileceğini savunmaktadır¹⁸⁰.

Konuya ilişkin Anayasa Mahkemesi'nin 2014 yılında almış olduğu bir kararda, spor federasyonlarını hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları şeklinde tanımlamıştır. “...*Spor federasyonları, kanunun verdiği yetkiye göre idari bir işlem sonucu kurulmaları, mali yapıları, denetimleri ve kararlarına karşı üyeleri Spor Genel Müdürlüğünün teklifi ve Gençlik ve Spor Bakanı'nın onayı ile görevlendirilen Tahkim Kuruluna başvurulabilmesi gibi ölçütler dikkate alındığında hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarıdır...*”¹⁸¹. Anayasa Mahkemesi tarafından verilen kararda, açık bir şekilde spor federasyonlarının tüzel kişi niteliği belirtilmemiş, ancak federasyonların hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları olarak tanımlayarak; dolaylı yoldan da olsa spor federasyonlarının kamu tüzel kişiliğine sahip olduğunu kabul ettiği sonucuna varılabilir.

Buraya kadar olan süreçte, bağımsız spor federasyonlarının sahip olduğu tüzel kişinin niteliği hakkında bir değerlendirme bulunmamız gerekirse; bağımsız spor federasyonlarının Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle kurulması, sahibi olduğu

---

¹⁸⁰ Avcı, agm., s. 12.

¹⁸¹ Anayasa Mahkemesi, 16.01.2014 Tarih, 2013/77 Esas ve 2014/4 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi, (Erişim Tarihi: 05.04.2019)

malların kamu malı statüsünde olması, vergi ayrıcalıklarına sahip olması ve personelinin göreviyle ilgili bir suç işlemesi halinde kamu görevlisi sayılarak yargılanması gibi bir takım kamusal özelliklerini bünyesinde barındırdığını görmekteyiz.

Bu özellikler dışında, spor federasyonlarının üzerinde idare vesayet yetkisi kullanıldığı anlamına gelebilecek; bağımsız spor federasyonlarının zorunlu organları arasında yer alan denetim kurulunun toplam üye sayısının çoğunluğunun Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından atamasının yapılması, federasyon genel kurulunda Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın bakanlığın gözlemci bulundurması gibi kamusal özellikler taşıdığını görmekteyiz.

Yukarıda belirtmiş olduğumuz özellikleri bünyesinde barındıran bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişi niteliğinin, kamu tüzel kişiliğine yakın olduğu sonucuna varılabilir.

Çalışmamıza; bağımsız spor federasyonlarını, özel hukuk tüzel kişisi olarak nitelendirebileceğimiz ve ilgili yasa metni içerisinde yer alan düzenlemeler ile devam edeceğiz.

Öncelikle bağımsız spor federasyonlarını düzenleyen 3289 sayılı kanunun ek dokuzuncu maddesinin birinci fıkrasında, bağımsız spor federasyonlarının özel hukuk hükümlerine tabi olduğu hükmüne yer verilmiştir. Bu madde ise bağımsız spor federasyonlarının bir özel hukuk tüzel kişisi olduğunu akla getirebilir. Ancak, çalışmamız içerisinde daha önceden de yer verdiğimiz üzere, tüzel kişiliğe sahip olan bir kuruluş hakkında onun özel hukuk hükümlerine tabi olarak belirtilmesi, o kuruluşun muhakkak bir özel hukuk tüzel kişisi olduğu anlamına gelmemektedir¹⁸². Bu açıklama doğrultusunda yasa koyucu tarafından bağımsız spor federasyonlarının özel hukuk hükümlerine tabi tutulması onun mutlaka bir özel hukuk tüzel kişisi olduğunu göstermediği düşüncesindeyiz.

Konuya ilişkin Anayasa Mahkemesi tarafından alınan bir kararda, federasyonun tüzel kişi niteliğinin kamu tüzel kişisi olarak varsayıldığına ilişkin

---

¹⁸² Ayanoğlu, agm., s. 51.

karar alınmıştır. Bu kararda, spor federasyonlarının kamu tüzel kişiliğine sahip olduğu, yasa koyucu tarafından bu tüzel kişiliklerin özel hukuk hükümlerine tabi tutulmasının ise bu durumu değiştirmeyeceğini ifade etmektedir. Ayrıca ilgili kararda, spor federasyonlarının tüzel kişi niteliği bakımından özel hukuk tüzel kişilerine benzediği hususuna yer verilmiştir. Ancak, bu durumun bazı kamusal yetki ve imtiyazlara sahip olan kamu tüzel kişilerini etkilemeyeceği ifade edilmiştir¹⁸³.

Bağımsız spor federasyonlarını düzenleyen kanunun ek dokuzuncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan farklı bir düzenleme ise; bağımsız spor federasyonları hakkında bir düzenlemeye yer verilmeyen hususlar için, 4721 sayılı Türk Medeni Kanun ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu hükümlerinin uygulanacağına ilişkin atıfta bulunulmasıdır. Özellikle, özel hukuk tüzel kişilerine ilişkin düzenlemelere yer verilen kanunlara atıf yapılması, bağımsız spor federasyonlarının da yasa koyucu tarafından bir özel hukuk tüzel kişisi olarak algılandığı sonucunu doğurmaktadır.

Bu maddeye ilişkin UZ ise; ilgili yasa metni içerisinde spor federasyonlarına ilişkin bir düzenlemenin yer almaması durumunda, Dernekler Kanunu ve Medeni Kanuna yapılan atıfların, bağımsız spor federasyonlarının bir kamu tüzel kişisi olma durumunu değiştirmeyeceğini ifade etmiştir¹⁸⁴.

Diğer taraftan bağımsız spor federasyonlarının kuruluşunu düzenleyen yasa metninde, ilgili kanunda federasyonlara ilişkin bir düzenleme bulunmaması durumunda yukarıda belirtmiş olduğumuz diğer kanunlara atıf yapılması, sadece muhtemel bir kanun boşluğunu önlemeye yöneliktir¹⁸⁵. Ayrıca yasa koyucu birçok farklı kanun metninde bu şekilde atıflara yer vermiştir. Bu durum ise bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişi niteliğini, özel hukuk tüzel kişisi olarak belirlemeye yetemeyeceğini düşünmekteyiz.

---

¹⁸³ Anayasa Mahkemesinin, 28.11.1985 Tarih, 1985/7 Esas ve 1985/22 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi: 05.04.2019)

¹⁸⁴ Abdullah Uz, “Sporla İlgili Uyuşmazlıkların Çözümünde Zorunlu Tahkim Yolu: Tahkim Kurulları ve Kararlarının Niteliği”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 13, Isparta, 2011, s. 291.

¹⁸⁵ Hatice Özdemir Kocasakal, *Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)*, Vedat Yayınevi, İstanbul, 2013, s. 30.

Öğretide bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişi niteliğini özel hukuk tüzel kişisi olarak kabul eden ERKİNER, bu federasyonların kendine has özellikler taşıyan bir yapı, farklı bir ifadeyle bu federasyonların “*sui generis*” bir yapıda olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, yürürlükteki yasal düzenlemenin, federasyonun tüzel kişi niteliğini kamu tüzel kişisi olarak belirlemeye imkân tanımadığını savunmaktadır. Bunun yanında, federasyonların kamu tüzel kişisi olarak kabulünün, uluslar arası mecrada ülke sporumuzu zor duruma sokacağını ve özellikle uluslararası spor kuruluşlarıyla sorunlar yaşayacağımızı belirtmektedir¹⁸⁶.

Öğretide, olduğu gibi yüksek yargı organları tarafından da bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişi niteliğine ilişkin farklı tarihlerde birbiriyle çelişen kararlar verildiği söylenebilir. Anayasa Mahkemesi ve Danıştay¹⁸⁷ bu konuya ilişkin almış oldukları bazı kararlarda, bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişi niteliğini kamu tüzel kişisi olduğunu belirtmişlerdir. Bu nitelermeye gerekçe olarak, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmesi gereken bir takım görevlerin, spor federasyonları tarafından daha verimli bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla kurulmuş, yapılar olduklarını ifade etmektedirler. Ayrıca bu yapıların, genel idare içinde yer alan, hizmet bakımından yerinden yönetim idareleri oldukları belirtilmiştir. Diğer taraftan Danıştay konuya ilişkin vermiş olduğu farklı bir kararda ise¹⁸⁸, spor federasyonlarını düzenleyen yasa metnine özerklik kavramının eklenmesi sonucu, bu yapıların bundan sonra özel hukuk tüzel kişisi olarak kabulüne neden olduğunu belirtmiştir.

Bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişiliklerinin niteliği konusunda yaşanan belirsizliğe öğreti ve yargı kararlarından sonra, Devlet Planlama Teşkilatı da katılarak belirsizliğin çözüme kavuşturulması amacıyla, hazırlamış olduğu raporla katkıda bulunmak istemiştir¹⁸⁹. İlgili denetleme raporunda, bağımsız spor

---

¹⁸⁶ Kısmet Erkiner, “Dünyada ve Türkiye’de sportif yapılanma Spor Hukuku Dersleri”, Av. Kısmet Erkiner (Editör), *Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi*, Yayın No:2, İstanbul, 2007, s. 203.

¹⁸⁷ Danıştay Onuncu Dairesinin 04.12.2014 Tarih, 2014/6308 Esas ve 2014/7359 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:05.04.2019)

¹⁸⁸ Danıştay Onuncu Dairesinin 17.06.2014 Tarih, 2011/9744 Esas ve 2014/4058 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:05.04.2019)

¹⁸⁹ Devlet Denetleme Kurulu’nun “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Faaliyetlerinin Denetimi ile Özerk Federasyon Uygulamalarının Değerlendirilmesi” konulu, 02/04/2009 tarih ve 2009/03 sayılı Denetleme Raporu Özeti, (<https://www.tccb.gov.tr/assets/dosya/ddk28.pdf>) (Erişim Tarihi:16.02.2017), 12-13

federasyonlarının yapılanmasına ilişkin üç farklı yöntemden bahsedilmiştir. Bu yöntemlerden birincisi, spor federasyonlarının kamu tüzel kişiliğine sahip, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olarak teşkilatlanması gerektiğini belirtmiştir. Spor federasyonların teşkilatlanması için öneride bulunduğu ikinci yöntem ise, federasyonların özel hukuk tüzel kişiliğine sahip, , yasayla oluşturulan dernek/federasyon şeklinde örgütlenme tipidir. İlgili denetleme raporunda önerilen son yöntem ise, spor federasyonlarının kendine özgü atipik bir teşkilatlanma modelidir.

Yukarıda bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişi niteliğine ilişkin yapılan tüm açıklamalar neticesinde bir değerlendirme bulunmamız gerekirse; bağımsız spor federasyonlarının Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle kurulması, sahibi olduğu malların kamu malı statüsünde olması, kamu gücü ayrıcalığı olarak nitelendirebileceğimiz vergi muafiyetlerine sahip olması ve personelinin göreviyle ilgili bir suç işlemesi halinde kamu görevlisi sayılarak yargılanması gibi daha bir çok düzenlemeyle kamusal özelliklere sahiptir. Dolayısıyla bağımsız spor federasyonları; kendisini kamu tüzel kişisi olarak nitelendirebileceğimiz özellikleri bünyesinde barındırmaktadır. Bu özellikler dışında, spor federasyonlarının üzerinde idare vesayet yetkisi kullanıldığı anlamına gelebilecek; bağımsız spor federasyonlarının zorunlu organları arasında yer alan denetim kurulunun toplam üye sayısının çoğunluğunun Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından atamasının yapılması, federasyon genel kurulunda Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın gözlemci bulundurması gibi kamusal özellikler taşıdığını görmekteyiz. Bu yönüyle de bağımsız spor federasyonlarının kamu tüzel kişi niteliğine sahip olduğu kanısına varabileceğimiz özellikleri bünyesinde barındırmaktadır. Diğer taraftan, spor federasyonlarının kuruluşunu düzenleyen yasa metni içerisinde, federasyonların özel hukuk hükümlerine tabi olduğu yönünde yer alan düzenleme ve yasa metni içerisinde spor federasyonlarına ilişkin bir hükmün bulunmaması halinde Medeni Kanun ve Dernekler Kanunu hükümlerinin uygulanacağını belirtmesi gibi hükümler federasyonların özel hukuk tüzel kişisi olduğunu düşündüren düzenlemelerdir.

Sonuç olarak, bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişiliğinin niteliği hakkında, yukarıda yer verdiğimiz, öğreti, yargı kararları ve ilgili mevzuatın incelenmesi neticesinde, bu federasyonların kamusal özelliklerinin, özel hukuk

özelliklerine nazaran daha yoğun olduğu kanaatindeyiz. Bu sebeple bağımsız spor federasyonlarının kamu tüzel kişiliğine sahip ve hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları arasında yer aldığını düşünmekteyiz.

B. Türkiye Futbol Federasyonunun Tüzel Kişiliği

Yasa koyucu tarafından Türkiye Futbol Federasyonu 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunu ile düzenlenmiştir. Bu kanunun birinci maddesinde; Türkiye Futbol Federasyonunun, özerk, tüzel kişiliğe sahip ve özel hukuk hükümlerine tabi bir kuruluş olduğu hükmü yer almaktadır.

İlgili yasa metninde Türkiye Futbol Federasyonunun özel hukuka tabi olduğu belirtilmiş ancak, bu tüzel kişiliğin hukuki niteliğine ilişkin, başka bir ifadeyle Türkiye Futbol Federasyonunun özel hukuk tüzel kişisi veyahut kamu tüzel kişiliğine ilişkin ayrıca ve açıkça bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Yasa koyucu bu tutumu, yalnızca 5894 sayılı kanunda değil, günümüze kadar Türkiye Futbol Federasyonunun kuruluşunu düzenleyen yasaların hiçbirinde, federasyonun tüzel kişi niteliğinin türü belirtilmemiştir. Yasa metinlerinde sadece federasyonun özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip ve özerk olduğu şeklindeki ifadeler yer verilmiştir¹⁹⁰.

Bunun dışında, çalışmamız içerisinde daha önceden de belirtildiği üzere, bir tüzel kişilik hakkında yapılan tanımlamada, ona ilişkin özel hukuk hükümlerine tabi olduğu yönünde bir atıfta bulunmak, o tüzel kişinin mutlaka özel hukuk tüzel kişisi olduğu anlamına gelmemektedir¹⁹¹.

Doktrinde bir kuruluşun kamu veyahut özel hukuk hükümlerine tabi olunabilmesine ancak yasa koyucunun karar verebileceği belirtilmiştir. Esasen, “*özel hukuka tabi olma*” kavramı; tüzel kişiliğe sahip bir kuruluşun faaliyetlerini yerine

---

¹⁹⁰ Serkan Asker, *1982 Anayasası'nın 59.Maddesi Bağlamında Spor Tahkim Kurulunun Kararlarının Denetimi*, Yüksek Lisan Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017, s. 59.

¹⁹¹ Ayanoğlu, agm., s. 51.

getirirken, başka özel hukuk kişileri ile rekabet prensipleri kapsamı içinde ilişki tesis etme yeteneği şeklinde açıklanabilir¹⁹².

Konuya ilişkin Anayasa Mahkemesi'nin vermiş olduğu bir kararda, ilgili yasa metninde yer alan özel hukuka tabi düzenlemesinin amacının, yalnızca özel hukuk tüzel kişilerinin, özel hukuk hükümlerine göre sahip olduğu bir takım haklardan yararlanabilme olanağının, kamu tüzel kişilerin de yararlanılabildiği olduğunu belirtmiştir¹⁹³.

Anayasa Mahkemesi tarafından, kamu tüzel kişilerinin özel hukuka tabi tutulmasına ilişkin alınan bir kararda¹⁹⁴; "...Kamu tüzel kişileri, nitelikleri ve özellikleriyle bağdaştığı ölçüde, özel hukuk tüzel kişilerinin özel hukuk hükümlerine göre sahip olduğu hakları kullanabilecekleri gibi borçları da yüklenebilirler. Ancak, özel hukuk kurallarına bağlı olsalar da kamu tüzel kişilerinin asıl hukuksal rejimi kamusal mevzuat kuralları ile İdare Hukuku kurallarıdır..." olarak açıklanmıştır.

Türkiye Futbol Federasyonunun kuruluşu düzenleyen 5894 sayılı yasada futbol federasyonunun özel hukuk hükümlerine tabi olduğu hükmüne yer verdiğini belirten AYANOĞLU, futbol federasyonunun tüzel kişiliğinin niteliğinin özel hukuk tüzel kişisi olarak yasada yer almadığını belirtmiştir¹⁹⁵. Bununla beraber özel hukuk hükümlerine tabi olmakla, özel hukuk tüzel kişisi olmanın birbirinden farklı kavramlar olduğunu ifade etmiştir. Yazara göre bir kurum hakkında sadece onu özel hukuka tabi olduğu yönünde yapılan bir açıklamanın, o kurumu özel hukuk tüzel kişisi olarak nitelendirilebileceği anlamını taşımadığını ifade etmektedir¹⁹⁶.

5894 sayılı yasada, Türkiye Futbol Federasyonunun tüzel kişi niteliğine ilişkin herhangi bir hüküm yer almaması, öğretide de farklı yaklaşımların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Aynı zamanda, yaşanan belirsizlik farklı yargı organları

---

¹⁹²Kahraman Berk, "Türkiye Futbol Federasyonunun Türk İdari Teşkilatı İçindeki Yeri", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. LXIV, S. 2, İstanbul, 2006, s. 23.

¹⁹³ Anayasa Mahkemesinin 23.02.2008 tarih ve 26796 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 30.11.2007 tarih ve E:2006/61, K:2007/91 sayılı kararı

¹⁹⁴ Anayasa Mahkemesinin, 30.11.2007 Tarih, 2006/61 Esas ve 2007/91 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi: 05.04.2019)

¹⁹⁵ Ayanoglu, agm., s. 52.

¹⁹⁶ Ayanoglu, agm., s. 52.

tarafından değişik zamanlarda birbiriyle çelişen kararların verilmesi sonucunu doğurmuştur.

İlgili yasa metnini incelediğimizde, Türkiye Futbol Federasyonunun, kamu hukuku kapsamına giren bazı imtiyaz ve yetkilere sahip olduğunu; ancak bunun yanında özel hukuk kapsamına giren bazı özelliklere de bünyesinde yer verdiğini görmekteyiz. Yasa koyucu bir taraftan Türkiye Futbol Federasyonunun tüzel kişiliğini belirlememiz noktasında, futbol federasyonunu özel hukuk tüzel kişileri olarak niteleyebileceğimiz düzenlemelere yer verirken; diğer taraftan da bu federasyonu bazı kamusal özelliklere sahip kılarak, futbol federasyonunu kamu tüzel kişisi olarak nitelememize neden olmaktadır¹⁹⁷.

Bu sebeple Türkiye Futbol Federasyonunun hukuki niteliğini belirleyebilmek için; konuya ilişkin öğretide yer alan görüşler, yargı kararları ve ilgili yasada yer alan hükümleri, özel hukuk tüzel kişileri ve kamu tüzel kişilerinin özellikleri ile karşılaştırmak suretiyle, Türkiye Futbol Federasyonunun hukuki niteliği belirlemeye çalışacağız.

5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanununun birinci maddesinde; Türkiye Futbol Federasyonu'nun, özerk, tüzel kişiliğe sahip ve özel hukuk hükümlerine tabi olarak kurulmasına ilişkin bir takım düzenlemelere yer verilmiştir. Bu hükümden anlaşılacağı üzere, Türkiye Futbol Federasyonu 5894 sayılı Kanunla kurulmuştur. Daha önceden çalışmamız içerisinde, 1982 Anayasası'nın 123. maddesine atıfta bulunarak, bir kamu tüzel kişiliğinin ancak kanun ya da cumhurbaşkanlığı kararnamesi sonucunda kurulabileceğinden bahsetmiştik. Özel hukuk tüzel kişileri ise kendisini kuranların serbest iradeleri sonucu kuruluşları gerçekleşmektedir¹⁹⁸. Bu yönüyle Türkiye Futbol Federasyonu kanunla kurulduğundan, bu madde bizi Türkiye Futbol Federasyonunun bir kamu tüzel kişisi olduğu sonucuna götürebilir.

Diğer taraftan, bir tüzel kişinin yalnızca kanun ya da cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle meydana getirilmesi, o tüzel kişinin bir kamu tüzel kişisi olarak

¹⁹⁷ Kevser Begüm İsbir, *Kamu Tüzel Kişiliği*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017, s. 654.

¹⁹⁸ Ender Ethem Atay, *İdare Hukuku*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2006, s. 142.

kabul edilmesini sağlayamayacağını belirten GÜRAN; buna ilişkin örnek olarak, özel hukuk tüzel kişisi olan Kızılay'ın kanunla kurulmasını göstermiştir¹⁹⁹.

Tüzel kişiliğe sahip olan bir kuruluşun gerçekleştirmiş olduğu, bir takım eylemlerinin özel hukuk hükümlerine tabi olması o kuruluşun, kamu tüzel kişiliğine sahip olma niteliğini ortadan kaldırmayacağını ifade eden GÖZLER/KAPLAN; Türkiye Futbol Federasyonunun yasayla kurulduğu ve sadece kamu tüzel kişilerinin yararlanabildiği kamu gücü ayrıcalıklarından kaynaklanan yetkileri kullanabilmesi nedeniyle futbol federasyonunun kamu tüzel kişisi olduğunu belirtmiştir²⁰⁰. Yazar ayrıca, futbol federasyonunun hizmet bakımından yerinden yönetim idareleri arasında olduğunu ifade etmektedir²⁰¹.

5894 sayılı Kanunun birinci maddesi ayrıca, Türkiye Futbol Federasyonunun “özerk” olduğu hükmüne yer verilmiştir. Öncelikle özerklik kavramını açıklarsak; özerklik, kamu idarelerinin vesayet denetimi altında bulunan kamu kurumlarının, kendi organları vasıtasıyla kendisini yönetmesi olup²⁰², bu özellik kamu kurumlarının özellikleri arasında yer almaktadır²⁰³. Bunun dışında özel hukuk tüzel kişileri için özerklik söz konusu değildir. Bu maddeye göre, özerk olan Türkiye Futbol Federasyonunun bir kamu tüzel kişisi olduğu sonucu ortaya çıkabilir.

Konuya ilişkin AĞAR, genelde kamu kurumlarına başka bir ifadeyle kamu tüzel kişiliğine sahip olanlara tanınan özerklik statüsünün federasyona tanınmasının, idare hukukunun yerleşik ilkeleriyle değerlendirilmesini zorlaştıracığını, bu nedenle federasyonun atipik bir yapı olduğunun kabul edilmesi gerektiğini ifade etmektedir.²⁰⁴

Türkiye Futbol Federasyonunun kamu tüzel kişi niteliğinin, özel hukuk tüzel kişiliği yönüne nazaran daha etkin olduğunu belirten TAN, futbol federasyonunun

---

¹⁹⁹ Güran, Sait “Türkiye Futbol Federasyonunun İdare Hukuku İle İlişkisi”, Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan, *On İki Levha Yayınları*, C. 2, İstanbul, 2010, s. 1913.

²⁰⁰ Kemal Gözler, Gürsel Kaplan, *İdare Hukuku Dersleri*, Ekin Basın Yayın Dağıtım, 11. Baskı, Bursa, 2011, s. 349.

²⁰¹ Gözler, Kaplan, age., s. 349.

²⁰² Gözler, age. s. 556.

²⁰³ Bahtiyar Akyılmaz, Murat Sezginer, Cemil Kaya, *Türk İdare Hukuku*, 2. Baskı, Ankara, 2001, s. 354.

²⁰⁴ Serkan Açar, “Türk Spor İdaresinde Türkiye Futbol Federasyonunun Yeri ve İşlevi”, *TBB Dergisi*, 2006, S. 63, s. 304.

kuruluşunu düzenleyen yasa metni içinde “özerk” ifadesine yer verilmesinin buna kanıt teşkil ettiğini belirtmektedir. Sonuç olarak tüzel kişiliğe sahip bir kuruluş için bu nitelendirmenin yapılmış olması, o kuruluşun ancak bir kamu tüzel kişisi olduğu anlamına gelebileceği görüşündedir²⁰⁵.

5894 sayılı Kanunun üçüncü maddesinin a bendinde; ülkemizdeki gerek amatör gerekse de profesyonel olarak gerçekleştirilen tüm futbol faaliyetlerinin düzenlenmesi, denetlenmesi ve yürütülmesi yetkilerinin Türkiye Futbol Federasyonuna ait olduğu hükmüne yer verilmiştir. Bu yetki niteliği itibariyle, federasyonun kamu gücü ayrıcalığına ilişkin bir yetki olup; bu nitelikteki yetkiler yalnızca kamu tüzel kişilerinin sahip olabileceği nitelikteki yetkiler arasında yer almaktadır²⁰⁶. Özel hukuk tüzel kişileri ise bu nitelikteki yetkilere sahip değildirler. Dolayısıyla, Türkiye Futbol Federasyonuna bu yetkinin tanınması, federasyonun bir kamu tüzel kişisi olarak algılanmasına sebep olmaktadır.

Türkiye Futbol Federasyonu’nun tüzel kişi niteliğinin özel hukuk tüzel kişisi olarak kabul edilebilmesi için; öncelikle futbol federasyonuna 5894 sayılı yasa ile tanınan, ülkemizde gerçekleştirilen futbol faaliyetlerinin organize edilmesi ile gerçekleştirilmesi hususlarında tek yetkili durumda olma hakkına son verilmesi gerekmektedir²⁰⁷. Bunun yanında rekabet ortamının sağlanabilmesi için de, bu hususta faaliyet gösterebilecek özel kuruluşlara aynı hak verilmelidir²⁰⁸. Ancak bu şartlar altında futbol federasyonunun bir özel hukuk tüzel kişisi olduğu nitelendirilmesinde bulunulabilir.

Diğer taraftan Türkiye Futbol Federasyonunun gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerin niteliğinin bir kamu hizmeti olduğu görüşünde olan, BİLGİN/GİRİTLİ/AKGÜNER/BERK, Türkiye Futbol Federasyonunun ülkede yaşayan halkı futbola ilişkin organizasyonlara sevk ettiğini, bu nedenle futbol federasyonunun tüzel kişi niteliğinin kamu tüzel kişiliğine yakın olduğu, ayrıca

---

²⁰⁵ Turgut Tan, “Rekabet Hukukunun Uygulama Alanı Açısından Kamu Kuruluşlarının Faaliyetleri (Türkiye, Fransa ve İtalya Örnekleri)”, *Rekabet Dergisi*, S.4, Ankara, 2000, s. 22.

²⁰⁶ Çağlayan, İdare Hukuku, s. 41.

²⁰⁷ Ayanoglu, agm., s. 50.

²⁰⁸ Ayanoglu, agm., s. 50.

futbol federasyonu tarafından gerçekleştirilen sportif etkinliklerin kamu hizmeti olarak kabul gördüğünü ifade etmektedir²⁰⁹.

5894 sayılı Kanunun üçüncü maddesinin g bendinde, Türkiye Futbol Federasyonunun görevleri arasında; teşvik primi, her türlü ayrımcılık, ırkçılık, şike, doping ve şiddetle mücadele edilmesi düzenlemesine yer verilmiştir. Bu görev ise niteliği itibarıyla bir kamu hizmeti olarak kabul edilebilir. Kamu tüzel kişilerinin kuruluş gayeleri kamu yararını gerçekleştirmek olup, faaliyet alanları kamu hizmetleridir²¹⁰. Diğer taraftan, özel hukuk tüzel kişileri kâr elde etme ve özel yarar sağlama gayesiyle kurulmaktadır²¹¹. Bu bakımdan kamu hizmeti niteliği taşıyan bir görevi gerçekleştiren Türkiye Futbol Federasyonunun kamu tüzel kişisi olduğu düşünülebilir.

Türkiye Futbol Federasyonunun faaliyetlerine yerine getirirken gerçekleştirmiş olduğu hizmetlerin kamu hizmeti niteliğinde olduğu görüşünü savunanlar da bulunmaktadır²¹². Bu görüşe göre federasyonun kamu hizmeti yönüyle gerçekleştirdiği iş ve işlemlerin denetimi ve bu işlemler²¹³ neticesinde ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümü konusunda yetkili merci olarak idari yargıya²¹⁴, kamu hizmeti niteliğinde olmayan iş ve işlemler için ise adli yargı yoluna başvurulması gerektiği belirtilmiştir²¹⁵.

5894 sayılı Kanunun on birinci maddesinde, Türkiye Futbol Federasyonunun tüm gelirlerinin her tür harç ve vergiden muaf tutulması hükmü yer almaktadır. Tüzel bir kişiye vergi muafiyetinin tanınması, o tüzel kişinin kamu gücü ayrıcalıkları ile donatıldığı anlamına gelmekte olup, yalnızca²¹⁶ kamu tüzel kişileri kamu gücü ayrıcalıklarıyla donatılabilir. Özel hukuk tüzel kişileri için bu nitelikte bir vergi

²⁰⁹Pertev Bilgen, İsmet Giritli, Tayfun Akgüner, Kahraman Berk, *İdare Hukuku*, Der Yayınları, Güncellenmiş 6. Baskı, İstanbul, 2013, s. 520.

²¹⁰Akyılmaz, Sezginer, Kaya, age., s. 226.

²¹¹Avcı, agm., s. 6.

²¹²Ayanoğlu, agm., s. 54.

²¹³Ayanoğlu, kurum tarafından futbol kamu hizmeti yönüne ilişkin tesis ettiği tüm tek taraflı işlemlerin idari işlem olduğunu düşünmektedir. Ayanoğlu, agm., s. 54.

²¹⁴Uz, agm., s. 269.

²¹⁵Kahraman Berk, "Türkiye Futbol Federasyonu'na Çözümlenen Uyuşmazlıkların Niteliği Bakımından Değerlendirilmesi", *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, Yıl: 25 – 26, S. 1, İstanbul, 2006, s. 79.

²¹⁶Çağlayan, *İdare Hukuku*, s. 42.

muafiyeti söz konusu değildir. Dolayısıyla bu nitelikte bir kamu gücü ayrıcalığına sahip olan Türkiye Futbol Federasyonunun bir kamu tüzel kişisi olduğu söylenebilir.

Aynı yasanın on üçüncü maddesinin birinci fıkrasında, ülkemiz sınırları içerisinde futbola ilişkin düzenlenen müsabakaların radyo, televizyon ve internet gibi her çeşit teknik aygıt vasıtasıyla yayınlanması, iletilmesi vb. eylemlerin gerçekleştirilmesinde tek yetkili futbol federasyonu yönetim kurulu olduğu düzenlemesine yer verilmiştir. Bu arada öğretide, televizyon ve radyo yayıncılığı, virtüel bir kamu hizmeti olarak görülmektedir²¹⁷. Bu açıdan bakıldığında ise, ilgili hizmet ülkemizde yaşayan insanlara futbol federasyonu tarafından sunulmaktadır. Yani futbol federasyonu açık bir şekilde kamu hizmetini yerine getirmektedir.

ÖZAY, futbolun “virtüel kamu hizmeti” türünde olduğundan, futbola ilişkin ortaya çıkan uyuşmazlıklarda çözüm yeri olarak adli yargının değil, idari yargının görevli olduğunu ifade etmektedir²¹⁸.

Türkiye Futbol Federasyonunun tüzel kişi niteliğinin, kamu tüzel kişisi olarak kabul eden ve yukarıda yer verilen görüşler hakkında bir değerlendirmede bulunmamız gerekirse; ilk olarak kamu tüzel kişileri Anayasanın 123. maddesine göre, ancak kanunla ya da cumhurbaşkanı kararnamesiyle kurulabilir; Türkiye Futbol Federasyonu da 5894 sayılı kanunla kuruluşu gerçekleşmiştir. Kamu tüzel kişilerinin görev ve yetkileri kanunla belirlenir²¹⁹; aynı şekilde Türkiye Futbol Federasyonunun da görev ve yetkileri 5894 sayılı Kanun ile belirlenmiştir. Özerklik yalnızca kamu tüzel kişi niteliğine sahip kamu kurumları için uygulanabilir²²⁰; Türkiye Futbol Federasyonu'nun da 5894 sayılı Kanun içerisinde özerk olduğu hükmü bulunmaktadır. Kamu gücü ayrıcalıkları yalnızca kamu tüzel kişiliğine sahip kamu kurumları tarafından kullanılabilir²²¹; Türkiye Futbol Federasyonu da yukarıda açıkladığımız bir takım kamu ayrıcalıklarından yararlanmaktadır. Son olarak, Türkiye Futbol Federasyonunun futbola ilişkin bir takım suçlarla mücadele görevinin

²¹⁷ İl Han Özay, *Devlet İdari Rejim ve Yargısal Korunma*, İstanbul, 1990, s. 34.

²¹⁸ Özay, *İdari Rejim*, s. 34.

²¹⁹ Çağlayan, *İdare Hukuku*, s. 41.

²²⁰ Akyılmaz, Sezginer, Kaya, age., s. 354.

²²¹ Avcı, agm., s. 6.

bulunması, kamu hizmeti niteliğinde bir görev olup, kamu hizmeti görevini ancak kamu tüzel kişiliği bulunan kamu kurumları gerçekleştirmektedir²²².

Yukarıda kısaca kamu tüzel kişilerinin özellikleri ile Türkiye Futbol Federasyonunun özelliklerini karşılaştırdığımızda, Türkiye Futbol federasyonunun tüzel kişi niteliği açısından kamu tüzel kişi niteliğine yakın olduğu kanaatine varmaktayız.

Türkiye Futbol Federasyonu'nun tüzel kişiliğinin kamu tüzel kişisi olarak nitelendirebileceğimiz, yukarıda yer verilen mevzuat ve öğretide yer alan görüşlere ilişkin açıklamalarda bulunduktan sonra; çalışmamıza Türkiye Futbol Federasyonu'nun tüzel kişiliğini, özel hukuk tüzel kişisi olarak nitelendirebileceğimiz açıklamalar ile devam edeceğiz.

5894 sayılı Kanunun birinci maddesi; Türkiye Futbol Federasyonunun özel hukuk hükümlerine tabi bir tüzel kişilik olduğu hükmüne yer verilmiştir. Bu madde ise Türkiye Futbol Federasyonunun bir özel hukuk tüzel kişisi olduğu düşüncesi yaratmaktadır. Ancak, çalışmamız içerisinde daha önceden de yer verdiğimiz üzere, tüzel kişiliğe sahip olan bir kuruluş hakkında onun özel hukuk hükümlerine tabi olarak belirtilmesi, o kuruluşun muhakkak bir özel hukuk tüzel kişisi olduğu anlamına gelmemektedir²²³. Bu açıklamadan yola çıkarak yasa koyucu tarafından Türkiye Futbol Federasyonunun özel hukuk hükümlerine tabi tutulması onun mutlaka bir özel hukuk tüzel kişisi olduğu anlamına gelmediği düşüncesindeyiz.

Diğer taraftan yargı kararlarını ise bizim kanaatimizle her zaman aynı olduğu söylenemez. Şöyle ki; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Türkiye Futbol Federasyonunun kararlarına ilişkin almış olduğu bir kararda²²⁴, “...özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip Türkiye Futbol Federasyonu'nun...kararlarının incelenmesinin, adli yargı yerlerinin görevine girmesi gerekmektedir...” olarak ifade edilmiştir. Bu karara göre Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Türkiye Futbol Federasyonu'nu bir özel hukuk tüzel kişisi olarak gördüğü açıktır.

²²² A. Şeref Gözübüyük, Turgut Tan, *İdare Hukuku Genel Esaslar*, Turhan Kitabevi, 8. Bası, C. I, Ankara, 2011, s. 157.

²²³ Ayanoğlu, agm., s. 51.

²²⁴ Uyuşmazlık Mahkemesi, 21.05.1990 Tarih, 1990/12 Esas ve 1990/12 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (erişim Tarihi:06.04.2019)

ÖZAY'a göre tüzel kişiliğe sahip olan bir kuruluşun, özel hukuk hükümleri tabi olması, o kuruluşun tüzel kişi niteliğinin mutlaka özel hukuk tüzel kişisi olacağı anlamını taşımadığı ifade etmektedir²²⁵. Yazar ayrıca vermiş olduğu bir misalde, kamu iktisadi teşebbüslerinin tüzel kişi niteliği kamu tüzel kişiliği olduğunu, yasa koyucu tarafından kuruluş yasasında bu kuruluşların özel hukuk hükümlerine tabi olduğu yönündeki düzenlemenin, bu kuruluşların kamu tüzel kişisi olduğu gerçeğini değiştirmeyeceğini belirtmektedir²²⁶.

Diğer taraftan GÜRAN; Türkiye Futbol Federasyonunun kuruluşunu düzenleyen kanunda, federasyonun özel hukuk hükümlerine tabi tutulduğunu, bu durumun ise federasyonun özel hukuk tüzel kişisi niteliğini güçlendirdiğini savunmaktadır²²⁷. Yazar ayrıca, futbol sporunun idare hukuku kapsamında kamu hizmeti olarak görülemeyecek bir spor etkinliği olmadığından ötürü, ülkemizdeki idare teşkilatı içinde ayrı bir idari merci olarak kabul edilemeyeceğini belirtmiştir²²⁸.

5894 sayılı Kanunun on altıncı maddesinde, federasyon genel kurulu tarafından gerek federasyon statüsü, gerekse de Türk hukukuna aykırı nitelik taşıyarak alınan tüm kararlara karşı, ilgili kararın alındığı tarihten başlayarak otuz gün içerisinde futbol federasyonu merkezinin bulunmuş olduğu yer asliye hukuk mahkemesinde iptal davası açılabileceği düzenlemesine yer verilmiştir. İlgili düzenleme ile genel kurul kararlarına karşı adli yargı mercilerine gidilebilmesi, yasa koyucu tarafından da futbol federasyonunun bir özel hukuk tüzel kişisi olarak görüldüğü şeklinde yorumlanabilir²²⁹.

5894 sayılı Kanunun ikinci maddesinin j bendinde; Türkiye Futbol Federasyonunun Statüsünün uygulanmasını sağlamak üzere çıkarılan ve futbol federasyonu yönetim kurulu tarafından yapılan düzenlemelerin, talimat olarak adlandırıldığı hükmü yer almaktadır. Bu ise kamu kurumlarında bulunan yönetmeliğe eş değer bir düzenleyici işlemdir²³⁰. Yasa koyucu tarafından, bu düzenlemelerin yönetmelik yerine talimat olarak adlandırılması, federasyonun kamu

²²⁵ İl Han Özay, "Futbolda Özelleştirme", *İdare Hukuku ve İlimler Dergisi*, C. 1, S. 1-3, 1990, s. 33.

²²⁶ Özay, *Futbolda Özelleştirme*, s. 34.

²²⁷ Güran, agm., s. 1015.

²²⁸ Güran, agm., s. 1016.

²²⁹ İsbir, age., s. 658.

²³⁰ İsbir, age., s. 655.

kurumlarından farklı bir tüzel kişilik, diğer bir ifadeyle özel hukuk tüzel kişisi olarak düşündüğü sonucunu ortaya koyabilir.

Konuya ilişkin Danıştay Türkiye Futbol Federasyonu'nun özel hukuk tüzel kişisi olduğu düşüncesindedir. Şöyle ki; Danıştay bir kararında ilk derece mahkemesinin, “,,yasanın bu kuralları karşısında Türkiye Futbol Federasyonunun genel idarenin dışında kalan ve kamu kurumu niteliği taşımayan bir özel hukuk tüzel kişisi olması nedeniyle idari işlem niteliği bulunmayan...Yayın Talimatı...” kararı onanmıştır²³¹.

Federasyonun futbol faaliyetlerine ilişkin yerine getirmiş olduğu görevlerin niteliğinin kamu hizmeti olarak kabul edilemeyeceğini belirten GÜRAN'a göre; futbol federasyonu bir özel hukuk tüzel kişisidir²³². Ayrıca federasyonun kuruluşunu düzenleyen yasa içinde de, federasyonların özel hukuk hükümlerine tabi olduğu açık bir şekilde belirtildiğini, bu nedenden ötürüdür ki sırf kamu tüzel kişiliğine sahip kuruluşlar ile benzetilmemesi adına, kuruluş içinde yer alan düzenleyici kurallara yönetmelik ismi yerine talimat olarak adlandırıldığı belirtmiştir²³³.

Aynı Kanunun on sekizinci maddesinin ikinci fıkrasında; 5894 sayılı Kanun ve Türkiye Futbol Federasyonu Statüsünde yer almayan hususlar için, 4721 sayılı Türk Medeni Kanun ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu hükümlerinin uygulanacağına ilişkin atıfta bulunulmasıdır. Özellikle, özel hukuk tüzel kişilerine ilişkin düzenlemelere yer verilen kanunlara, atıf yapılması, Türkiye Futbol Federasyonunun da yasa koyucu tarafından bir özel hukuk tüzel kişisi olarak algılandığı anlamına geldiği kanaatindeyiz.

Diğer taraftan, Türkiye Futbol Federasyonunun kuruluşunu düzenleyen yasa metninde, ilgili kanunda federasyonlara ilişkin bir düzenleme bulunmaması durumunda yukarıda belirtmiş olduğumuz diğer kanunlara atıf yapılması, yasa

---

²³¹ Danıştay Onuncu Dairesi, 27.05.1997 Tarih, 1997/972 Esas ve 1997/2081 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:07.04.2019)

²³² Sait Güran, "Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu" Konulu Panel, Spor Hukuku Dersleri, İstanbul Kadir Has Üniversitesi SHAUM Yayınları, İstanbul, 2007, 390.

²³³ Güran, Tahkim Kurulu, s. 391.

koyucunun sadece muhtemel bir kanun boşluğunu önlemeye yöneliktir²³⁴. Bu durum ise Türkiye Futbol Federasyonunun tüzel kişi niteliğini, özel hukuk tüzel kişisi olarak belirlemeye yetemeyeceğini düşünmekteyiz.

Türkiye Futbol Federasyonunun tüzel kişiliğinin niteliği konusunda, yüksek yargı organları da farklı tarihlerde vermiş oldukları kararlarda, futbol federasyonunun merkezi idare haricinde kalan bir özel hukuk tüzel kişisi olduğunu ifade etmektedirler²³⁵.

Bu kararlardan biri Danıştay tarafından verilmiştir. “... 3461 sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle, Türkiye Futbol Federasyonu’nun genel idarenin dışında yer alan bir özel hukuk tüzel kişiliğine dönüştüğü Futbol Federasyonu ile kulüpler arasında çıkan uyuşmazlıkların Tahkim Kurulu’nca incelenerek kesin karara bağlanması gerektiği ve çalışmalarını Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’na göre yürütmesi öngörülen Tahkim Kurulunca verilen kararların da HUMK’nda düzenlenen tahkim usulü uyarınca adli yargı yerinde incelenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.”²³⁶.

5719 sayılı Kanunla birlikte Türkiye Futbol Federasyonunun tüzel kişi niteliğinin özel hukuk tüzel kişisi şeklinde kabul gördüğünü savunan ERTAŞ/PETEK, bununla birlikte federasyonun özel statü niteliği taşıyan bir derneğe evrildiğini belirtmiştir²³⁷. Yazar ayrıca kamu tüzel kişilerinin kanunla, özel hukuk tüzel kişilerinin kuruluşunun ise hukuki bir işlemle olabileceği ancak bazen özel hukuk tüzel kişilerinin de kanunla kurulduğunu, aynı şekilde futbol federasyonunun da kanunla kurulmuş olmasının federasyonun özel hukuk tüzel kişisi olduğu gerçeğini değiştirmeyeceğini belirtmiştir²³⁸.

Türkiye Futbol Federasyonunun kuruluş yasasında yer aldığı gibi özel hukuk hükümlerine tabi ve kişisel görüşüyle federasyonun bir özel hukuk tüzel kişisi

---

²³⁴ Hatice Özdemir Kocasakal, *Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)*, Vedat Yayınevi, İstanbul, 2013, s. 30.

²³⁵ Uyuşmazlık Mahkemesi, 23.12.1996 Tarih, 1996/65 Esas ve.1996/10 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:05.04.2019)

²³⁶ Danıştay Onuncu Dairesinin, 20.02.1991 Tarih, 1989/2924 Esas ve 1991/547 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:05.04.2019)

²³⁷ Ertaş, Petek, age., s. 201.

²³⁸ Ertaş, Petek, age., s. 201.

olduğunu savunan GÜRAN²³⁹, federasyonun görevlerini gerçekleştirirken yapmış olduğu işlemlerin idari yargı denetimine tabi olabilmesi ancak kendinse yasayla bir takım idari yetki ve görevlerin tevdi edilmesi şartına bağlı olabileceğini, bu durumun ise istisnai olduğu görüşündedir²⁴⁰.

Türkiye Futbol Federasyonunun tüzel kişi niteliğinin özel hukuk tüzel kişisi olarak kabul görmesi olasılığına değinen ÖZELÇİ; farklı bir yaklaşımla bu durumun kabulü halinde, diğer özel hukuk tüzel kişiliğine sahip kuruluşlarda da olduğu üzere, futbol federasyonu da merkez teşkilatı içerisinde yer alan genel kurul kararı ile kendini feshetme ya da mahkeme kararı ile sona erebileceğini belirtmektedir²⁴¹. Fakat yazar bu olasılığın hukuki açıdan kabul görmesinin imkânsız olduğunu ifade etmektedir²⁴².

Türkiye Futbol Federasyonunun tüzel kişi niteliğinin, özel hukuk tüzel kişisi olarak kabul eden ve yukarıda yer verilen görüşlere ilişkin bir değerlendirmede bulunmamız gerekirse; özel hukuk tüzel kişileri, gerçek kişilerin serbest iradeleri ile birlikte kurulur; Türkiye Futbol Federasyonu ise yasa koyucu tarafından çıkarılan özel bir yasa ile kurulmuştur. Özel hukuk tüzel kişileri görev yetki ve çalışma alanlarını kendi iradeleri ile belirlemekte, ancak bu sayılanlar futbol federasyonunda yasa ile düzenlenmiştir. Özel hukuk tüzel kişileri gerçek kişiler ile eşit bir konuma sahiptir, futbol federasyonu ise, özel hukuk tüzel kişilerinin yararlanamadığı kamu gücü ayrıcalıklarından yararlanabilmektedir. Son olarak özel hukuk tüzel kişileri organları marifetiyle kendisini feshedebilir ya da mahkeme kararı ile sona erebilir, Futbol federasyonu ancak kurulduğu işlemin tersi ile yani kanun ile sona erebilmektedir.

Yukarıda kısaca özel hukuk tüzel kişilerinin özellikleri ile Türkiye Futbol Federasyonunun özelliklerini karşılaştırdığımızda, futbol federasyonunun tüzel kişi niteliği açısından bir özel hukuk tüzel kişisi olmadığı kanaatini varmaktayız.

---

²³⁹ Güran, age., s. 1914.

²⁴⁰ Güran, age., s. 1914.

²⁴¹ Özelçi, age., s. 98.

²⁴² Özelçi, age., s. 98.

Diğer taraftan öğreti içerisinde, Türkiye Futbol Federasyonunun tüzel kişi niteliğinin kendine özgü bir tüzel kişilik olduğunu savunan görüşler de yer almaktadır.

Türkiye Futbol Federasyonunun tüzel kişiliği niteliğinin ne tam anlamıyla bir özel hukuk tüzel kişiliği ne de tam anlamıyla kamu tüzel kişiliği özelliklerini taşımadığını savunan GÖZÜBÜYÜK/TAN, futbol federasyonunun kendine has bir tüzel kişiliğe sahip olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte futbol federasyonunun hizmet bakımından yerinden yönetim idareleri arasında kabul edilmesi gerektiğini belirtmektedir²⁴³.

Diğer taraftan, doktrinde futbol federasyonunun hukuki niteliğine ilişkin kamu tüzel kişiliğine sahip olmakla beraber, hizmet bakımından yerinden yönetim idareleri arasında kabul edilmesinin tam anlamıyla yeterli olmadığı görüşünü ifade edenler de bulunmaktadır²⁴⁴. Bu görüşte olanlar, bunun nedeni olarak spor faaliyetlerini gerçekleştiren federasyonlarda bağımsızlık kavramının ön planda tutulmasının gerekliliğine vurgu yaparak, ancak bu şekilde bağımsız bir idari yapı olarak vasıflandırılabilirliğini ifade etmektedirler²⁴⁵.

Türkiye Futbol Federasyonunun sahip olduğu tüzel kişiliğin niteliği açısından özel hukuk tüzel kişisi ya da kamu tüzel kişi olduğu yönünde bir tespitten uzak duran GİRİTLİ/BİLGİN/AKGÜNER; futbol federasyonunun kendine has özellikler taşıyan ve Türk İdare Teşkilatı içinde yer alan bir kuruluş olduğunu ifade etmektedir²⁴⁶.

Türk idare hukuku içerisinde spor faaliyetlerinin bir kamu hizmeti niteliğine sahip olduğunu ifade eden BERK, futbol federasyonunun kuruluşunu düzenleyen yasa metni içerisinde federasyonun özel hukuk hükümlerine tabi olduğu düzenlemesine yer verilmesinin, tek başına futbol federasyonunun tüzel kişi niteliğini özel hukuk tüzel kişisi olarak belirlemeye yetmeyeceğini ifade

²⁴³ A. Şeref Gözübüyük, Turgut Tan, *İdare Hukuku Genel Esasları*, Cilt I, Turhan Kitabevi, Ankara, 1998, s. 303.

²⁴⁴ Yusuf Kara “Spor hukukunda kurumsallaşma ve spor federasyonlarının tüzel kişilikleri, Spor Hukuku Yazıları”, (Av. Kısmet Erkiner Armağanı), *İstanbul Barosu Yayını*, İstanbul, 2014, s. 253.

²⁴⁵ Kara, agm., s. 253.

²⁴⁶ İsmet Giritle, Pertev Bilgen, Tayfun Akgüner, *İdare Hukuku*, Der Yayınları, 3. Baskı, İstanbul, 2008, s. 483.

etmektedir²⁴⁷. Ayrıca yazar, Türkiye Futbol Federasyonunun hukuki niteliği hakkında, futbol federasyonunun tüzel kişiliğini, “*kamu hukukundan etkilenen tüzel kişilik*” şeklinde nitelendirmiştir²⁴⁸.

Sonuç olarak Türkiye Futbol Federasyonunun tüzel kişi niteliği hakkında; ilgili mevzuat, öğretide yer alan görüşler ve yargı kararları incelendiğinde; federasyonun mevzuat içerisinde yer alan, hem özel hukuk tüzel kişisi olarak nitelendirilebileceğimiz, hem de kamu tüzel kişisi olarak nitelendirilebileceğimiz birçok özelliğe sahiptir. Öğretide ise birçok farklı görüş bulunmasına rağmen ağırlıklı olan görüş, federasyonun özel hukuk tüzel kişisi olduğunu kabul eden görüştür. Yargı kararlarında ise, öğretide olduğu gibi federasyonun tüzel kişi niteliğine ilişkin, farklı tarihlerde ve farklı mercilerden birbirleriyle çelişen kararlar alınmıştır. Türkiye Futbol Federasyonuna ilişkin bizim kanaatimiz ise, federasyonun özel hukuk tüzel kişiliği özelliklerine oranla kamu tüzel kişiliği özelliklerinin daha belirgin olduğu; ancak buna rağmen, bu özelliklerin federasyonu tam manâsıyla kamu tüzel kişisi olarak nitelendirmeye yetmeyeceğini düşünmekteyiz. Dolayısıyla, Türkiye Futbol Federasyonu’nun tüzel kişiliğini niteliğinin kendine özgü (*sui generis*) bir tüzel kişiliğe sahip olduğu kanaatindeyiz.

III. TÜRKİYE’DE SPOR FEDERASYONLARININ YAPISI

A. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğüne Bağlı Spor Federasyonları

1. Federasyonların Kuruluşu

Spor faaliyetlerinde üst kuruluşlar olarak teşkilatlandırılan spor federasyonları²⁴⁹ bir veya birden çok spor branşının teknik ve idari açıdan kendisine bağlanmasıyla kurulmaktadır. Ülkemizde amatör spor federasyonlarının sayısı ve

²⁴⁷ Berk, Türkiye Futbol Federasyonu, s. 23.

²⁴⁸ Berk, Türkiye Futbol Federasyonu, s. 23.

²⁴⁹ Sporun üst kuruluşu olarak tanımlanan spor federasyonlarının kurulması, 29.06.1938 tarihinde kabul edilen ve 16.07.1938 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Beden Terbiyesi Kanunu’nun 5. Maddesinde düzenlenmiştir. Yapılan düzenlemeyle Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün merkezinde bir genel direktör, genel sekreter ile federasyonlar heyetinden ve ilgili yasada öngörülen diğer birimlerden meydana geleceği öngörülmüştür. Ertaş, Petek, age., s. 203.

hangi spor branşının profesyonel olduğunu belirleme yetkisi ise Gençlik ve Spor Bakanlığına aittir.

Bunun dışında ülkemizde yalnızca futbol sporu, profesyonel spor branşı olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla futbol sporunun haricinde kalan spor branşları ise amatör spor branşları olarak kabul edilmektedir²⁵⁰.

Ülkemizde faaliyet gösteren spor kulüpleri; birbirleriyle yardımlaşmak, benzer spor dallarında ortak olarak yararlanabilecekleri araç ve gereçlerin satın alınması, spor tesisi ve sahalarının yapılması, kullanılması, eğitim imkânlarının sağlanması ve ülkemiz sporunun geliştirilmesi amacıyla spor kulüpleri güç ve kaynaklarını birleştirmek suretiyle spor federasyonu kurabilirler²⁵¹.

Spor federasyonlarının kurulabilmesi için; aynı şehir içinde faaliyet gösteren on beş; eğer, o şehirde yeterli sayıda spor kulübü yer almıyor ise farklı şehirlerden spor kulüplerinin yer alması yeterli sayıya ulaşılması ile birlikte spor federasyonunu kurabilmektedir²⁵².

Spor federasyonlarının kurulabilmesi için gerekli olan sayının, başka bir deyişle on beşin altına düşmesi ve bu sayının üç ay içinde tekrar yeterli sayıya ulaşamaması durumunda, ilgili spor federasyonları haklarında kendiliğinden sona erme hükümleri uygulanmaktadır²⁵³.

Spor kulüplerinin yeterli sayıya ulaşması ile birlikte kurulan spor federasyonları; yetkili organlarına seçilenlerini, iletişim bilgilerini ve tüzüklerini, kurulduğu günden itibaren otuz gün içinde yerleşim yerlerinin yer aldığı en büyük mülki idare amirliğine ve Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bildirimde bulunma zorunlulukları bulunmaktadır²⁵⁴.

---

²⁵⁰ Süheyl Donay, *Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi*, Beta Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2012, s. 68.

²⁵¹ Çağlayan, Spor Hukuku, s. 82.

²⁵² Uslu, age., s. 95.

²⁵³ Çağlayan, Spor Hukuku, s. 83.

²⁵⁴ Uslu, age., s. 95.

Ülkemizde faaliyet gösteren spor federasyonlarının çoğunluğunu bağımsız spor federasyonları oluşturuyor ise de; Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesi içinde faaliyet gösteren spor federasyonları yer almaktadır.

3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanuna tabi olan, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesi içinde faaliyet gösteren spor federasyonlarının; kurullarının teşkili ve görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesine ilişkin konular ise, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonlarının Teşkilatı Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliğinde düzenlenmiştir.

2. Federasyonların Teşkilatlanması

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesi içinde faaliyet gösteren spor federasyonlarında, karar organı olarak yönetim kurulu, yürütme organı olarak ise başkan, as başkan ve genel sekreter bulunmaktadır²⁵⁵.

Spor federasyonlarının işleyişi ve ilgili faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde önemli bir role sahip olan Yönetim Kurulu; başkan, bir veya daha fazla as başkan, genel sekreter ve üyelerden oluşmaktadır.

Bünyesinde yalnızca bir spor branşı olan federasyonlarda; başkan, as başkan ve genel sekreter hariç olmak üzere en fazla on beş, birden çok spor branşı olan federasyonlarda ise en fazla on dokuz üye yönetim kuruluna bakan tarafından atanabilir.

Bir kişinin yönetim kuruluna atanabilmesi için bazı şartlara sahip olması gerekmektedir. Bunlar; Türkiye Cumhuriyet vatandaşı olmak, yirmi üç yaşını bitirmiş olmak, kamu haklarının kullanılması açısından herhangi bir yoksunluğu bulunmamak ile yüz kıyartıcı olarak tabir edilen suçlardan daha sonrasında affa uğramış dahi olsa mahkûm olmamak; ayrıca, sporcu geçmişi bulunan adayların Spor

---

²⁵⁵ Uslu, age., s. 67.

Hizmetleri Genel Müdürlüğü Ceza Kurulu'nca altı aydan daha çok bir ceza almamış olması gibi şartlar aranmaktadır²⁵⁶.

Yönetim kurulu, spor federasyonunun dört senelik ve master planı ile senelik faaliyet planı ve mali bütçe taslaklarının hazırlanması, federasyonun faaliyet gösterdiği spor branşına ilişkin ülke içi ve ülke dışındaki gelişmelerin takip edilmesi ile bunların tatbik edilmelerinin sağlanması, uluslararası kurallara uygunluk gösterecek karşılaşmaların tertip edilmesi, yurt içinde gerçekleştirilen karşılaşmalarda ortaya çıkan teknik uyuşmazlıkların çözüme kavuşturulması, ülkemizi yurt dışında temsil edecek, sporcu, antrenör ve yöneticilerin belirlenmesi, federasyon bünyesinde sözleşmeli olarak istihdam edilecek antrenör ve spor uzmanlarının seçilmesi ve öneri sunulması, kurul içinden bir üyenin Milli Olimpiyat Komitesi konsey üyesi olarak seçilmesi ve federasyon bütçesinin mali açıdan en verimli şekilde kullanılmasının sağlanması gibi birçok görevi yerine getirmektedir²⁵⁷.

Yönetim kurulunun görev süresi federasyon başkanının görev süresi ile aynıdır. Bir başka ifade ile federasyon başkanının herhangi bir sebeple görevinden ayrılması, yönetim kurulunun da görev süresinin bitmesine neden olmaktadır²⁵⁸.

Spor federasyonlarında karar alma organı olarak görev yapan Yönetim Kurulu; başkan, bir veya daha fazla as başkan, genel sekreter ve üyelere oluşmaktadır.

Yönetim kurulunun başkanı, aynı zamanda spor federasyonunun da başkanıdır. Federasyon başkanı, federasyonun faaliyet gösterdiği spor branşını ülke içinde ve ülke dışında en iyi şekilde temsil etmek, federasyon kurullarının düzenli bir şekilde çalışmasını sağlamak, kurulların birbirleriyle koordineli olarak görev yapmasını sağlamak, gerek ekonomik gerekse de idari açıdan gerekli yetki ve sorumluluğa sahip olmak ve federasyonun faaliyetlerinin yerine getirilmesi sırasında

---

²⁵⁶ Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonlarının Teşkilatı Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği, md. 7.

²⁵⁷ Uslu, age., s. 72.

²⁵⁸ Çağlayan, Spor Hukuku, s. 90.

karşılaşılan sorunlara çözüm bulmak gibi çok önemli görev, yetki ve sorumluluklara sahiptir²⁵⁹.

Bir kişinin spor federasyonu başkanlığına aday olabilmesi için, bazı şartlara sahip olması gerekmektedir. Bu şartlar ise Spor Genel Müdürlüğü Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliğinin beşinci maddesinde yer almaktadır. Bunlar; Türk vatandaşı ve en az lise veya muadili bir okul mezunu olmak, daha öncesinde görev yapmış olduğu federasyon başkanlığı sırasında görevine son verilmemiş olmak, Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu tarafından düzenlenen rapor neticesi görevine son verilmemiş olmak, hakkında devlete karşı yükümlülükleri arasında yer alan sigorta veya vergi borcu sebebiyle hukuki bir işleme maruz kalmamış olmak, bir seferde altı aydan daha çok ya da almış olduğu cezaların toplamı bir yıl hak mahrumiyeti cezası almamış olmak, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar ile yüz kızartıcı suçlar, şike ve teşvik primi gibi suçlardan hükümlü olunmaması gibi bir takım şartlar bulunmaktadır.

Genel kurulda yapılan seçim sonucu en fazla oyu alan aday, Spor Hizmetleri Genel Müdürünün teklifi ve Gençlik ve Spor Bakanı tarafının onay vermesi ile birlikte, ilgili federasyon başkanı sıfatıyla görevine başlamaktadır²⁶⁰.

Federasyon başkanı yukarıda belirtmiş olduğumuz, yetki, görev ve sorumluluklarını yerine getirirken en önemli yardımcısı ve mesai arkadaşı hiç kuşkusuz as başkanı veya başkanlarıdır. As başkan veya başkanlar, federasyon başkanı tarafından kendisine ya da kendilerine verilen her türlü yetki, görev ve sorumluluğu yerine getirmekle görevlidirler. Ayrıca, federasyon başkanının katılmadığı toplantılara da, başkanın daha önceden belirlediği as başkan vekâlet etmektedir²⁶¹.

Spor federasyonlarının görevlerini gereği gibi yerine getirilmesinin sağlanması noktasında, belki de en önemli federasyon çalışanı genel sekreterdir. Aşağıda belirteceğimiz üzere genel sekreterin birçok görev, yetki ve sorumluluğa sahiptir.

---

²⁵⁹ Uslu, age., s. 71.

²⁶⁰ Çağlayan, Spor Hukuku, s. 90.

²⁶¹ Çağlayan, Spor Hukuku, s. 90.

Genel sekreter, yönetim kurulunun gündeminin hazırlanması, yönetim kurulunca belirlenen spor müsabakalarının yapılacağı tarihleri yasal mevzuat hükümleri çerçevesinde hazırlayarak ilgili spor kulüplerine duyurulması, federasyon harcamalarının kontrol ve takip edilmesi, federasyonun faaliyet gösterdiği spor branşına ilişkin çeşitli istatistiklerinin bir araya getirilmesinin sağlanması, federasyon çalışanlarının özlük haklarına ilişkin gerekli iş ve işlemleri yerine getirmesi, yönetim kurulu toplantılarına katılarak oy kullanmak ve federasyon başkanı tarafından kendisine verilecek diğer görevlerin yerine getirilmesi gibi birçok yetki, görev ve sorumluluğu bulunmaktadır²⁶².

Bu sorumlulukların bilgi, beceri ve tecrübe olmadan yapılması ise bir hayli zordur. Bundan ötürü yönetmeliğin altıncı maddesinde, genel sekreterlik görevi yapacak kişinin ilgili spor dalında eğitim almış ve çalışmalarda bulunmuş olması gibi bir takım kriterler belirlemiş ve bu kriterlere sahip olan kişilerin ise 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre atamasının yapılacağı düzenlemesine yer verilmiştir.

3. Federasyonların Görevleri

Spor federasyonları; faaliyet gösterdikleri sporun ülke genelinde dengeli olarak gelişmesini ve aynı ölçüde yayılmasının sağlanmasını, ülke içinde ve dışında spora ilişkin gelişmelerin takip edilmesi, yurt içinde spor karşılaşmalarının tertip edilmesi ve bu karşılaşmaların ulusal ve uluslar arası kurallara göre yönetecek hakem, gözlemci ile federasyon temsilcisinin karşılaşmalara atanması, sportif faaliyetler ile müsabakalarda kullanılacak araç ve gereçlerin uluslar arası standartlara uygunluğunun tespit edilerek, bu malzemelerin ülke içinde veya dışında yaptırılması ya da temin edilmesi, federasyon üyesi spor kulüpleri arasında ortaya çıkan teknik uyuşmazlıkları çözüme kavuşturmak, üyesi olduğu uluslar arası federasyonun onayı ile uluslar arası spor organizasyonları, seminer ve kurs düzenlenmesi, ülkemizi yurt dışında düzenlenen yarışmalarda temsil edecek takımların seçilerek hazırlanmasının sağlanması, her yaş gurubunda bulunan sporcular için hazırlık kamplarının yapılması, yapılan spor organizasyonlarında spor ahlakı ve disiplin talimatlarına aykırı davranışlar gerçekleştiren sporcu, antrenör, idareci ya da hakemleri ile spor

²⁶² Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonlarının Teşkilatı Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği, md. 12.

kuruluşlarını federasyon ceza kurullarının sevk edilmesi, ülkemiz milli takım sporcu ve idarecilerinin sigortaya ilişkin işlemlerinin yapılmasının sağlanması ve federasyon bütçesinin mali açıdan en verimli şekilde kullanılmasının sağlanması gibi bir çok görevi yerine getirmektedir²⁶³.

4. Hukuki Niteliği

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesi içinde ana hizmet birimi olarak faaliyetlerde bulunan bu federasyonlar²⁶⁴, bağımsız spor federasyonlarında olduğu gibi ayrı bir tüzel kişiliğe sahip değildirler. Bu nedenle faaliyetlerini yerine getirirken gerçekleştirmiş oldukları tüm işlem ve eylemlerini, bünyesi içinde yer aldıkları kurumun tüzel kişiliğini kullanarak gerçekleştirmektedirler. Dolayısıyla federasyonların gerçekleştirmiş olduğu işlem ve eylemler, bağlı oldukları kurumun işlem ve eylemleri olarak kabul edilmektedir.

Bu federasyonların gerçekleştirmiş oldukları işlem ve eylemelere karşı açılacak davalarda ise hasım olarak gösterilen taraf, tüzel kişiliği sahip olmaması nedeniyle federasyonlar değil, bağlı oldukları kurumdur.

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyetlerini sürdüren spor federasyonlarının, tüm mali ihtiyaçları bağlı olduğu kurum bütçesinden karşılanmakta, buna karşılık federasyonun elde etmiş olduğu bir takım gelirler de ilgili kuruma gelir olarak kaydedilmektedir²⁶⁵.

Yukarıda yapılan açıklamalar neticesinde, federasyonların bir taraftan hiyerarşik olarak Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü' ne karşı bir ast üst ilişkisinin olduğu, diğer taraftan ise Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın idari vesayet yetkisini birçok yönden federasyon üzerinde kullandığı açıktır. Öte yandan; bu federasyonlarda görev yapan birçok çalışanın, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre istihdam edilmesi, işlem ve eylemlerinin kamu hizmeti niteliğini

²⁶³ Uslu, age., s. 70.

²⁶⁴ 2019 yılı itibarıyla Türkiye'de beş spor federasyonu Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu federasyonlar; Türkiye Kaykay Federasyonu, Türkiye Kızak Federasyonu, Türkiye E-Spor Federasyonu, Gelişmekte olan Spor Dalları Federasyonu ve Türkiye Rafting Federasyonudur. Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi, (Erişim) <https://www.cimer.gov.tr/>, 19.05.2019.

²⁶⁵ Aydın, agm., s. 122.

taşıması ve ilgili yönetmelikte Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesi içinde ana hizmet birimi olarak tanımlanması, bu federasyonların kamu hukukuna tabi olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

B. Bağımsız Spor Federasyonları

1. Federasyonların Kuruluşu

3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununa, 04.03.2004 tarihinde kabul edilen 5105 sayılı Kanun'un ikinci maddesinde yer alan ek dokuzuncu maddesi eklenene kadar; futbol federasyonu haricinde tüm federasyonlar Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesi içinde ana hizmet birimi olarak konumlandırılmıştır. Ancak; bu tarihten sonra ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olmayan federasyonlara, talepte bulunmaları ve gerekli şartların sağlanması koşuluyla, kendilerine idari ve mali açıdan özerklik, bunun doğal sonucu olarak da ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olma imkanı getirilmiştir²⁶⁶.

İlgili kanunda yukarıda belirtmiş olduğumuz değişikliğin ardından bu kez 29.03.2011 tarihinde kabul edilen 6215 sayılı Kanun'un 10. ve 12. maddeleriyle; “özerk” ibaresi, “bağımsız” ibaresi şeklinde değiştirilerek spor federasyonları, bağımsız spor federasyonları haline dönüşmüştür²⁶⁷.

Yukarıda açıklandığı üzere spor federasyonlarının yapısına ilişkin, yasa koyucu tarafından farklı tarihlerde birçok kez değişiklik yapılmıştır. Bunlardan en önemlileri hiç kuşkusuz, spor federasyonlarına önce “özerklik” hakkının, ardından “bağımsızlık” hakkının tanınmış olduğu değişikliklerdir. Bugün ülkemizde faaliyet gösteren spor federasyonlarının büyük bir çoğunluğu, bağımsız spor federasyonları olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.²⁶⁸

Bağımsız spor federasyonları yukarıda belirtilen ve yasa koyucu tarafından kanunda yapılan son düzenlemelere göre; Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle

²⁶⁶ Ertaş, Petek, age., s. 203 – 206.

²⁶⁷ Gülşen, age., s. 28.

²⁶⁸ 2019 yılı itibarıyla Türkiye’de faaliyet gösteren 65 spor federasyonundan 59 ‘ u bağımsız spor federasyonu statüsünde faaliyetlerini sürdürmektedir. Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi, (Erişim) <https://www.cimer.gov.tr/>, 19.05.2019.

kurulmakta olup²⁶⁹, ilgili kararnamenin Resmi Gazete’de yayımlanması ile birlikte tüzel kişilik kazanmakta ve özel hukuk hükümlerine tabi olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Diğer taraftan 3289 sayılı Kanun’da spor federasyonlarının tüzel kişiliğe sahip olduğu düzenlemesine yer veren yasa koyucu, bu tüzel kişiliğin türüne ilişkin ise bir nitelendirmede bulunmamıştır. Bu ise, gerek öğretide farklı görüşlerin ortaya çıkmasına, gerekse de farklı yargı mercileri tarafından farklı tarihlerde birbiriyle örtüşmeyen kararlar verilmesine neden olmaktadır.

3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ek 9/1. maddesine göre; bağımsız spor federasyonları üzerine düşen sorumluluklarını yerine getirmediği takdirde, tüzel kişiliklerine son verileceği ve federasyona ait olan tüm malvarlıklarının, Gençlik ve Spor Bakanlığına devredileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

2. Federasyonların Teşkilatlanması

Bağımsız spor federasyonlarının merkezleri Ankara’da bulunmakta olup; merkez teşkilatları Yönetim, Denetim, Disiplin Kurulları ile Genel Kurul ve Genel Sekreterlikten oluşmaktadır²⁷⁰.

a) Genel Kurul

Paralimpik ve olimpiik spor branşlarında üç yüz üyeden çok ve yüz elli üyeden daha az, farklı spor branşlarında ise iki yüz üyeden çok ve yüz üyeden daha az olmamak şartıyla teşekkül eden genel kurul, bağımsız spor federasyonlarının en üst organı konumundadır²⁷¹.

Bağımsız spor federasyonlarının en üst organı konumunda yer alan genel kurul; federasyon başkanının seçilmesi, yönetim, disiplin ve denetim kurullarında

---

²⁶⁹ Mevzuatı 2018 Anayasa değişikliğine uygun hale getirmek amacıyla çıkarılan 730 sayılı KHK ile yapılan değişiklik öncesinde bağımsız spor federasyonları “Merkez Danışma Kurulunun uygun görüşü, Bakanın teklifi ve Başbakanın kararı ile kurulmak” şeklinde idi.

²⁷⁰ Uslu, age., s. 78.

²⁷¹ Ertaş, Petek, age., s. 208.

görev yapacak üyelerin belirlenmesi görevini yerine getirmektedir. Federasyonun yönetim ve yasada belirtilen kurullarının seçilmesi görevlerinin dışında; federasyonların ana statülerinin değiştirilmesi ya da yapılması, federasyon yönetim kuruluna gerektiğinde kullanılmak üzere uluslararası federasyonlara karşı veya federasyonların gereksinimlerinin karşılanması kapsamında mal alım satımı gibi ekonomik açıdan muhatabı olan kişi veya kuruma borçlanma ya da taahhütte bulunmak üzere yetki verilmesi, federasyon yönetim kurulu tarafından hazırlanan faaliyet programı ve bütçenin uygun bulunması, yönetim kurulunca hazırlanan mali ve faaliyet raporlarının ibra edilip edilmeyeceğinin onaylanması gibi bir çok görevin yerine getirildiği federasyon organıdır²⁷².

Genel kurul yukarıda belirtilen görevleri ve federasyon faaliyetlerine ilişkin alınması gereken kararları; olağan, olağanüstü ve mali genel kurul toplantılarında almaktadır²⁷³.

Yukarıda adları geçen toplantıların tümünde, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından görevlendirilen bir gözlemci yer almaktadır. Genel kurulda gerçekleştirilen faaliyetlerin ana statüye uygunluğunun denetimine ilişkin bir rapor hazırlayan gözlemci, ilgili raporu on beş gün içerisinde bakanlığa teslim etmektedir. Herhangi bir uygunsuzluğun tespiti durumunda bakanlık, otuz gün içinde genel kurulun iptali istemiyle asliye hukuk mahkemesine başvuruda bulunmaktadır.

Genel kurul tarafından gerçekleştirilecek bu toplantılar ve toplantıların organize edilmesine ilişkin tüm işlemler yönetim kurulu tarafından gerçekleştirilir. İlgili toplantılar üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanmakta ve toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğuyla ilgili konuda karar alınabilmektedir²⁷⁴.

b) Federasyon Başkanı

Genel kurulda yapılacak seçim sonucu dört yıl için göreve getirilen federasyon başkanı, genel kurul tarihinden en az on gün önce, kurul üyelerinin yüzde on beşinin yazılı teklifini içeren adaylık başvuru belgesini federasyona teslim etmesi

---

²⁷² Gülşen, age., s. 32.

²⁷³ Uslu, age., s. 80.

²⁷⁴ Gülşen, age., s. 31.

gerekmektedir. Genel kurulda yapılacak olan seçimde federasyon başkanının belirlenmesinin yanı sıra; üç üyeden az veya beş üyeden fazla olmamak üzere disiplin kurulu, denetim kurulunda görev alacak iki üyenin belirlenmesi ile yedi üyeden az ve on beş üyeden fazla olmamak üzere yönetim kurulu üyeleri de belirlenmektedir²⁷⁵.

Bir kişinin bağımsız spor federasyonu başkanı olarak aday olabilmesi için bazı şartlara sahip olması gerekmektedir. Bu şartlar 3289 sayılı Kanun'un Ek 9. maddesinin değişik 5. fıkrasında yer almaktadır. Bunlar; Türk vatandaşı ve en az lise mezunu olmak, spor federasyonları, Tahkim kurulu ya da Gençlik ve Spor Bakanlığı disiplin veya ceza kurulları tarafından hakkında son beş yılda bir seferde üç aydan daha çok ya da almış olduğu cezaların toplamı altı ay hak mahrumiyeti cezası almamış olmak, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı gerçekleştirilen suçlar ile yüz kızartıcı suçlar gibi suçlardan hükümlü olunmaması gibi bir takım şartlar bulunmaktadır.

Federasyon başkanının vefat etmesi, görev süresi sona ermeden istifa etmesi veya başkan olabilme şartlarından herhangi birini kaybetmesi durumunda; yönetim kurulunda yer alan üyelerden birisi, yönetim kurulu üyeleri tarafından üç ay içinde federasyon başkanı ve diğer kurulların belirleneceği olağanüstü genel kurulun yapılması koşuluyla federasyon başkanlığına seçilir²⁷⁶.

c) Genel Sekreter

Spor federasyonlarının faaliyetlerinin yerine getirilmesinde birçok görev, yetki ve sorumluluğu bulunan genel sekreter; federasyonun tüm idari iş ve işlemlerinin yerine getirilmesini ve bu işlemler hakkında yönetim kuruluna bilgi verilmesini, yönetim kurulu tarafından gerçekleştirilen toplantılara katılarak alınan kararları tutanak altına almak, federasyon başkanı adına diğer kamu kurum ya da kuruluşları ve ulusal ya da uluslar arası federasyonlar ile olan yazışmalarını yapmak, federasyon harcama talimatlarına göre gerekli olan iş v işlemlerin yapılarak ilgili

---

²⁷⁵ Uslu, age., s. 82.

²⁷⁶ Ertaş, Petek, age., s. 212.

belgelerin düzenlenmesi, federasyona ait olan tüm menkul ve gayrimenkul malların kayıt altına alınmasını sağlamaktadır²⁷⁷.

Yukarıda yer alan görevlerin pek çoğu ise belli bir uzmanlık ve tecrübe gerektirmektedir. Bu nedenle genel sekreterlik görevi yapacak kişinin en az dört yıllık yükseköğretim eğitimi almış olması veya kamu ya da özel sektörde en on yıl çalışmış olması gibi bir takım şartlar belirlemiş ve ilgili şartlara sahip olanlar federasyon tarafından göreve getirilmektedir²⁷⁸.

3. Federasyonun Görevleri

Bağımsız spor federasyonları; faaliyet gösterdiği spor branşına ilişkin gerçekleştirmiş olduğu tüm faaliyetleri gerek ulusal gerekse de uluslararası kurallar içinde yerine getirilmesi, ilgili spor branşının toplumda yer alan her yaşta insan tarafından yapılmasının sağlanması, spor branşının ülke genelinde yaygın hale getirilmesi ve gelişmesinin sağlanması, uluslararası organizasyonlarda federasyonun temsili, tahkim kurulu tarafından verilen kararların yerine getirilmesi, ilgili spor branşında alt yapı ve eğitime ilişkin çalışmaların yapılması, en üst düzey performans sağlayacak başarılı sporcuların yetiştirilmesi, üyesi olan spor kulüplerine ilişkin katılım işlemlerinin yerine getirilmesi, spor branşında faaliyet gösteren hakem, sporcu ve antrenörlerin vize veya tescil işlemlerinin yerine getirilmesi, federasyonun yerel idareler, kamu kurum veya kuruluşları ile işbirliği içinde olmasını sağlamak, üyesi olduğu uluslararası federasyonun onayı ile uluslararası spor organizasyonları, seminer ve kurs düzenlenmesi ve spor faaliyetlerinin yerine getirilebilmesi için gerekli talimatların hazırlanarak uygulanmasının sağlanması gibi pek çok önemli görevi bulunmaktadır²⁷⁹.

---

²⁷⁷ Uslu, age., s. 82.

²⁷⁸ Ertuş, Petek, age., s. 213.

²⁷⁹ Gülşen, age., s. 28.

C) Türkiye Futbol Federasyonu

1. Federasyonun Kuruluşu

Ülkemizde en çok sevilen ve ilgi gören spor branşı olan futbol alanında federasyon, ilk olarak 1923 senesinde “*Türkiye Futbol Heyeti Müttehidesi*” ismiyle kurulmuştur. Bu ad daha sonra 1925 senesinde günümüzde de kullanılmakta olan “*Türkiye Futbol Federasyonu*” şeklinde değiştirilmiştir. Kurulan federasyon 27.05.1988 tarih ve 3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun kabul edilene kadar, katma bütçeli, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne bağlı teknik bir organ olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. Bu federasyon, ülkemizde gerçekleştirilen futbol faaliyetlerinin denetlenmesi ve düzenlenmesi gibi işlevleri yerine getiren; aynı zamanda da kamu hizmeti faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere teşkilatlandırılmış bir yönetim birimi olarak görevlerini yerine getirmiştir²⁸⁰.

3461 sayılı kanunla beraber Türkiye Futbol Federasyonunda yaşanan en önemli değişim, bu kuruluşun artık özel hukuk hükümlerine tabi ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü bünyesi içinden ayrılarak farklı bir tüzel kişilik kazanmasıdır.

3461 sayılı Kanun, 17.06.1992 tarihinde kabul edilen 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’la, yürürlükten kaldırılmıştır. Yeni kanunda yaşanan en büyük değişim ise futbol federasyonunun hukuki niteliğine ilişkin yapılan düzenlemedir. Bu kanunda Türkiye Futbol Federasyonu’nun “*özerk*” olduğu düzenlemesine yer verilmiştir²⁸¹.

2007 yılında ise futbolun sürekli gelişim göstermesi ve uluslararası niteliği sebebiyle hızla değişen koşullara uyum sağlanabilmesi gerekçesiyle yasa koyucu tarafından Türkiye Futbol Federasyonu’nun kuruluş ve görevleri düzenleyen kanun bir kez daha değişmiş ve yerini, 29.11.2007 tarihinde kabul edilen 5719 sayılı

---

²⁸⁰ Çağlayan, Spor Hukuku, s. 95.

²⁸¹ Çağlayan, Spor Hukuku, s. 95.

Kanun'a bırakmıştır. Ancak bu kanunun ömrü de çok uzun sürmemiş ve yürürlüğü girdikten sadece iki yıl sonra yerini 5894 sayılı Kanuna bırakmıştır²⁸².

05.05.2009 tarihinde kabul edilen 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu'nun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun; yasa koyucu tarafından, futbolun zaman içinde sürekli olarak değişen bir yapıya sahip olması, ortaya çıkan yeni ihtiyaçlara karşılayabilmesi, ayrıca uluslararası alanda faaliyet gösteren futbol örgütlenmeleri tarafından çıkarılan yeni düzenlemelere uyum sağlanabilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte Türkiye Futbol Federasyonu, yeni bir yapılanma sürecine girmiştir²⁸³.

2. Federasyonun Teşkilatlanması

5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un dördüncü maddesi, federasyonun teşkilat yapısını düzenlemektedir. Bu maddeye göre, federasyonun teşkilat yapısı, federasyon statüsü tarafından belirlenmektedir²⁸⁴.

Türkiye Futbol Federasyonu'nun teşkilat yapısı merkez, yurt içi ile yurt dışı birimlerinden oluşmakta olup; futbol federasyonunun merkezi, ülkemizde faaliyet gösteren diğer spor federasyonlarının da merkezlerinin bulunduğu Ankara'da yer almaktadır. Diğer taraftan Türkiye Futbol Federasyonu, spor alanında Avrupa'nın en üst spor kuruluşu olan UEFA'nın ve UEFA'nın da üyeleri arasında yer aldığı dünyada futbol sporunun en üst kuruluşu konumunda olan FİFA'nın üyeleri arasında yer almaktadır²⁸⁵.

Ülkemizde faaliyet gösteren gerek amatör, gerekse de profesyonel tüm futbol teşkilatları futbol federasyonu bünyesinde yer almakta olup; bu teşkilatların sahip oldukları haklar ve yerine getirecekleri görevler, federasyon statüsü ve ilgili federasyon talimatlarında düzenlenmektedir.

---

²⁸² Özelçi, age., s. 82.

²⁸³ Ertaş, Petek, age., s. 227.

²⁸⁴ Gülşen, age., s. 38.

²⁸⁵ Ertaş, Petek, age., s. 230.

Türkiye Futbol Federasyonu faaliyetlerini, statüsünden yer alan hükümlere göre atama ya da özgür ve bağımsız olarak yapılacak demokratik bir seçim sonucu belirlenen organlar veyahut kurulları vasıtasıyla yerine getirmektedir. İlgili yasa metninde, federasyonun merkez teşkilatının asgari olarak hangi kurullardan oluşacağı düzenlemesine yer verilmiştir. Bunlar; federasyon başkanı, genel, denetleme, icra, hukuk ve yönetim kurulları ile genel sekreterliktir. Bu sayılanlar dışında, federasyonun yan ve geçici kurullar ile genel sekreterlikten oluşan, idari ve danışma birimleri de ilgili yasa metninde yer almaktadır²⁸⁶.

a) Genel Kurul

Türkiye Futbol Federasyonunun en yetkili karar alma organı konumunda bulunan genel kurul; federasyon başkanının seçilmesi, denetleme ve yönetim kurullarında görev yapacak üyelerin belirlenmesi görevini yerine getirmektedir. Federasyonun yönetim ve yasa da belirtilen kurullarının seçilmesi görevlerinin dışında; federasyonun statüsünün değiştirilmesi, federasyon yönetim kuruluna gerektiğinde kullanılmak üzere federasyonların gereksinimlerinin karşılanması kapsamında mal alım satımına ilişkin yetki verilmesi, federasyon yönetim kurulu tarafından hazırlanan faaliyet programı, mali raporlar ve bütçenin uygun bulunması, federasyon tarafından bütçe haricinde yapılan harcamaların uygun bulunması, denetleme kurulunca hazırlanan denetim raporlarının uygun bulunması, yönetim kurulu ve federasyon başkanının ibra edilip edilmeyeceğinin onaylanması, genel kurul faaliyetleri gerçekleştirilirken ihtiyaç duyulması halinde komisyonlar kurulması, federasyon üyelerinin ödeyecekleri aidat miktarlarının belirlenmesi, federasyona yapılacak yeni üye başvurularının kabulü veya gerekli görüldüğü takdirde federasyon üyesinin, üyelikten çıkarılma işlemleri, federasyon üyeliğinden ayrılma taleplerinin onaylanması, ilgili yasa tarafından kendisine tevdi edilen görevlerin ifası gibi bir çok görevin yerine getirildiği federasyon organıdır²⁸⁷.

Genel kurul yukarıda belirtilen görevleri ve federasyon faaliyetlerine ilişkin gerçekleştirilmesi gereken işlemleri ile alınması gereken kararları; Genel Kurul İç

---

²⁸⁶ Özelçi, age., s. 113.

²⁸⁷ Uslu, age., s. 26 – 27.

Tüzüğünde belirtilen düzenlemeler kapsamında, olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarında almaktadır²⁸⁸.

Olağan veya olağanüstü genel kurulun yapılabilmesi, toplam delege sayısının en az yarısından bir fazlasının toplantıya katılımı ile gerçekleştirilmektedir. Eğer yapılan toplantıya, yukarıda belirtilen sayıda delege katılmaz ise, ertesi gün aynı yer ve saate bu sefer toplam delege sayısının en az üçte birinin katılımı şartı ile gerçekleştirilir. Şayet ikinci kez genel kurula toplantı yeter sayısı kadar delegenin katılmaması durumunda, yapılamayan ikinci toplantı tarihinden yedi gün sonra aynı yer ve saate çoğunluğa bakılmaksızın ilgili toplantı gerçekleştirilmektedir. Yapılan toplantılara oy kullanma hakkı bulunmayan, federasyon yönetim kurulu üyeleri ile genel sekreter de katılmaktadır²⁸⁹.

Olağan genel kurul şeklinde gerçekleştirilecek toplantılarda gündem federasyon yönetim kurulunca belirlenmektedir.

Olağanüstü genel kurul iki şekilde toplanabilmektedir. İlki federasyon yönetim kurulu tarafından belirlenecek bir tarihte, ikincisi ise genel kurulu oluşturan toplam delege sayısının en az yüzde kırkının yapacakları başvuru ile olağanüstü genel kurul toplanabilmektedir. Bunun yanında, delegelerin yapacakları başvurunun mutlaka noter vasıtasıyla ve yazılı olması gerekmektedir. Yeterli sayıda delegenin noter vasıtasıyla yapmış oldukları başvuru neticesinde, yönetim kurulu en fazla otuz gün içerisinde genel kurulu olağanüstü olarak toplantıya çağırılmaktadır²⁹⁰.

Genel kurul tarafından gerçekleştirilen olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarında alınan tüm kararlar vakit kaybetmeksizin yürürlüğe girmektedir. Yapılan toplantılarda karar alınabilmesi için, toplantıya katılan delegelerin sayısının yarısından bir fazlasının oyuna ihtiyaç bulunmaktadır²⁹¹.

İlgili toplantılarda, federasyon başkanı ve yönetim kurulu ile birlikte diğer ilgili kurulların seçimi yapılabilmektedir. Yapılacak olan seçimler tam bir serbestlik

---

²⁸⁸ Özelçi, age., s. 119.

²⁸⁹ Üçışık, age., s. 69.

²⁹⁰ Ertaş, Petek, age., s. 231.

²⁹¹ Özelçi, age., s. 122.

ve gizli oy yöntemiyle gerçekleştirilmektedir. Yapılan seçimler sonucunda görevlerine başlayan tüm federasyon kurullarının görev süresi dört yıldır²⁹².

Genel kurul tarafından gerçekleştirilen gerek olağan gerekse de olağanüstü genel kurul toplantılarında alınan tüm kararlar, Türk hukukunda yer alan yasal mevzuatlara ve Türkiye Futbol Federasyonu Statüsüne aykırılık teşkil edemez. Aksi halde, otuz gün içerisinde federasyon merkezinin bulunmuş olduğu yer asliye hukuk mahkemesinde, genel kurul tarafından alınmış kararların iptali istemiyle ilgililer tarafından dava açılabilir. Ayrıca belirtilen mahkemede görülecek olan bu dava, basit yargılama usulüne tabi olarak görülmektedir²⁹³.

b) Başkan

Genel kurula katılan toplam delege sayısının yarından bir fazla oyu ile dört yıl görev yapmak üzere seçilen federasyon başkanı, Türkiye Futbol Federasyonunun yasal temsilcisi konumundadır. Bir kişinin başkan adayı olabilmesi, yapılacak genel kuruldan en az yedi gün önce federasyon genel sekreterliğine yazılı olarak başvuruda bulunması ve bunun dışında yapılacak genel kurul toplantısında, başkan adayı olacak kişi, toplam delege sayısının en az beşte birinin kendisini başkan adayı olarak gösteren yazılı teklifini divan kuruluna sunması gerekmektedir²⁹⁴.

Bir kişinin Türkiye Futbol Federasyonunda başkan adayı olabilmesi için bazı şartlara sahip olması gerekmektedir. Bu şartlar, Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü'nün 38. maddesinde yer almaktadır. Bunlar; en az yirmi beş yaşında ve Türk vatandaşı olmak, yapılacak başkanlık seçimi tarihinden önce son beş yıl içinde toplam süre olarak en fazla iki yıl hak mahrumiyeti cezası almamış olmak, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı gerçekleştirilen suçlar ile yüz kızartıcı suçlar gibi suçlardan hükümlü bulunmamak ve kesinleşmiş sosyal sigorta prim ve vergi borcu bulunmaması gibi bir takım şartlar bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen şartlara haiz olan başkan adayı yapılacak başkanlık seçiminden önce, Türkiye Futbol Federasyonu üyesi olan ve profesyonel futbol ligi

---

²⁹² Üçışık, age., s. 68.

²⁹³ Uslu, age., s. 27.

²⁹⁴ Uslu, age., s. 31.

içinde yer alan spor kulübünde, yönetim kurulu üyeliği ya da başkanlığı bulunanlar, federasyon başkanı olarak seçilmiş olduğu takdirde, bulunmuş olduğu görevlerden derhal istifa edeceklerine dair taahhütnameyi seçimden önce verme zorunlulukları bulunmaktadır²⁹⁵.

Türkiye Futbol Federasyonunun yasal temsilcisi konumunda bulunan federasyon başkanının; yönetim ve genel kurullar tarafından usulüne uygun olarak alınan kararları genel sekreterlik vasıtasıyla uygulamak, federasyon statüsünde yer alan amaçları gerçekleştirmek üzere, federasyonda görev yapan tüm kurulların bu amaç doğrultusunda etkin olarak çalışmasını sağlamak, genel sekreterin atanması veyahut görevden alınmasına ilişkin teklifte bulunmak, federasyon ve üyelerinin UEFA, FIFA, ulusal ya da uluslararası kurumlar ve diğer siyasi kurumlar arasındaki ilişkilerini düzenlemek, federasyonun tüm iş ve işlemlerini, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluşunu düzenleyen kanun, federasyon statüsü ile diğer talimatlar kapsamında ve bunlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde yürütülmesi gibi bir çok önemli görevi bulunmaktadır²⁹⁶.

Yukarıda belirtilen görevler dışında federasyon başkanı, yönetim ve icra kurulu toplantıları ile başkan olarak seçilmiş olduğu diğer kurullara da başkanlık etmektedir. Ayrıca, yapılacak bir yönetim kurulu toplantısında, alınacak bir karara ilişkin oyların eşit çıkması halinde başkanın oyu belirleyici niteliktedir²⁹⁷.

Federasyon başkanının vefat etmesi, görev süresi sona ermeden istifa etmesi veya sürekli olarak bu görevi yerine getirememesi durumunda; birinci başkan vekili, olamaması halinde, ikinci başkan vekili veyahut başkan vekillerinin olmaması durumunda yönetim kurulunda yer alan üyelerden birisi, yönetim kurulu üyeleri tarafından üç ay içinde federasyon başkanının belirleneceği olağanüstü genel kurulun yapılması koşuluyla federasyon başkanlığına vekâlet etmektedir²⁹⁸.

---

²⁹⁵ Üçışık, age., s. 79.

²⁹⁶ Uslu, age., s. 31.

²⁹⁷ Ertaş, Petek, age., s. 236.

²⁹⁸ Ertaş, Petek, age., s. 236.

c) Yönetim Kurulu

Türkiye Futbol Federasyonu başkanı ve genel kurul tarafından seçilen on dört üyeden oluşan yönetim kurulu; seçildikten sonra yapacağı ilk toplantıda üyeleri arasından bir başkan vekili seçmektedir. Genel kurulda delege olma şartı aranmaksızın, on dört asıl ve on dört yedek üyeden oluşan yönetim kurulu, genel kurul tarafından oy çokluğu ile seçilerek görevine başlamaktadır²⁹⁹.

Yönetim kurulu üyeliğine seçilmek için bazı şartlar bulunmaktadır. Bu şartlar, Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü'nün 33. Maddesinde yer almaktadır. Bunlar; en az yirmi beş yaşında ve Türk vatandaşı olmak, yapılacak seçim tarihinden önce son beş yıl içinde toplam süre olarak en fazla iki yıl hak mahrumiyeti cezası almamış olmak, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı gerçekleştirilen suçlar ile yüz kızartıcı suçlar gibi suçlardan hükümlü bulunmamak ve kesinleşmiş sosyal sigorta prim ve vergi borcu bulunmaması gibi bir takım şartlar bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen şartlara haiz olan kişi; yapılacak seçimden önce Türkiye Futbol Federasyonu üyesi olan ve profesyonel futbol ligi içinde yer alan spor kulübünde, yönetim kurulu üyeliği ya da başkanlığı bulunanlar, federasyon yönetim kurulu üyesi olarak seçilmiş olduğu takdirde, bulunmuş olduğu görevlerden derhal istifa edeceklerine ilişkin taahhütnameyi seçimden önce verme zorunlulukları bulunmaktadır³⁰⁰.

Genel kurul tarafından dört yıl süreyle göreve getirilen yönetim kurulu üyeleri, bir yıl içerisinde mazeretsiz olarak toplam beş defa veyahut aralıksız üç toplantıda yer almamaları halinde yönetim kurulu üyelikleri son bulmaktadır. Görev sürenin sona ermesiyle tekrar bu göreve getirilmelerinde herhangi bir engel bulunmamakla birlikte bu kurulda yer alan üyeler, federasyonun farklı kurulları ve divan kurulu ile genel kurul delege si olamamaktadırlar³⁰¹.

Federasyon başkanının daveti ile toplanan yönetim kurulu, bir ay içerisinde en az bir kez toplanmaktadır. Yapılacak toplantılarda gündem federasyon başkanı

---

²⁹⁹ Özelçi, age., s. 122.

³⁰⁰ Ertaş, Petek, age., s. 233.

³⁰¹ Gülşen, age., s. 39.

tarafından belirlenmekte olup; yönetim kurulu üyeleri de gündemde yer almak üzere madde önerisinde bulunabilmektedir. Ayrıca bu toplantılarda genel sekreter danışman sıfatıyla yer almaktadır³⁰². Yönetim kurulunun toplantı yapabilmesi, toplam üye sayısının yarısından bir fazlasının toplantıya katılımına bağlıdır. Ayrıca yapılacak toplantılarda karar yeter sayısı, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınmakta olup, oyların eşit çıkması durumunda başkanın oyu belirleyici niteliktedir³⁰³.

Yönetim Kurulunun yetkileri, Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü'nün 35. maddesinde yer almaktadır. Bunlar; federasyon üyesi kulüplerin futbol takımlarının tescil ve kayıt işlemlerinin yapılması, takımlar arasında yapılacak müsabakaların sonuçlarını tescil etmek, futbol alanında yönetici, hakem, teknik eleman, futbolcu ve benzeri elemanların gelişmesi amacıyla her türlü tedbirin alınması, Türkiye futbol liglerinin sahip olduğu isim haklarından elde edilen ekonomik kazancın paylaşım ilkelerinin belirlenmesi, başarılı sporcu, kulüp, yönetici ve antrenörlerin ödüllendirilmesi, genel kurul tarafından verilen yetki ile eğitim, sağlık ve müsabakalara ilişkin tesislerin yapılması ya da yaptırılması, federasyonun yerine getirmiş olduğu görevler kapsamında ihtiyaç duyulan tesislerin kiralanması, futbol faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için gereksinim duyulan tüm ekipmanların karşılanması, Türkiye Futbol Federasyonunun yurt içi ve dışı teşkilatlarının kurulması, görev alanına ilişkin konularda düzenleme yapılması, ülke futboluna ilişkin tüm faaliyetlerin yürütülmesi, genel kurul tarafından gerçekleştirilen gerek olağan gerekse de olağanüstü toplantılarının hazırlanması, federasyon bütçesinin hazırlanması ve sporda şiddetin önlenmesi için gerekli çalışmaların yapılarak, ilgili merciler ile koordinasyonun sağlanması gibi bir çok önemli görev ve yetkisi bulunmaktadır. Bununla birlikte belirtilen görevlerin gerçekleştirilmesi amacıyla, yönetim kurulu ihtiyaç duyduğu talimatları yapma yetkisine sahip kılınmıştır.

d) İcra Kurulu

Türkiye Futbol federasyonu icra kurulu, yönetim kurulu üyeleri arasından; federasyon başkanı, as başkanlar ve yönetim kurulu tarafından belirlenecek iki

---

³⁰² Uslu, age., s. 29.

³⁰³ Ertaş, Petek, age., s. 235.

üyeden oluşmaktadır. Kurulun görev süresi, yönetim kurulunun görevde olduğu süre ile aynıdır³⁰⁴.

Kurulun gerçekleştireceği toplantılar için davet, federasyon başkanı tarafından yapılmaktadır. Yapılacak toplantılarda, kurulun gerekli görmesi durumunda konusunda uzman olanlar ve danışmanlar da yer alabilmektedir. Ayrıca yapılan kurul toplantılarında, federasyon genel sekreteri bulunmaktadır. Ancak kurul toplantısına katılan; uzman, danışman ve federasyon genel sekreterinin oy hakkı bulunmamaktadır³⁰⁵.

Kurul tarafından alınan kararlar derhal uygulanmakta olup, alınan kararlar, gerçekleştirilen toplantının ardından yapılacak ilk yönetim kurulu toplantısında ilgili kurul üyeleri tarafından onaylanmaktadır³⁰⁶.

e) Denetleme Kurulu

Genel kurul tarafından, mali konulara ilişkin uzmanlık sahibi kişiler arasından, beşi asıl ve beşi yedek olmak üzere toplam on üyeden oluşan denetleme kurulunun görev süresi dört yıldır. Kurul oluştuktan sonra, asıl üyeler kendi arasından bir kişiyi başkan olarak belirlemektedir.

Kurul, yönetim kurulunca hazırlanan ve genel kurul tarafından uygun bulunan talimat kapsamında, federasyonun mali yönden gerçekleştirmiş olduğu işlemlerini genel kurul adına denetleme yetkisine sahiptir. Ayrıca, yapacağı denetleme sonucu hazırlayacağı denetleme raporunu her yıl genel kurulun onayına sunmaktadır. Kurul tarafından hazırlanan raporda; federasyonun gelir ve giderlerini içeren mali tablolar, bilançolar ve senelik faaliyetleri kapsayan mali tablolar yer almaktadır. Bunun yanında ilgili rapor; federasyon tarafından mali gelirlerin verimli, etkin ve ekonomik kullanılıp kullanılmadığı, yapılan harcamaların federasyon faaliyetleri kapsamında yapılıp yapılmadığı, yönetim kurulu tarafından alınan ve genel kurul tarafından

---

³⁰⁴ Uslu, age., s. 32.

³⁰⁵ Özelçi, age., s. 130.

³⁰⁶ Ertaş, Petek, age., s. 237.

onaylanan, mali ve tasarruf işlemlerine ilişkin kararların ne ölçüde uygulandığı gibi hususları içermektedir³⁰⁷.

Denetleme kurulu tarafından gerçekleştirilen toplantılarda karar, salt çoğunluğun oyuyla alınmakta olup; kurul tarafından hazırlanan denetleme raporu, genel kurul tarihin en az on beş gün önce teslim edilmektedir³⁰⁸.

f) Genel Sekreter

Türkiye Futbol Federasyonu içerisinde yer alan genel sekreterlik organının en üst idarecisi konumunda bulunan genel sekreter; federasyon başkanının öneride bulunması üzerine, yönetim kurulu tarafından atanmakta olup, yalnızca federasyon yönetim kuruluna karşı sorumluluğu bulunmaktadır. Bunun dışında genel kurul delegesi olamayan genel sekreter; futbol federasyonun yetkili bir organı veyahut kurullarının herhangi birinde de üye olarak bulunmamaktadır.

Genel sekreterlik organının en üst idarecisi konumunda bulunan genel sekreter; ilgili toplantılarda yönetim kurulu ve genel kurul tarafından alınan kararları federasyon başkanının talimatları kapsamında yerine getirilmesi, federasyon yetkili ve yan kurulları tarafından yapılacak toplantıların düzenlenmesi ve gerekli görüldüğünde bu toplantılara iştirak etmesi veyahut katılamayacağı durumlarda yerine vekil belirlemektedir.

Ayrıca genel sekreter, yukarıda belirtilen toplantılarda, toplantı tutanaklarının tutulmasının sağlanması, federasyonun sahibi olduğu hesaplarının ilgili mevzuatlar kapsamında tutulması, federasyona ilişkin ilgili yazışmaların yapılması, federasyon üyeleri, federasyon kurulları, UEFA ve FİFA ile ilişkilerin yürütülmesi gibi bir çok önemli görevi yerine getirmektedir.

g) Hukuk Kurulları

5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 4. maddesinde yer alan ve Türkiye Futbol Federasyonunun zorunlu

---

³⁰⁷ Uslu, age., s. 33.

³⁰⁸ Ertaş, Petek, age., s. 237.

organları arasında belirtilen hukuk kurulları; etik, tahkim, uyuşmazlık çözüm kurulları ile disiplin ve kulüp lisans kurulundan oluşmaktadır. Bu kurulların çalışma usul ve esasları, ilgili kurul talimatları ve konuyla ilgili diğer federasyon talimatları ile belirlenmektedir.

Hukuk kurulları tarafından alınan kararlar kesin ve bağlayıcı bir nitelik taşımakta olup; bu kurullar tarafından alınan kararlara karşı, ilgili taraflar ancak yedi gün içerisinde tahkim kurulunda itiraz haklarını kullanabilmektedir. Diğer taraftan, taraflar bu kararlara karşı başka bir yargı makamına başvuruda bulunamazlar³⁰⁹.

Hukuk kurullarında görevli bulunanlar, görevleri devam ettiği süre içerisinde gerek Türkiye Futbol Federasyonunun her hangi bir organ ya da genel sekreterliğinde gerekse de federasyon üyeliği bulunan herhangi bir kulüpte çalışamazlar. Ayrıca hukuk kurulu üyeleri, görevlerine ilişkin sorumluluklarının gereğini yaparken, tam bir bağımsızlık ve tarafsızlık ilkeleri çerçevesinde görevlerini ifa etmektedirler³¹⁰.

3. Federasyonun Görevleri

Türkiye Futbol Federasyonu'nun görevleri, 5894 sayılı Kanun'un 3. maddesinde yer almaktadır. Bunlar; ülkemizdeki gerek amatör gerekse de profesyonel olarak gerçekleştirilen tüm futbol faaliyetlerinin düzenlenmesi, denetlenmesi ve yürütülmesini, ülkemizde futbol sporunun gelişmesi ve ülke genelinde yaygınlığının sağlanması, UEFA ve FİFA'nın ilgili birimlerince konulmuş olan kurulların gerektiği şekilde tatbik edilmesinin sağlanması, ülkemizi futbol sporuna ilişkin konularda temsiliyetinin sağlanması ve ulusal talimatların hazırlanması, ülkemiz içi ve ülke dışı futbol faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan planlama ve programlamanın dışında bunlara benzer yönde tüm düzenleme ve anlaşmaların yapılması ve başarı getirecek sonuçların alınması için gereken tüm önlemlerin alınması, tüm düzeylerde müsabakaların gerçekleştirilmesi ve milli ve kulüp takımlarının uluslar arası alanda düzenlenecek organizasyonlarda müsabakalara katılması ve bu alanda mücadele edebilmeleri açısından gereken önlemlerin alınması, fair play kurallarına uygun bir şekilde, dürüstlük, sportmenlik

---

³⁰⁹ Ertaş, Petek, age., s. 238.

³¹⁰ Uslu, age., s. 35.

ve bağılılık ilkelerinin gözetilmesi, teşvik primi, her türlü ayrımcılık, ırkçılık, şike, doping ve şiddetle mücadele edilmesi, federasyon üyelerinin, hakemlerin, kulüplerin, yöneticilerin, futbolcuların, sağlık personelleri, teknik direktör ve antrenörlerin, müsabaka organizatörleri ve futbolcu temsilcilerinin Türkiye Futbol Federasyonu, FIFA ve UEFA tarafından hazırlanan talimat, statü ve diğer düzenlemeleri ile bu kuruluşların ilgili organlarınca alınan kararlara uyulmasının sağlanması, ülkemizde oynanan futbolun gelişmesi gayesiyle; amatör futbol spor federasyonu ve kulüpleri ile içinde futbol şubesi yer alan engelliler spor federasyonuna gerek aynı gerekse de nakdi şekilde olmak üzere yardımda bulunulması gibi pek çok önemli görevi bulunmaktadır.

Türkiye Futbol Federasyonu'nun; yetki ve görevleri, kurulacak birim ve kurullar, teşkilat birimlerinin yerine getireceği görevler, teşkilatın çalışma usul ve esasları ile 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu'nun kuruluşunu düzenleyen kanun metninde yer alan diğer tüm düzenlemeler; UEFA ve FIFA tarafından konulan kurullara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, federasyon statüsü ve talimatlarla belirlenmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada ülkemizde ve dünyada sporun örgütsel yapısı içinde yer alan spor kulüpleri, spor federasyonları ve uluslararası spor konfederasyonlarının teşkilat yapıları, hukuki nitelikleri, görev ve yetkileri ile faaliyet alanları hakkında açıklamalarda bulunulmuş; ardından çalışma konumuz olan, ülkemizde faaliyet gösteren spor federasyonlarının hukuki statüsü incelenmiştir.

Ülkemizde faaliyet gösteren spor federasyonları; Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğüne doğrudan bağlı olarak faaliyet gösteren spor federasyonları, bağımsız spor federasyonları ve kuruluşu ayrı yasayla düzenlenmiş olan Türkiye Futbol Federasyonu olarak üç farklı yapıda karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle yapacağımız değerlendirmeler bu sıralama ile yapılacaktır.

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesi içinde ana hizmet birimi olarak faaliyetlerde bulunan spor federasyonları, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanun'a tabidir. Bu federasyonlar bağlı olduğu kurum bünyesi dışında ayrı bir tüzel kişiliğe sahip değildirler. Bu nedenle faaliyetlerini yerine getirirken gerçekleştirmiş oldukları tüm işlem ve eylemlerini, bünyesi içinde yer aldıkları kurumun tüzel kişiliğini kullanarak gerçekleştirmektedirler. Bu federasyonların, tüm mali ihtiyaçları bağlı olduğu kurum bütçesinden karşılanmakta, buna karşılık federasyonun elde etmiş olduğu bir takım gelirler, ilgili kuruma gelir olarak kaydedilmektedir.

Bu federasyonlar hiyerarşik olarak Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü' ne karşı bir ast üst ilişkisi içinde yer almakta olup; federasyonlarda görev yapan birçok çalışan, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre istihdam edilmektedir. Buna göre; Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü içinde ana hizmet birimi statüsünde yer alan ve ayrı bir tüzel kişiliği bulunmayan bu federasyonlar, kamu hukukuna tabi olan bir hizmet birimidir.

Ülkemizde kurulu olan spor federasyonlarının büyük bir çoğunluğu, bağımsız spor federasyonları olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu federasyonlar, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü' ne doğrudan bağlı olan federasyonlar gibi, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu'na tabidirler. Kuruluşları anılan kanunun ek 9/1. maddesine göre gerçekleştirilir. Bu maddeye göre, bağımsız spor federasyonları Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle kurulmakta olup, ilgili Kararnamenin Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla tüzel kişilik kazanmakta ve özel hukuk hükümlerine tabi olarak faaliyetlerini sürdürmektedirler.

3289 sayılı Kanun'da bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişiliğe sahip olduğu belirtilmiş; ancak yasa koyucu tarafından ilgili kanunda bu federasyonların sahip olduğu tüzel kişiliğe yönelik, kamu tüzel kişisi ya da özel hukuk tüzel kişisi olduğu yönünde herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Çalışmamız içerisinde spor federasyonlarının sahip oldukları tüzel kişiliğin hukuki niteliği; konuya ilişkin öğretide yer alan görüşler, yargı kararları ve ilgili yasada yer alan hükümleri, özel hukuk tüzel kişileri ve kamu tüzel kişilerinin özellikleri ile karşılaştırmak suretiyle belirlenmiştir.

Çalışmamız içerisinde ayrıntılı olarak yer verdiğimiz bu karşılaştırmaya kısaca değinirsek; bu federasyonların Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle kurulması, sahibi olduğu malların kamu malı statüsünde olması, kamu gücü ayrıcalığı olarak nitelendirebileceğimiz vergi muafiyetlerine sahip olması ve personelinin göreviyle ilgili bir suç işlemesi halinde kamu görevlisi sayılarak yargılanması gibi ilgili kanunda yer alan daha birçok düzenleme sonucunda bağımsız spor federasyonlarının kamusal bir çok özelliğe sahip olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Sonuç olarak, bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişiliğinin niteliği hakkında; öğretide yer alan görüşler, yargı kararları ve ilgili mevzuatın incelenmesi neticesinde, bu federasyonların kamusal özelliklerinin, özel hukuk özelliklerine nazaran daha yoğun olduğu kanaatindeyiz. Bu sebeple bağımsız spor federasyonlarının kamu tüzel kişiliğine sahip ve hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları arasında yer aldığını düşünmekteyiz.

Çalışmamız içerisinde hukuki niteliğini değerlendireceğimiz son federasyon, Türkiye Futbol Federasyonu'dur. Bu federasyon diğer spor federasyonlarından farklı olarak, yasa koyucu tarafından ayrı bir kanunla düzenlenmiştir. Türkiye Futbol Federasyonu 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunu ile düzenlenmiştir. Bu kanunun birinci maddesinde; Türkiye Futbol Federasyonunun, özerk, tüzel kişiliğe sahip ve özel hukuk hükümlerine tabi bir kuruluş olduğu hükmü yer almaktadır. Ancak yasa koyucu, bağımsız spor federasyonlarında olduğu gibi 5894 sayılı kanunda da bu federasyonların sahip olduğu tüzel kişiliğe yönelik, kamu tüzel kişisi ya da özel hukuk tüzel kişisi olduğu yönünde herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu nedenle, Türkiye Futbol Federasyonu'nun sahip olduğu tüzel kişiliğin hukuki niteliği; konuya ilişkin öğretide yer alan görüşler, yargı kararları ve ilgili yasada yer alan hükümleri, özel hukuk tüzel kişileri ve kamu tüzel kişilerinin özellikleri ile karşılaştırmak suretiyle belirlenmiştir.

Çalışmamız içerisinde ayrıntılı olarak yer verdiğimiz bu karşılaştırmaya kısaca değinirsek; Türkiye Futbol Federasyonu'nun kanunla kurulmuş olması, kamu gücü ayrıcalıklarından yararlanması, vergi muafiyetinden yararlanması, ilgili kuruluşunu düzenleyen kanunda "özerk" olarak tanımlanması, futbola ilişkin bir takım suçlarla mücadele görevinin bulunması gibi bir çok kamusal özelliğe sahiptir. Diğer taraftan; Türkiye Futbol Federasyonu'nun özel hukuk hükümlerine tabi tutulması, ilgili kanun veya statüde yer verilmeyen hususlar için Türk Medeni Kanunu ve Dernekler Kanunu hükümlerinin uygulanacağına ilişkin atıf yapılması, genel kurulda alınan kararların yasaya veya statüye aykırılık teşkil etmesi halinde adli yargı mercilerine gidilebilmesi gibi özellikleri ise özel hukuk alanına girmektedir.

Netice olarak Türkiye Futbol Federasyonunun tüzel kişi niteliği hakkında; ilgili mevzuat, öğretide yer alan görüşler ve yargı kararları incelendiğinde; federasyonun mevzuat içerisinde yer alan, hem özel hukuk tüzel kişisi olarak nitelendirilebileceğimiz, hem de kamu tüzel kişisi olarak nitelendirilebileceğimiz birçok özelliğe sahiptir. Öğretide ise birçok farklı görüş bulunmasına rağmen ağırlıklı olan görüş, federasyonun özel hukuk tüzel kişisi olduğunu kabul eden görüştür. Türkiye Futbol Federasyonuna ilişkin bizim kanaatimiz ise, federasyonun özel hukuk tüzel kişiliği özelliklerine oranla kamu tüzel kişiliği özelliklerinin daha belirgin olduğu;

ancak buna rağmen, bu özelliklerin federasyonu tam manâsıyla kamu tüzel kişisi olarak nitelendirmeye yetmeyeceğini düşünmekteyiz. Dolayısıyla, Türkiye Futbol Federasyonu'nun tüzel kişiliğini niteliğinin kendine özgü (sui generis) bir tüzel kişiliğe sahip olduğu kanaatindeyiz.

Sonuç olarak, bağımsız spor federasyonlarının tabi olduğu 3289 sayılı Kanunda ve Türkiye Futbol Federasyonu'nun tabi olduğu 5894 sayılı Kanunda; yasa koyucu tarafından, bu federasyonların tüzel kişi niteliklerinin açık bir şekilde belirtilmesine ilişkin yeni düzenlemeler yapılarak öğreti ve yargı mercilerinde yaşanan fikir ayrılıkları son bulacaktır.

KAYNAKÇA

Ağar, Serkan, “Türk Spor İdaresinde Türkiye Futbol Federasyonunun Yeri ve İşlevi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2006, S. 63, s. 306.

Akıntürk, Turgut, *Medeni Hukuk*, Savaş Yayınları, Ankara, 1998.

Akyılmaz, Bahtiyar, Sezginer, Murat, Kaya, Cemil, *Türk İdare Hukuku*, 2. Baskı, Ankara, 2001.

Anayasa Mahkemesinin, 09.12.1994 Tarih, 1994/43 Esas ve 1994/42-2 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi, (Erişim Tarihi: 05.04.2019)

Anayasa Mahkemesinin, 16.01.2014 Tarih, 2013/77 Esas ve 2014/4 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi, (Erişim Tarihi: 03.05.2019)

Anayasa Mahkemesinin 22.12.1994 Tarih, 1994/70 Esas ve 1994/65 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi: 01.06.2019)

Anayasa Mahkemesinin, 28.11.1985 Tarih, 1985/7 Esas ve 1985/22 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi: 02.03.2019)

Anayasa Mahkemesinin, 30.11.2007 Tarih, 2006/61 Esas ve 2007/91 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi: 03.03.2019)

Anayurt, Ömer, *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, Seçkin Yayıncılık, 18. Baskı, Ankara, 2018.

Asker, Serkan, *1982 Anayasası'nın 59. Maddesi Bağlamında Spor Tahkim Kurulu Kararlarının Denetimi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.

Aslan, Zehreddin, Altındağ, Halil, “Bağımsız Spor Federasyonlarının Kamu Tüzel Kişiliği Sorunu”, *İstanbul Spor Hukuku Dergisi*, C. I, S. I, 2019, 185.

Atay, Ender Ethem, *İdare Hukuku*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2006.

Avcı, Mustafa, “Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Üzerine Bir İnceleme”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XI, S. 3-4, Ayrı Basım, Aralık, Erzincan, 2007, s. 290.

Avcı, Mustafa, “Spor Federasyonlarının Hukukî Niteliği, İdari Teşkilat İçindeki Konumu ve Bağımsızlığı Sorunu”, *İÜHFM*, C.70, S.2, İstanbul, 2012.

Ayanoğlu, Taner, “Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu’nun İşlevi ve Hukuki Niteliği”, *Türkiye Barolar Dergisi*, S. 74, 2008, s. 51.

Aydın, Zübeyt, “Bağımsız Federasyonların Hukuki Yapısı (Yapılanması), Tacar Çağlar (Editör), Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı, *Ankara Barosu Yayını*, 2013, s. 119.

Bal, Ahmet, *Avrupa Birliği Sürecinde Spor Federasyonlarının Yapısal Bakımdan Değerlendirilmesi*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2013.

Berk, Kahraman, “Türkiye Futbol Federasyonu’nca Çözümlenen Uyuşmazlıkların Niteliği Bakımından Değerlendirilmesi”, *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, Yıl: 25 – 26, S. 1, İstanbul, 2006, s. 79.

Berk, Kahraman, “Türkiye Futbol Federasyonunun Türk İdari Teşkilatı İçindeki Yeri”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. LXIV, S. 2, İstanbul, 2006, s. 23.

Bilgen, Pertev, Giritli, İsmet, Akgüner, Tayfun, Berk, Kahraman, *İdare Hukuku*, Der Yayınları, Güncellenmiş 6. Baskı, İstanbul, 2013.

Bilgen, Petev, Giritli, İsmet, Akgüner, Tayfun, Berk, Kahraman, *İdare Hukuku*, Der Yayınları, Güncellenmiş 6. Baskı, İstanbul, 2013, s. 520.

Cengiz, Recep, “Spor Kulüpleri ve Örgüt Sağlığı”, Editör: Tacar Çağlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. İsmail İnan Armağanı, *Ankara Barosu Yayınları*, Ankara, 2013, s. 175 – 192.

Çağlayan, Çağlayan, “Hukukumuzda Kamu Tüzel Kişiliği Kavramı ve Kıstasları”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 7, 2016, s. 376.

Çağlayan, Ramazan, *İdare Hukuku Dersleri*, Genişletilmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.

Çağlayan, Ramazan, *Spor Hukuku*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2007.

Danıştay Onuncu Dairesinin 04.12.2014 Tarih, 2014/6308 Esas ve 2014/7359 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:05.04.2019)

Danıştay Onuncu Dairesinin 17.06.2014 Tarih, 2011/9744 Esas ve 2014/4058 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:05.04.2019)

Danıştay Onuncu Dairesinin, 20.02.1991 Tarih, 1989/2924 Esas ve 1991/547 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:05.04.2019)

Danıştay Onüçüncü Dairesinin 05.12.2016 Tarih ve 2016/4102 Esas ve 2016/4098 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:05.04.2019)

Danıştay Onüçüncü Dairesinin, 26.09.2008 Tarih, 2008/5151 Esas ve 2008/6509 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:05.04.2019)

Devecioğlu, Sebahattin, Çoban, Bilal, Karakaya, Yunus Emre, “Spor Kulüplerinin Yönetim Modellerinin Değerlendirilmesi”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 31, 2011, s. 63.

Devlet Denetleme Kurulu'nun “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Faaliyetlerinin Denetimi ile Özerk Federasyon Uygulamalarının Değerlendirilmesi” konulu, 02/04/2009 tarih ve 2009/03 sayılı Denetleme Raporu Özeti, (<https://www.tccb.gov.tr/assets/dosya/ddk28.pdf>) (Erişim Tarihi:18.04.2018)

Donay, Süheyl, *Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi*, Beta Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2012.

Dural, Mustafa, Öğüz, Tufan, *Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2017.

Ekenci, Güner, “İnsan ve Çevre İlişkilerinin Spor Kulübü Yönetimine Etkileri”, *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C. 2, S. 4, 1997, s. 39.

Erkiner, Kısmet, “Dünyada ve Türkiye’de sportif yapılanma Spor Hukuku Dersleri”, Av. Kısmet Erkiner, Kısmet, (Editör), *Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi*, Yayın No:2, İstanbul, 2007, s. 203.

Erkiner, Kısmet, “Uluslararası Olimpiyat Komitesi ve Milli Olimpiyat Komitelerinin Spor Hukukunun Gelişmesindeki Rolü”, *Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar Sempozyumu*, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, Spor Hukuku Komisyonu, 15.11.2008, Olimpiyatevi, İstanbul, 2009, s. 9.

Ertaş, Şeref, Petek, Hasan, *Spor Hukuku*, Genişletilmiş 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017.

Erten, Rıfat, “Türk Sporunun Yapısal Düzeni” *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. X, Ankara, 2006, s. 1.

FİFA Tarihi, (Erişim). <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/genel/126-mete-ikiz/247-futbolun-tairhsel-gelisimi.html>, 12.08.2019.

Fişek, Kurthan, *100 Soruda Türkiye Spor Tarihi*, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1985.

Fişek, Kurthan, *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapısıyla İlişkileri Açısından Dünya’da ve Türkiye’de Spor Yönetimi*, Bağırhan Yayınevi, 2. Bası, Ankara, 1998.

Genç, Durmuş Ali, *Futbol Kulüplerinin Stratejik Yönetimi*, Bağırhan Yayınevi, Ankara, 1999.

Genç, Durmuş Ali, *Spor Hukuku*, Alfa Yayınları, İstanbul, 1998.

Giresunlu, Gökçe, *Şike Futbol*, Destek Yayınevi, İstanbul, 2011.

Giritli, İsmet, Bilgen, Pertev, Akgüner, Tayfun, *İdare Hukuku*, Der Yayınları, 3. Baskı, İstanbul, 2008.

Gözler, Kemal, *İdare Hukuku*, Ekin Kitapevi, C. 1, 2. Baskı, Bursa, 2009.

Gözler, Kemal, Kaplan, Gürsel, *İdare Hukuku Dersleri*, Ekin Basın Yayın Dağıtım, 11. Baskı, Bursa, 2011.

Gözübüyük, A. Şeref, Tan, Turgut, *İdare Hukuku Genel Esasları*, 8. Bası, Turhan Kitabevi, C. I, Ankara, 2011.

Gözübüyük, A. Şeref, Tan, Turgut, *İdare Hukuku Genel Esasları*, Cilt I, Turhan Kitabevi, Ankara, 1998, s. 303.

Gülşen, Recep, *Spor Hukuku*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.

Günday, Metin, *İdare Hukuku*, İmaj Yayınevi, 10. Baskı, Ankara, 2011.

Güran, Sait, “Türkiye Futbol Federasyonunun İdare Hukuku İle İlişkisi”, Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan, *On İki Levha Yayınları*, C: 2, İstanbul, 2010, s. 1913.

Güran,Sait, "Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu" Konulu Panel, Spor Hukuku Dersleri, *İstanbul Kadir Has Üniversitesi SHAUM Yayınları*, İstanbul, 2007, 390.

Gürten, Kadir, Erenel, S. Ege "Lex Sportiva: Spor Hukukunun Küreselliği", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.3, S.1, 2012, s. 296.

İmamoğlu, Ahmet Faik, Karaoğlu, Ercan, Erturan, Esin Esra, “Türkiye’de Spor Kulüplerinin Yapısal Nitelikleri ve Temel Problemleri”, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, XII, S. 13, 2007, s. 41.

İsbir, Kevser Begüm, *Kamu Tüzel Kişiliği*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.

Kara, Yusuf, “Spor hukukunda kurumsallaşma ve spor federasyonlarının tüzel Kişilikleri, Spor Hukuku Yazıları”, (Av. Kısmet Erkiner Armağanı), *İstanbul Barosu Yayını*, 2014, s. 253.

Kili, Suna, Gözübüyük, Şeref, *Türk Anayasa Metinleri (Sened-i İttifaktan Günümüze)*, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2000.

Kocasakal, Hatice Özdemir, *Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)*, Vedat Yayınevi, İstanbul, 2013.

Koçak, Talat Emre, “Sözde Profesyonellik”, *TFF Tam Saha Dergisi*, S. 28, İstanbul, 2007, s. 59.

Koçak, Talat Emre, *Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007.

Küçükgüngör, Erkan “Türk sporunda GSGM Hukuk Kurulları Spor Hukuku Dersleri” Av. Kısmet Erkiner (Editör), *Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi*, Yayın No:2, İstanbul, 2007, s. 287.

Küçükgüngör, Erkan, “Sporun Uluslararası Yapılanması”, Editör: Tacar Çağlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atila Elmas Armağanı, *Ankara Barosu Yayınları*, 2012, s. 574.

Mustafa Dural, Tufan Ögüz, *Türk Özel Hukuku Kişiler Hukuku*, C. II, 11. Bası, İstanbul, 2011.

Oğuzman, Kemal, Seliçi, Özer, *Kişiler Hukuku Dersleri*, 4. Bası, İstanbul, 1988.

Oğuzman, Kemal, Seliçi, Özer, Özdemir Saibe Oktay, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2016.

Özay, İl Han, “Futbolda Özelleştirme”, *İdare Hukuku ve İlimler Dergisi*, C.11, S. 1-3, 1990, s. 33.

Özay, İl Han, *Devlet İdari Rejim ve Yargısal Korunma*, İstanbul, 1990.

Özay, İl Han, *Günüşiğında Yönetim*, Alfa Yayıncılık, İstanbul, 2002.

Özelçi, Aytaç *Türkiye Futbol Federasyonu'nun Türk Hukukundaki Yeri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2010.

Özsoy, Selami, “Spor Hukukunda Tahkim”, *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, C:3, S.1, 2008, s. 15.

Sancakdar, Oğuz, *İdare Hukuku (Teorik Çalışma Kitabı)*, Seçkin Yayınevi, 3. Baskı, Ankara, 2013.

Sarıbrahimoğlu, Y. Selim, Bakanay, Mehmet Ali, Tekin, Tarık, *Spor Hukuku*, Sarıbrahimoğlu Hukuk Bürosu Yayınları, Ankara, 2002.

Sümer, Rıza, *Türkiye’de Spor Yönetiminin Tarihsel Gelişimi ve Sporda Demokrasi*, Şafak Matbaası, 3. Baskı, Ankara, 1990.

Şahin, H. Murat *Beden Eğitimi ve Sporda Temel Kavramlar Sözlüğü*, Gaziantepspor Kulübü Spor Eğitim Yayınları, Yayın No: 1, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2002.

Tan, Turgut, “Rekabet Hukukunun Uygulama Alanı Açısından Kamu Kuruluşlarının Faaliyetleri (Türkiye, Fransa ve İtalya Örnekleri)”, *Rekabet Dergisi*, S.4, Ankara, 2000, s. 22.

Tan, Turgut, *İdare Hukuku*, Turhan Kitabevi, 2. Bası, Ankara, 2013.

Türk Dil Kurumu, *Güncel Türkçe Sözlük*. (Erişim) <http://www.tdk.gov.tr>, 16.11.2018.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Tüzüğü. (Erişim) http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Upload/Menu/526985_tmok_tuzuk_2017.pdf, 05.03.2019.

UEFA Tarihi, (Erişim). <https://www.uefa.com/insideuefa/about-uefa/history/>, 12.08.2019.

Uslu, Ferhat, *Spor Hukuku Dersleri*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.

Uyuşmazlık Mahkemesi, 12.02.1996 Tarih, 1995/87 Esas ve 1996/34 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:05.04.2019)

Uyuşmazlık Mahkemesi, 23.12.1996 Tarih, 1996/65 Esas ve.1996/10 sayılı kararı, UYAP Bilişim Sistemi (Erişim Tarihi:05.04.2019)

Uz, Abdullah, “Sporla İlgili Uyuşmazlıkların Çözümünde Zorunlu Tahkim Yolu: Tahkim Kurulları ve Kararlarının Niteliği”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 13, Isparta, 2011, s. 291.

Üçışık, Fehim, *Spor Hukuku*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011.

Yıldırım, Turan, Karan, Nur, *İdare Hukuku I*, 12 Levha Yayınları, İstanbul, 2009.

Zevkliler, Aydın, Acabey, M. Beşir, Gökyayla, K. Emre *Medeni Hukuku*, Savaş Yayınları, Ankara, 1995.

31.12.2018 Tarihi İtibariyle ülkemizde faaliyet gösteren 1052 müessese - kurum spor kulübü bulunmaktadır. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (Erişim) <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>, 17.02.2019.

31.12.2018 Tarihi İtibariyle ülkemizde faaliyet gösteren 13399 spor kulübü bulunmaktadır. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (Erişim) <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>, 17.02.2019.

31.12.2018 Tarihi İtibariyle ülkemizde faaliyet gösteren 476 ihtisas spor kulübü bulunmaktadır. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (Erişim) <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>, 17.02.2019.

31.12.2018 Tarihi İtibariyle ülkemizde faaliyet gösteren 5 askeri kulübü bulunmaktadır. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (Erişim) <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>, 17.02.2019.

31.12.2018 Tarihi İtibariyle ülkemizde faaliyet gösteren 896 okul kulübü bulunmaktadır. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (Erişim) <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>, 17.02.2019.